

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X 8.



DET SIVILE VETERINÆRVESEN
1939

Service Vétérinaire Civil 1939

UTGITT AV
DIREKTØREN FOR DET SIVILE VETERINÆRVESEN

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1941

Pris kr. 1.50

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX. (Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1939

- Nr. 154. Syketrygden 1937. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 155. Norges jernbaner 1937—38. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 156. Skolevesenets tilstand 1935—36. (*Instruction publique.*)
- 157. Norges industri 1937. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 158. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Første hefte. Detaljerte oppgaver for de enkelte næringsgrupper. (*Recensement d'établissements au 9 octobre 1936. I. Données détaillées sur les différentes branches d'activité économique.*)
- 159. Jordbruksstatistikk 1938. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 160. Sjømannstrygden 1936. Fiskertrygden 1936. (*Assurances [de l'État contre les accidents des marins. Assurances de l'État contre les accidents des marins pêcheurs.]*)
- 161. Telegrafverket 1937—38. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 162. Fagskolestatistikk 1935/36—1937/38. (*Écoles professionnelles.*)
- 163. Norges Postverk 1938. (*Statistique postale.*)
- 164. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Annet hefte. Fylker, herreder, byer og enkelte industristrøk. Særoppgaver om hoteller, biltrafikk, skipsfart. (*Recensement d'établissements. II. Les établissements dans les différents districts du Royaume. Données spéciales sur hôtels, automobiles et navigation.*)
- 165. Skattestatistikken 1938/39. (*Répartition d'impôts.*)
- 166. Sinnseykeasylenes virksomhet 1937. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 167. Det sivile veterinærvesen 1937. (*Service vétérinaire civil.*)
- 168. Industriarbeidertrygden 1936. (*Assurances de l'État contre les accidents pour les travailleurs de l'industrie etc.*)
- 169. Forbruket av trevirke på gårdene 1936/37. (*Consommation de bois sur les fermes 1936/37.*)
- 170. Arbeidstiden m. v. i jordbruk og gartneri 1939. (*Durée du travail etc. dans l'agriculture et les entreprises horticoles.*)
- 171. Folkemengdens bevegelse 1937. (*Mouvement de la population.*)
- 172. Norges fiskerier 1937. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 173. Norges Handel 1938. (*Commerce.*)
- 174. Norges private aksjebanker og sparebanker 1938. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 175. Bedriftstellingen 9. oktober 1936. Tredje hefte. Oversikt over tellingsresultatene. De økonomiske enheter. (*Recensement d'établissements III. Aperçu général. Les unités économiques.*)
- 176. Norges bergverksdrift 1938. (*Mines et usines.*)
- 177. Norske skip i utenrikssfart 1937. (*Navigation extérieure de la marine marchande norvégienne en 1937.*)
- 178. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1937. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical 1937.*)
- 179. Det sivile veterinærvesen 1938. (*Service vétérinaire civil.*)
- 180. Meieribruket i Norge 1938. (*L'industrie laitière de la Norvège 1938.*)
- 181. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1939. (*Dette etc. des communes.*)
- 182. Forsikringsselskaper 1938. (*Sociétés d'assurances.*)
- 183. Rekruttering 1937. (*Recrutement.*)
- 184. Syketrygden 1938. (*Assurance-maladie nationale.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. X. 8



DET SIVILE VETERINÆRVESEN

1939

Service Vétérinaire Civil 1939

UTGITT AV

DIREKTØREN FOR DET SIVILE VETERINÆRVESEN

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1941

For årene 1889—1898 se Norges Offisielle Statistikk, rekke III.

For årene 1899—1903 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IV, nr. 24, 57, 70, 89 og 116.

For årene 1904—1911 se Norges Offisielle Statistikk, rekke V, nr. 15, 36, 65, 83, 112, 141, 173 og 201.

For årene 1912—1918 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VI, nr. 13, 39, 71, 96, 121, 148 og 184.

For årene 1919—1923 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VII, nr. 22, 43, 90, 141 og 182.

For årene 1924—1930 se Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII, nr. 16, 49, 64, 85, 111, 150 og 175.

For årene 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937 og 1938 se Norges Offisielle Statistikk, rekke IX, nr. 4, 34, 67, 92, 116, 143, 167 og 179.

Innholdsfortegnelse.

(Sommaire).

I. Veterinærvesenet i 1939.

(Du service vétérinaire en 1939).

| | Side (Page) |
|---|----------------|
| A. Alminnelig oversikt (<i>Vue générale</i>) | 1 |
| Tabell I. Enkelte sjukdommers forekomst i de forskjellige fylker 1939 | 2 |
| B. De enkelte sjukdommer (<i>Les maladies différentes</i>). | 3 |
| 1. Miltbrann | 3 |
| 2. Ondartet katarrfeber | 4 |
| 3. Raslesjuke | 4 |
| 4. Bråsott | 5 |
| 5. Svinepest og svinesjuke | 5 |
| 6. Rødsjuke | 5 |
| 7. Kverke | 6 |
| 8. Smittsom anemi | 8 |
| 9. Tuberkulose | 8 |
| 10. Smittsom kasting | 12 |
| 11. Forskjellige sjukdommer | 13—36 |
| Tabell II. Husdyrsjukdommer artsvis | 38 |
| Tabell III. Husdyrsjukdommer fylkesvis | 42 |
| Hos hest | 42 |
| » storfe | 44 |
| » sau | 46 |
| » geit | 50 |
| » svin | 50 |
| » hund | 54 |
| » katt | 56 |
| » fjørfe | 58 |
| » andre dyr | 58 |
| Tabell IV. Antall autoriserte veterinærer i Norge 1940 . . . | 62 |
| Utførsel og innførsel av levende dyr | 63 |
| Bevilgninger i budsjettermenien 1939—1940 | 64 |

II. Kjøttskontrollen i 1939.

(*L'inspection de la viande en 1939*).

| | Side (Page) |
|---|----------------|
| Alminnelig oversikt (<i>Vue générale</i>) | 66 |
| Tabell A. Antall slakt på stasjonene | 69 |
| Tabell B. Antall slakt, 2nen klasse, på stasjonene | 70 |
| Tabell C. Antall slakt, kassert, på stasjonene | 71 |
| Tabell D. Antall slakt kontrollert utenfor stasjonene | 72 |
| Tabell E. Sammendrag for 1939 | 74 |
| Tabell F. Årsaken til 2nen klasses stempling og kassasjon . . | 76 |
| Tabell G. Tonnekjøttskontrollen i 1939 | 77 |

Bilag.

| | |
|--|----|
| Tillegg I. Årsberetning for Veterinærinstittutet for 1938 . . . | 79 |
| Tillegg II. Årsberetning for Veterinærinstittutet for 1939 . . . | 82 |

I.

Om veterinærvesenet 1939.

A. Alminnelig oversikt.

Ifølge de fra veterinærerne innkomne årsberetninger er det i årets løp behandlet hos:

| | | |
|-----------|---------|------------------|
| Hest | 70 327 | sjukdomstilfelle |
| Storfe | 217 183 | — |
| Sau | 15 286 | — |
| Geit | 3 048 | — |
| Svin | 54 303 | — |
| Hund | 14 253 | — |
| Katt | 1 492 | — |
| Fjørfe | 8 465 | — |
| Andre dyr | 54 598 | — |

Av de behandlede dyr angis å være døde og drepte:

| | |
|-----------|-------|
| Hester | 2 545 |
| Storfe | 8 537 |
| Sauer | 867 |
| Geiter | 72 |
| Svin | 4 156 |
| Hunder | 1 378 |
| Katter | 332 |
| Fjørfe | 1 579 |
| Andre dyr | 3 909 |

Antallet av de av veterinærerne behandlede sjukdomstilfelle var i etternevnte år:

| | | | |
|------|---------|------|---------|
| 1890 | 46 091 | 1926 | 248 315 |
| 1900 | 71 438 | 1927 | 232 491 |
| 1910 | 146 537 | 1928 | 234 257 |
| 1915 | 204 416 | 1929 | 243 648 |
| 1916 | 167 733 | 1930 | 265 787 |
| 1917 | 204 076 | 1931 | 260 626 |
| 1918 | 231 168 | 1932 | 283 624 |
| 1919 | 235 831 | 1933 | 284 605 |
| 1920 | 243 715 | 1934 | 317 447 |
| 1921 | 246 589 | 1935 | 327 957 |
| 1922 | 219 047 | 1936 | 338 818 |
| 1923 | 219 583 | 1937 | 349 436 |
| 1924 | 258 095 | 1938 | 425 205 |
| 1925 | 293 509 | 1939 | 438 955 |

Tabell I.

Enkelte sjukdommers forekomst i de forskjellige fylker i 1939.
(Relevé des diverses maladies par départements).

| Fylke (Département) | Munn- og klauvjuke ³ (<i>Aphitae epizootiae</i>) | Miltbrann (<i>Anthrax</i>) | Raslesjuke (<i>Sarcophysema bovis</i>) | Bråsott (<i>Gastromycosis ovis</i>) | Ondartet katarrfeber (<i>Coryza gangraenosa bovin</i>) | Lungesjuke hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia contagiosa equi</i>) | Svinpest ² (<i>Pestis suum</i>) | Rødsjuke (<i>Rhusiopathia suis</i>) | Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>) | Smittsom anemi hos hesten (<i>Anæmia infect. equi</i>) ¹ |
|----------------------------|--|------------------------------|---|--|---|--|---|--|---|--|
| Oslo | - | - | - | - | - | - | - | - | 34 | - |
| Akershus | 6 | 6 | 1 | 2 | 6 | 12 | 2173 | 615 | - | - |
| Østfold | 6 | 6 | 1 | 1 | 11 | 11 | 1676 | 755 | - | - |
| Buskerud | 6 | 4 | 1 | 1 | 8 | 58 | 1228 | 165 | - | - |
| Vestfold | 4 | 4 | 2 | 1 | 17 | 7 | 487 | 224 | - | - |
| Hedmark | 2 | 2 | 4 | 1 | 58 | 1 | 1647 | 766 | - | - |
| Opland | 5 | 5 | 1 | 1 | 38 | 1 | 1718 | 95 | - | - |
| Telemark | - | - | - | - | 17 | - | 674 | - | - | - |
| Aust-Agder | - | - | - | - | 7 | - | 209 | - | - | - |
| Vest-Agder | - | - | - | - | 8 | - | 62 | - | - | - |
| Rogaland | - | 2 | 54 | 21 | - | - | 411 | 4 | - | - |
| Hordaland | - | - | 8 | 6 | 31 | - | 139 | 2 | - | - |
| Bergen | - | - | - | - | - | - | 7 | - | - | - |
| Sogn og Fjordane | - | - | 17 | 14 | 23 | - | 189 | - | - | - |
| Møre og Romsdal. | - | - | - | 2 | 13 | - | 313 | - | - | - |
| Sør-Trøndelag | - | - | - | 2 | 44 | - | 868 | 18 | - | - |
| Nord-Trøndelag | - | - | - | 8 | 28 | - | 572 | 48 | - | - |
| Nordland | - | - | - | 2 | 29 | - | 119 | - | - | - |
| Troms | - | - | - | - | 10 | - | 31 | - | - | - |
| Finnmark | - | - | - | 9 | - | - | 10 | 4 | - | - |
| I alt (total) | - | 35 | 42 | 90 | 373 | 4 | 12533 | 2732 | 11 | - |
| 1938 | 21 | 100 | 22 | 86 | 463 | 1 | 13594 | 1812 | 11 | - |
| 1937 | - | 177 | 27 | 79 | 376 | 3 | 10222 | 276 | 8 | - |
| 1936 | - | 51 | 32 | 85 | 373 | - | 10237 | 275 | 3 | - |
| 1935 | - | 43 | 50 | 97 | 420 | 11 | 8968 | 226 | 11 | - |
| 1934 | - | 47 | 27 | 154 | 377 | 5 | 10969 | 245 | 3 | - |
| 1933 | - | 54 | 29 | 152 | 415 | 2 | 10663 | 206 | 9 | - |
| 1932 | - | 92 | 42 | 65 | 406 | - | 9819 | 264 | 8 | - |
| 1931 | - | 100 | 29 | 45 | 397 | 2 | 9348 | 475 | 4 | - |
| 1930 | - | 2 | 138 | 27 | 111 | 353 | 109 | 12640 | 760 | 15 |
| 1929 | - | 60 | 32 | 79 | 288 | 3 | 100 | 10901 | 1211 | 26 |
| 1928 | - | 98 | 29 | 60 | 375 | 3 | - | 8631 | 1603 | 62 |
| 1927 | - | 4 | 77 | 30 | 78 | 400 | - | 9307 | 1910 | 34 |
| 1926 | 177 | 76 | 25 | 53 | 300 | - | 23 | 12482 | 1631 | 29 |
| 1925 | - | 98 | 19 | 53 | 277 | 3 | 275 | 11025 | 1430 | 39 |
| 1924 | - | 192 | 22 | 48 | 321 | 7 | 135 | 11348 | 2162 | 75 |
| 1923 | - | 111 | 29 | 59 | 438 | 5 | 158 | 10248 | 1220 | 73 |
| 1922 | - | 62 | 31 | 53 | 465 | 29 | 27 | 9699 | 1388 | 74 |
| 1921 | - | 62 | 27 | 104 | 511 | 22 | 80 | 11885 | 2031 | 57 |
| 1920 | - | 53 | 25 | 77 | 522 | 47 | 23 | 12201 | 4075 | - |
| 1919 | - | 82 | 31 | 73 | 513 | 459 | 155 | 10034 | 431 | - |
| 1918 | - | 75 | 25 | 63 | 472 | 532 | 83 | 9734 | 5069 | - |
| 1917 | - | 62 | 40 | 106 | 537 | 1196 | 147 | 8955 | 4430 | - |
| 1916 | - | 104 | 45 | 97 | 489 | 260 | 106 | 5074 | 1955 | - |

¹⁾ Angrepne eller mistenkte.²⁾ Fra 1916 til og med 1925 også innbefattet svinesjuke.³⁾ Antall besetninger.

Sunnhetstilstanden blant husdyrene våre i kalenderåret 1939 har stort sett artet seg mere tilfredsstillende enn det foregående år om enn man i 1939 fikk bragt på det rene at den uhyggelige sjukdom trikinose har fått innpass innen landets grenser, idet det i mai måned på Veterinærinstituttet ble funnet trikiner i et par revekadavere fra Østre Aker, men så hadde man til gjengjeld den tilfredsstillelse å konstatere at munn- og klauvsjuken som optrådte i november—desember 1938 ble bekjempet med positivt resultat, slik at intet tilfelle av denne farsott optrådte etter nyttårsskiftet. Et mindre utbrudd av smittsom reinsjuke inntraff på grensen mellom Nord-Trøndelag og Nordland fylker i fjellene omkring Majavatnet — samt i Finnmark fylke i beitestrekningene omkring herredene Talvik, Alta og Kautokeino.

I årets løp ble trikinose ved kgl. resl. av 2 juni 1939 henført under de mildere smittsomme husdyrsjukdommer etter «husdyrlovens» kap. 3. I sirkulære av 20 juni 1939 fra Veterinærdirektøren er inntatt Landbruksdepartementets kunngjøring av s. d. og direktørens nærmere regler og direktiver for trikinkontroll. Særpåbud ble fastsatt for Østre Aker sogn 12 juli 1939.

Lov nr. 4 av 17 juni 1937 om oppheting (pasteurisering) av melk m. v. til dyrefør ble satt i kraft fra 15 september ved kgl. resl. av s. d. Den 23 oktober 1939 utferdiget Landbruksdepartementet og Veterinærdirektøren forskrifter og instruks om — og kontroll med — oppheting (pasteurisering) av melk m. v. til dyrefør. Veterinærene kontrollerer pasteuriseringen.

For øvrig henvises til tabellene og hva der er anført under avsnitt B om de enkelte sjukdommer.

B. Om de enkelte sjukdommer.

1. Miltbrann.

Denne sjukdom har i beretningsåret kun opptrådt med 35 tilfelle. Som det vil fremgå av tabell I er dette det minste antall tilfelle som er konstatert av miltbrann i de siste 20 år.

Distriktsdyrllege *J. Andersen*, Larvik, meddeler:

Ut på ettersommeren slaktedes en ungokse som var noe sjuk. Da milten var stor og svullen ble jeg tilkalt og ved mikroskopisk undersøkelse fastsloes diagnosen «miltbrann». Alle fornødne forsiktighetsforanstaltninger ble straks iverksatt. Dyret var imidlertid stukket inne i fjøset og noe blod spillet omkring, det var derfor å frykte for videre utbredelse av sjukdommen. Tross iherdig arbeide for å få alt rengjort og desinfisert på beste måte viste det seg likevel etter 3 à 4 dages forløp at en eldre ku viste symptomer på miltbrann. Da den ble dårligere ut på dagen ble den slått ihjel og den uttatte blodprøve viste etter miltbrann. Noen dager senere meldtes på ny en ku sjuk med mistenklig sympotomer. Det ble nå foretatt seruminnsprøyting av så vel den sjuke ku som den øvrige besetning bestående av 14 voksne dyr og 4 kalver. Sjukdommen opphørte hermed og den sjuke ku kom seg straks, Hvorvidt dette resultatet skyldtes seru-

met eller at sjukdommen for sistnevnte kus vedkommende ikke har vært miltbrann skal være usagt, for blodprøve ble ikke uttatt i dette tilfelle. Noen mening om hvorfra smitten er kommet has ikke, besetningen gikk på den tid ute på beite om dagen på et jorde like ved husene.

Distriktsdyrlege *N. Fjalestad*, Sauland, innberetter:

Det inntraff i 1939 et tilfelle av miltbrann. Det er en meget sjeldent sjukdom her i distriktet. Jeg har bare sett 3 tilfelle siden 1917. De to første tilfelle var typiske; dyrene var døde under mistenkelige forhold, det var bare om å gjøre å få diagnosen bekreftet. Det siste tilfelle var imidlertid atypisk. Jeg hadde nær gjort en dundrende fadese og igrunnen gjorde jeg det også. Hadde ikke lykken vært bedre enn forstanden kunde det ha hendt en stygg ulykke. Det gjaldt en etårgammel okse som ble fetet til slakt, som hadde vært sjuk godt og vel et døgn. Dyret hadde noe feber, skalv litt men syntes ikke å være meget sjuk. Jeg trodde det var «kvast» og tilrådet nedslakting. Jeg reiste videre og kom først hjem sent på kvelden, da fikk jeg høre at oksen hadde krepert straks før slakteren kom tilgårds. Han hadde tatt oksen med seg hjem og slaktermessig behandlet den der. Slakteren hadde ikke funnet «kvast»; men milten var stor og slaktet meget stygt innvendig. Jeg fikk straks en uhhyggelig følelse av at det måtte være miltbrann. Mistanken ble ennå større da jeg fikk undersøkt slaktet og Veterinærinstittutet fastslo miltbranndiagnosene. Kadaveret ble brent over bål bestående av sagflis fuktet med parafin. Det ble desinfisert både hos eieren og slakteren og det er gått bra hittil idet det ikke er inntruffet nye tilfelle.

2. Ondartet katarrfeber.

Det er av denne sjukdom innrapportert 373 tilfelle hvorav 244 oppgis som døde og drepte.

(Distriktsdyrlege N. Fjalestad, Sauland, opplyser om at han med positivt resultat har benyttet sulforamid mot denne sjuke og ønsker å komme i forbindelse med andre veterinærer som har forsøkt dette middel mot katarrfeber.) .

3. Raslesjuke.

Raslesjuke eller miltbrannsemfysem er forekommet med 42 tilfelle. Alle de angrepne dyr oppgis døde eller drepte.

Veterinær *I. M. Sivertsen*, Bergen, meddeler:

Den 3 juli fikk jeg melding om at på et felles beite (ca. 30 km fra Bergen) hvor det beitet ca. 200 storfe og ca. 2000 sauere, i løpet av de siste 3 uker var dødd 6 kviger.

Anamnesen var at de fleste dyr var sett friske noen timer tidligere og funnet døde eller døende med blodig slim fra nese og munn samt anus. Intet dyr var blitt obdusert, de fleste ikke engang nedgravd før lang tid etter. Det sist døde dyr var funnet 2 juli om morgenen og hadde vært frisk kvelden før.

Jeg antok at det her forelå et tilfelle av ondartet smittsom sjukdom — trolig miltbrann — og mente å kunne reise på offentlig bekostning for å få obdusert de døde dyr. Den 3 juli ved 18-tiden foretok jeg kadaveråpning. Anamnese, utskrift av obduksjonsprotokoll og miltprøve for bakteriundersøkelse sendtes Veterinærinstittutet.

Det vesentligste obduksjonsfund var: Rester av brunt slim rundt mulen og andre kroppsapninger (dyret hadde ligget ute i 1½ døgn i sterkt regn). På bukhinnen fantes noen mindre subserøse blodimbibisjoner. Den noe forstørrede milt samt lever og lungene sette for emfysem. Blodet var temmelig mørkt men ganske godt koagulert. Kadaveret for øvrig ganske bra bibeholdt.

Dette var ikke noe typisk miltbrannstilfelle. Vel vitende om at det kunde være et atypisk tilfelle av miltbrann, og for ikke å spre eventuell smitte, avholdt jeg meg fra unødige innsnitt i kadaveret som ble veltet ned i graven med avlepsrenner rundt om. Redskapene ble desinfisert som var det miltbrann; samtidig ga jeg beskjed om stadig tilsyn med dyrene og temperaturmåling av mistenkte syke. Den 6 juli meldtes fra samme sted at en kvige som var sett frisk på formiddagen var funnet død i kveldingen. Jeg ringte da til Veterinærinstituttet hvor det ble meddelt at kun kadaverbakterier var blitt funnet i det innsendte miltstykke fra forrige kvige. Vedkommende avdelingssjef rådet mig imidlertid til straks å foreta en ny reise for eventuelt «fullstendig» å obduusere det døde dyr. I dette tilfelle fantes lys blodblannet væske i kjeften og anus samt skummende blodblannet væske i neseåpningene. Obduksjonsresultatet var stort sett som forrige dag — dog uten emfysem i lever og milt; men hertil kom en symetrisk — opptil dobbelt så tykk som en arm — hevelse i pharynx-larynxområdet som jevnt avtok 20—30 cm ventralt på halsen. Denne hevelsen berodde på brunsvarte, hemorrhagiske ødemetøse infiltrasjoner i den regionære muskulatur med opptil 1 cm tykke submukøse ødemer på epiglottis, de begge plicae og overalt i larynx. Noe ytre eller innre sår såes ikke, ikke heller kunde jeg med sikkerhet konstatere gassfiltrasjoner. For øvrig fantes luftveiene fylte av hamorrhagisk skummende ødemvæske og slimhinnene sete for submukøse blødninger, lungene lignet typiske kvelningslunger. Dødsårsaken var således øyensynlig glottisødem med kvelning.

Den 9 juli et nytt lignende tilfelle og dagen etter konferertes med veterinærkontoret om saken. Her rådet man meg til å innstille videre obduksjoner og gi oppsitterne instruks om nedgraving og desinfeksjon. Intet nytt tilfelle er heller senere meldt meg.

Under en samtale med distriktsdyrlege Selnaes fortalte denne at seksjonsbilledet av den sist obduuserte kvige var det vanlige han så ved raslesjuke og at det negative bakteriefunn også ofte stemte med hans erfaring. Selv har jeg aldri sett denne form for miltbrannsemfysem, og i faglitteraturen fortelles det at den beskrevne form tilhører unntagelsene. Men etter symptomene fra alle de døde dyr å dømme har en grunn til mistanke om at denne form er den almindelige her i distriktet, så diagnosen: raslesjuke bør kunne stilles.

4. Bråsott.

Det årvisse antall av inntrufne tilfelle av denne smittsomme sauesjukdom er som det vil sees av tabell I temmelig konstant og er for 1939's vedkommende 90 hvorav alle oppgis å ha endt dødelig.

5. Svinepest og svinesjuke.

I omhandlede kalenderår er det ikke opptrådt svinepest i landet. Svinesjuke (smittsom lungesjuke hos yngre griser) er derimot temmelig almindelig og har forekommet i 6413 tilfelle, derav er 823 dyr døde og drepte.

6. Rødsjuke.

Denne sjukdom kan for året 1939's vedkommende — som sedvanlig — oppvise det største antall tilfelle av de smittsomme husdyrsjukdommer, nemlig med 12 533, hvorav 391 oppgis å ha endt dødelig.

7. K v e r k e.

Inntrufne tilfelle av kverke eller kversill viser i de siste par år stigende tendens og har i dette år inntruffet med 2237 tilfelle; av disse er 391 døde eller drepte.

Distriktsdyrlege T. Braastad, Stange, meddeler:

Kversilla satte sitt preg på praksisen, idet sjukdommen fortsatte fra året før og antok epidemisk karakter idet det var meget få hester i søndre og midtre del av bygda som unngikk sjukdommen. Den var dog i det store og hele ganske godartet, da det var forholdsvis få dødsfall, som for øvrig for en vesentlig del skyldes ettersjukdommer som brannfeber. Kversilla var dog til meget stor sjene idet hestenes brukbarhet som oftest var nedsatt i høy grad, og særlig skogstrafikken ble hemmet. Serum ble meget ofte benyttet i sjukdommens begynnelsesstadium. Virkningen herav var meget variabel idet behandlingen flere ganger ga et utmerket resultat, mens den andre ganger var høyst tvilsom. To typiske eksempler på hjernesymptomer med ikterus etter serumbehandling ble iakttatt; den ene av disse hester kom seg mens den andre ble slått ned. Prontosil, som ble adskillig benyttet, syntes å ha en god virkning på almenbefinnendet, idet feberen sank, men den helbredende virkning på selve sjukdommen må karakteriseres som meget tvilsom. En får håpe at de nye bestemmelser om milder smittsomme hestesjukdommer blir håndhevet slik at de store kversillepidemier kan unngås i fremtiden.

Distriktsdyrlege i Land, Th. J. O. Fretheim, Fluberg, meddeler:

Angående hestesjukdommer vil jeg omtale et ganske ondartet utbrudd av kverke på min egen stall i november—desember. Under bensinrasjoneringen hadde jeg leiet bort to hester til et par bedrifter inne i Oslo. Det ene av disse dyr — en 11 år gammel hoppe — kom hjem med en regulær kverke — den ble behørig isolert — og stod meget dårlig i to måneder med abscessdannelser innvendig i svevel og munnhule. Jeg var en tid redd for at jeg skulle miste hoppen.

Ca. 14 dager etter at disse to var kommet hjem tok jeg tilbake en 7 års gammel hoppe fra Bjerke Travbane. Denne hoppe var rekonesent etter den på Bjerke herjende halsbetendelse, og jeg satte den straks inn på min stall hvor det stod 18 hester før, idet jeg regnet med at den ikke skulle være særlig smittefarlig etter at den var desinfisert og igrunnen var ansett for å være ferdig med sjukdommen. Etter 8 dages forløp brøt det ut en regulær kverkepedemi på hele stallen med alle 18 hester angrepet unntagen en 26 år gammel føllhoppe — ja, en uke hadde jeg ikke andre brukbare hester enn denne gamle hoppa. Under epidemien mistet jeg et meget verdifullt føll. Jeg fant ikke grunn til å behandle alle hestene med serum, men det viste seg at de som ble sprøytet fikk sjukdommen meget lett. Det føll som døde ble således ikke sprøytet.

Resume:

1. For meg så det ut som om der kunde være en forbindelse mellom begrepene kverke og halsbetendelse (Bjerke Travbane). Epidemien brøt ut 8 dager etter at rekonesenten fra Bjerke kom hjem — og isolasjonen av de to kverkehester fra Oslo var såpass gjennomført — bl. a. beliggende ca. 100 meter fra den annen stall — at jeg ikke er i stand til å tro at smitten kommer fra.
2. Serumbehandling på et tidlig stadium med relativ stor dose — eller profilaktisk — viste utmerkede resultater.

Ved å ta alle mulige forsiktighetsregler — bl. a. med å forby enhver adgang til stallen og gården for øvrig, lykkes det å hindre noen spredning av smitten på tross av at så vel jeg selv som min assistent i denne tid hadde det meget travelt ute i distriktet og vi begge daglig måtte stelle med dyrene i den kverkeinfiserte stall.

Distriktsdyrlege G. Murstad, Romedal, anfører:

Kverkeepizootien som begynte høsten 1938 fortsatte i første halvår av 1939 å bre seg over hele distriktet. Sjukdommen holdt seg til ut i mai måned. Forløpet artet seg noe forskjellig — fra de lettere angrep vesentlig som halsbetennelse til den riktig gammeldagse velkjente kverke med langvarig forløp, absessdannelser og oppbrudd over hele kroppen. Det ble benyttet mest serumbehandling — både kurativt og forebyggende — men også prontosil ble brukt. Mot halsbetennelsen forsøktes antistreptpastiller gitt pr. os. Disse pastiller tar patienten uten vanskelighet blantet i litt havre og de syntes å ha god virkning.

Følgesjukdommer uteble ikke. Brannfeber og blodkarbristing forekom hos en rekongalesent, hjerneabscess hos en annen. Ikterus og «leverkuller» fulgte også kverken. Jeg har tidligere ikke sett dette. Min første pasient med denne ettersjukdom var en av mine egne hester som etter å være tatt i bruk etter overstått kverke fikk de karakteristiske symptomer, dog i mindre grad og kom seg etter noen dagers forløp. Men der meldte seg etterhvert flere slike tilfelle tildels med voldsomme symptomer som sterkt uttalt ikterus, nervositet, likevektsforsyrrelser, sterkt svadning og hastig død. I denne forbindelse må omtales en hest som døde av kløverforgiftning. Hesten hørte ikke hjemme på den gård hvor sjukdommen inntraff, men var leiet fra en annen bygd og fra en eiendom hvor det var oppgitt at kverke ikke hadde forekommet og hvor heller ingen forebyggende behandling med serum var foretatt. Hesten ble sjuk etter den forutgående dag å ha vært brukt til kjøring av fersk hå, hvorav den selvsagt hadde rik anledning til å forsyne seg da den gikk i samme arbeide hele dagen. Dyret fikk samme sjukdomsbilde som ovenfor beskrevet og døde etter bare noen timers sjukdom. På samme stall hadde det tidligere på året forekommet to tilfelle av «leverkuller».

Veterinær J. M. Spangen, Løten, uttaler følgende angående denne sjukdom:

Av de mindre smittsomme sjukdommer har kversill vært svært utbredt og medført adskillige tap. Siden epizootien begynte midtsommers 1938 og til jeg hadde det siste tilfelle i begynnelsen av oktober 1939 er 242 hester blitt behandlet, derav 144 i 1939. Kun to hester er krepert under det akutte stadium av sjukdommen, mens hele 7 under følgesjukdommer. De viktigste følgesjukdommer har vært plevrit, peritonit og abscesser i krøslymfekjertlene. Videre et tilfelle av pericardit samt et av brannfeber og et av sinuit. I begge de to sistnevnte tilfelle og tre av de øvrige dreiet det seg om hester som ikke var behandlet på det akutte stadium av sjukdommen. Ved behandlingen har jeg brukt dels serum og dels prontosil eller en antistreptopplosning som er meget billigere enn prontosil og minst like så god. Disse to sistnevnte behandlingsmetoder er avgjort bedre enn serum da de hindrer abscederingen i sterk grad. Riktignok har det forekommet følgesjukdommer også ved denne behandling, men som — delvis iallfall — skyldes at dosene har vært for små. Serum har jeg også benyttet en del forebyggende, men jeg sluttet hermed fordi jeg fant at det hverken kunde hindre eller lindre sjukdommen. Dessuten fikk jeg noen uheldige komplikasjoner av det. Først skal jeg nevne den velkjente ikterus hvorav jeg hadde et tilfelle; det dreiet

seg om en ca. 20 år gammel hest som ble sprøytet i november 1938 og akkurat 70 dager senere fikk typiske symptomer og døde noen dager etterpå. Dernæst fikk fire hester som var sprøyted subkutant på halsen svære abscessdannelser, og en (et føll) kreperte også. Om det var min eller serumets skyld skal jeg ikke uttale meg om, men alle tilfelle opptrådte etter en bestemt serumsending høsten 1938.

Veterinær I. Thune i Nes på Romerike skriver bl. a. om serumbehandlingen følgende:

Hestene ble behandlet med protonsil og kverkeserum, både norsk og tysk. Serum syntes å gi de beste resultater. Jeg anvendte helst det norske serum da dette er billigst tiltross for nødvendigheten av meget større doser av dette serum. En medvirkende årsak til at jeg valgte det norske serum fremfor det tyske var de næsten konstante, og ofte voldsomme, sjokkvirkninger etter intravenøs injeksjon med tysk serum. Hestene viste sterkt uro, sparket og slog, kastet seg ned osv. Dyrene gikk skrevende og sjanglende; i to tilfelle besvimte hestene og styrtet over ende. Anfallene varte bare kort tid, fra noen få sekunder til 2 à 3 minutter, men fremkalte selvfølgelig ikke liten uro og engstelse hos eierne. Den profylaktiske behandling syntes å gi best resultat ved subkutan seruminnspøyting.

En hest måtte slaktes på grunn av akutt hjernebetendelse. Dyret som ble sjukt på kløverbeite var ca. to måneder i forveien profylaktisk behandlet med 100 gram kverkeserum.

8. Smittsom anemi hos hesten.

Smittsom anemi har i 1939 opptrådt med det samme antall tilfelle som 1938 nemlig med 11.

9. Tuberkulose.

En har i 1939 mottatt innberetninger om tuberkulose hos husdyrene som følgende tabeller viser:

Samlet antall besetninger og dyr som er prøvet med tuberkulin i 1938.

| Fylke | Antall besetninger | | Antall dyr | |
|----------------------------|--------------------|------------------------------|------------|------------------------------|
| | I alt | Hvorav på offentlig bekostn. | I alt | Hvorav på offentlig bekostn. |
| Østfold | 95 | 17 | 1036 | 298 |
| Akershus | 92 | 13 | 1710 | 314 |
| Hedmark | 63 | 9 | 783 | 336 |
| Opland | 60 | 24 | 672 | 480 |
| Buskerud | 17 | 5 | 195 | 42 |
| Vestfold | 23 | 6 | 430 | 164 |
| Telemark | 16 | 2 | 124 | 107 |
| Aust-Agder | 6 | 1 | 14 | 3 |
| Vest-Agder | 3 | — | 3 | — |
| Rogaland | 3 | 1 | 18 | 16 |
| Hordaland | 2 | — | 3 | — |
| Sogn og Fjordane | 21 | 3 | 121 | 12 |
| Møre og Romsdal | 10 | 1 | 14 | 4 |
| Sør-Trøndelag | 6 | — | 18 | — |
| Nord-Trøndelag | 64 | — | 495 | — |
| Nordland | 9 | 3 | 32 | 13 |
| Troms | 9 | 2 | 17 | 9 |
| Finnmark | 7 | — | 23 | — |
| Tilsammen | 506 | 87 | 5708 | 1798 |

**Innkomne rapporter fra offentlige¹
kjøttskontrollstasjoner om påtruffet tuberkulose i 1939.**

| Kjøttskontrollstasjonens navn | Storfe | | | Svin | |
|----------------------------------|---|-----------------|---|-------|--|
| | Antall kontrol- lerte storfe- skrotter — kalver unntatt | Antall tilfelle | | | |
| | | I alt | Etter forut- gående tub.- prøve | | |
| Ålesund | 7 555 | — | — | — | |
| Arendal | 1 650 | — | — | — | |
| Askim | 600 | 3 | 2 | — | |
| Bergen | 27 948 | — | — | — | |
| Bodø | 2 234 | — | — | — | |
| Brevik | 184 | — | — | — | |
| Drammen | 7 282 | — | — | 2 | |
| Fredrikstad V. | 497 | 3 | — | — | |
| Fredrikstad Ø. | 2 322 | — | — | — | |
| Gjøvik | 1 245 | — | — | — | |
| Halden | 2 341 | 3 | 2 | 5 | |
| Hamar | 2 340 | — | — | 1 | |
| Harstad | 2 515 | — | — | — | |
| Haugesund | 3 098 | — | — | 1 | |
| Holmestrand | 291 | — | — | — | |
| Horten | 1 727 | 1 | 1 | — | |
| Hønefoss | 935 | — | — | — | |
| Kongsberg | 1 521 | — | — | — | |
| Kongsvinger | 419 | — | — | — | |
| Kragerø | 617 | — | — | — | |
| Kristiansand S. | 4 195 | — | — | — | |
| Kristiansund N. | 2 786 | — | — | — | |
| Kyrkjeboe | 595 | — | — | — | |
| Larvik | 1 824 | — | — | — | |
| Lillehammer | 1 179 | — | — | — | |
| Lillestrøm | 806 | — | — | — | |
| Molde | 1 113 | — | — | — | |
| Moss | 1 676 | — | — | — | |
| Narvik | 2 591 | — | — | — | |
| Notodden | 912 | — | — | — | |
| Odda | 1 050 | — | — | — | |
| Oslo | 50 484 | 27 | 16 | 587 | |
| Porsgrunn | 1 470 | 3 | 2 | — | |
| Riser | 321 | — | — | — | |
| Sandefjord | 1 686 | — | — | — | |
| Sarpsborg | 1 667 | — | — | — | |
| Skien | 2 910 | — | — | — | |
| Stavanger | 11 318 | — | — | 577 | |
| Tinn | 726 | — | — | — | |
| Tromsø | 3 794 | — | — | — | |
| Trondheim | 21 042 | — | — | 561 | |
| Tønsberg | 3 890 | — | — | — | |
| Fellesslakteriet | 11 681 | 68 | 61 | 10 | |
| I alt | 197 045 | 108 | 84 | 1 744 | |

¹ Som primære tilfelle er det ved samtlige offentlige slaktehus og offentlige kjøttskontrollstasjoner påvist tuberkulose i 24 slakt, hvilket utgjør 0,012 % av det samlede antall kontrollerte kjøttskrotter — kalver unntatt. De 84 tilfelle hithører fra besetninger hvor tuberkulosebekjempelsen er iverksatt ved nedslakting etter forutgående tuberkulinprøve. Regnes disse med blir tuberkuloseprosenten m. h. t. kontrollerte slakt 0,055 %.

Oversikt vedrørende bekjempelsen

| Fylke | Antall erklært tuberkuløse | | | | | | | |
|-----------------------|----------------------------|--------------|-------|-----------------------|--------------|-------|--|--|
| | størfe | | | | svin | | | |
| | Gj. st. fra foreg. år | Tilk. i 1939 | Tils. | Gj. st. fra foreg. år | Tilk. i 1939 | Tils. | Antall tilf. av tub. p. v. hos svin | Antall hønsbesetn. hvori p. v. tub. |
| Østfold..... | 21 | 6 | 27 | 566 | 87 | 653 | 21 | 2 |
| Akershus..... | 33 | 5 | 38 | 1245 | 102 | 1347 | 506 | 2 |
| Hedmark..... | 13 | 2 | 15 | 537 | 34 | 571 | 18 | - |
| Opland..... | 35 | 1 | 36 | 689 | 6 | 695 | 11 | - |
| Buskerud..... | 3 | - | 3 | 19 | - | 19 | 9 | 4 |
| Vestfold..... | 9 | 2 | 11 | 132 | 185 | 317 | 5 | 2 |
| Telemark..... | - | - | - | - | - | - | - | 1 |
| Aust-Agder..... | - | 1 | 1 | - | 3 | 3 | - | 1 |
| Vest-Agder..... | - | - | - | - | - | - | 1 | - |
| Rogaland..... | 5 | - | 5 | 52 | - | 52 | 633 | 4 |
| Hordaland..... | 2 | - | 2 | 24 | - | 24 | - | - |
| Sogn og Fjordane..... | 1 | - | 1 | 9 | - | 9 | - | 1 |
| Møre og Romsdal..... | - | - | - | - | - | - | - | 1 |
| Sør-Trøndelag..... | 3 | - | 3 | 72 | - | 72 | 557 | - |
| Nord-Trøndelag..... | - | - | - | - | - | - | 4 | 2 |
| Nordland..... | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Troms..... | 2 | - | 2 | 28 | - | 28 | - | - |
| Finnmark..... | - | - | - | - | - | - | - | - |
| I alt | 127 | 17 | 144 | 3373 | 417 | 3790 | 1765 | 20 |

I de tuberkuløse storfebesetninger har det i årets løp reagert i alt 208 dyr — eller 8,4 %. Av det samlede antall undersøkte dyr har det reagert 3,6 %.

Det er i årets løp erklært som tuberkuløse i alt 17 nye besetninger. M. h. t. fordelingen på de enkelte fylker, tuberkulinprøver, bekjempelse ved nedslakting og frigivelse vises til ovenstående tabell.

Forsåvidt angår bekjempelsen av tuberkulosen i svinebesetningene har eierne — som tidligere — vært tillatt å føre grisene fram til slakt, hvoretter desinfeksjon av grisehuset har funnet sted.

av husdyrtuberkulosen i 1939.

| Tuberkulinprøvet i 1939 | | | | | | | | | | Bekjempelse ved nedslakting i de besetn. som er erklært tub. | | | | Bekjempelse ved nedslakting i de besetninger som ikke er erklært tuberkulose | | | | |
|--|-------|--------------------------------------|-------|--------------------------------------|---------|--------------------------------------|-------|--------------------------------------|---------|--|-------|--------------------------------------|---------|--|--------|----|----|----|
| storfe | | | | | storfe | | | | | storfe | | | | | storfe | | | |
| besetn. | | dyr | | reage-rende | besetn. | | dyr | | besetn. | | dyr | | besetn. | | dyr | | | |
| Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | Gj.st. fra foreg. år Tilk. i 1939 | Tils. | | | |
| 7 | 6 | 13 | 293 | 104 | 397 | 31 | 19 | 50 | 3 | 5 | 2 | 5 | 7 | 8 | 7 | 15 | 1 | |
| 18 | 5 | 23 | 779 | 102 | 881 | 31 | 15 | 46 | 5 | 2 | 2 | 3 | 27 | 34 | 15 | 29 | 1 | |
| 7 | 2 | 9 | 514 | 43 | 557 | 29 | 21 | 50 | 1 | 2 | 3 | 7 | 57 | 3 | 61 | 29 | 10 | |
| 11 | 1 | 12 | 396 | 12 | 408 | 29 | 2 | 31 | 6 | 1 | 7 | 1 | 57 | 3 | 60 | 15 | 6 | |
| 2 | - | 2 | 9 | - | 9 | 2 | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | 4 | 13 | |
| 2 | 2 | 4 | 28 | 187 | 215 | - | 28 | 28 | 1 | 1 | 2 | 1 | 4 | 5 | 1 | 2 | 8 | |
| 1 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | 12 | |
| 1 | - | 1 | 16 | - | 16 | 1 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | 12 | 5 | |
| 1 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 6 | |
| 1 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | |
| 1 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | |
| 48 | 17 | 65 | 2035 | 451 | 2486 | 123 | 85 | 208 | 17 | 8 | 25 | 108 | 63 | 171 | 10 | 26 | 52 | 92 |
| Frigitte storfebesetn. i 1939 Storfebesetn. gj.st. som tub. ved utg. av 1939 | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Storfe nedslaktet som tuberkuløse og delvis erstattet av det offentlige.

| År | Nedslaktet storfe i årets løp | Antall dyr som det i årets løp er betalt erstatn.bidrag for | Utbetalt erstatningsbidrag kr. | Det gjennomsnittlige bidrag pr. dyr utgjør kr. |
|------------|-------------------------------|---|--------------------------------|--|
| 1939 | 197 | 157 | 8 209,92 | 52,30 |

10. S m i t t s o m k a s t i n g.

Bekjempelsesarbeidet er i beretningsåret fortsatt etter den opprinnelige plan.

Til utgangen av 1939 var det i alt uttatt 221 870 blodprøver på offentlig bekostning og hertil kommer ca. 64 000 blodprøver uttatt på privat bekostning.

Tilgangen av nye smittede besetninger har kvartalsvis vært: For 1936 i 1ste kvartal 162 besetninger, 2net kvartal 127, 3dje kvartal 103, 4de kvartal 71, tilsammen 463 nye besetninger. For 1937: 1ste kvartal 48, 2net kvartal 42, 3dje kvartal 22 og 4de kvartal 34, tilsammen 146 nye besetninger. For 1938: 1ste kvartal 30, 2net kvartal 18, 3dje kvartal 23 og 4de kvartal 35, tilsammen 106 nye besetninger. For 1939: 1ste kvartal 34, 2net kvartal 20, 3dje kvartal 14 og 4de kvartal 16, tilsammen 84 nye besetninger.

Resultatet av bekjempelsen fremgår av nedenstående tabell.

**Tabell over resultatet av bekjempelsen av smittsom kasting
pr. 31 desember 1939.**

| Fylke | Besetninger som hadde reagenter ved siste prøve som ble foretatt | | | | Besetninger som ikke hadde reagenter ved den siste prøve som ble foretatt | |
|-------------------|--|--|---|---|--|-------|
| | I. Samlet antall innrapporterte besetninger i fylket | II. Antall besetninger som hadde fler enn 2 reagenter | III. Antall besetninger som hadde 1 eller 2 reagenter ved siste blodprøve som ble foretatt | IV. Antall besetninger som var reaksjonfri ved siste prøve, men som skal kontroll-prøves en gang til | V. Antall besetninger som er frigitt eller kan frigis pr. ^{31/12} 1939 | |
| Østfold | 73 | 1 | 1.37 | 2 | 2.74 | 0 |
| Akershus | 95 | 2 | 2.11 | 1 | 1.05 | 0 |
| Hedmark..... | 393 | 2 | 0.51 | 5 | 1.27 | 0 |
| Opland | 307 | 1 | 0.33 | 2 | 0.65 | 1 |
| Buskerud | 195 | 0 | 0 | 4 | 2.05 | 2 |
| Vestfold..... | 50 | 0 | 0 | 1 | 2.00 | 0 |
| Telemark | 114 | 0 | 0 | 3 | 2.64 | 0 |
| Aust-Agder | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| Vest-Agder..... | 16 | 0 | 0 | 0 | 0 | 16 |
| Rogaland | 76 | 0 | 0 | 2 | 2.63 | 4 |
| Hordaland | 530 | 8 | 1.51 | 14 | 2.64 | 9 |
| Sogn og Fjordane | 864 | 1 | 0.12 | 9 | 1.04 | 12 |
| Møre og Romsdal | 353 | 0 | 0 | 10 | 2.83 | 3 |
| Sør-Trøndelag ... | 9 | 0 | 0 | 2 | 22.22 | 0 |
| Hele landet | 3076 | 15 | 0.49 | 55 | 1.79 | 31 |
| | | | | | 1.01 | 2975 |
| | | | | | | 96.71 |

I kolonne I i tabellen er oppført alle de besetninger som i dette tidsrom er innrapportert som smittet. Det dreier seg i alt om 3 076 besetninger fordelt over 14 av landets fylker.

I kolonne II i tabellen er oppført de besetninger som hadde flere enn 2 reagenter ved siste prøve. Kolonne III viser det antall besetninger som ved siste prøve hadde en eller to reagenter.

Kolonne IV omfatter de besetninger som var reaksjonsfri ved siste prøve. Disse besetninger må underkastes minst en kontrollprøve til før de kan frigis.

Kolonne V viser det antall besetninger hvor sjukdommen er utryddet og som nå kan frigis.

Ved siden av antallet av besetninger i de forskjellige kategorier er anført hvor stor prosentdel dette utgjør av det samlede antall innrapporterte besetninger som er eller har vært smittet i vedkommende distrikt.

Som det vil fremgå av kolonne IV og V i tabellen, er i alt 3 006 besetninger reaksjonsfri pr. 31 desember 1939. Dette utgjør 97,72 % av alle innrapporterte smittede besetninger. I 2 975 av dem — 96,71 % betraktes sjukdommen som utryddet. I alt gjenstår 101 besetninger eller 3,29 % som ennå ikke er frigitt. Av disse var 31 eller 1,01 % reaksjonsfri ved siste prøve. Som det fremgår av kolonne II og III gjenstod det pr. 31 desember 1939 — 70 besetninger eller 2,28 % som hadde reagenter ved siste prøve. Av disse hadde 55 — 1,79 % bare en eller to reagenter, mens 15 — 0,49 % hadde flere enn 2 reagenter.

11. Forskjellige sjukdommer.

Smittsom reinsjukdom.

År om annet opptrer der i vårt land temmelig ondartede reinsjukdommer av smittsom karakter. For året 1939's vedkommende er slike sjukdommer innberettet fra så vel Nord-Trøndelag som Nordland og Finnmark fylke.

Distriktsdyrlegen i Øst-Finnmark, *G. Ruud*, Vadsø, skriver i den anledning bl. a. følgende:

På min reise i juli måned i Talvik, Alta og Kautokeino erfartes følgende:

Sjukdommen begynte i mai da man under flytningen passerte veikrysset ved Masi i Kautokeino og varte hele juni med enkelte spredte tilfelle i juli måned. Sjukdommen herjet verst blandt de nyfødte kalver, og den ovennevnte hjords eiere opplyser å ha mistet alle kalver som ble født i vår. Dessuten døde også en del ungrein og også noen voksne rein. I det hele oppgis tapet til ca. 150 dyr. Samene hadde på det davaerende tidspunkt inntrykk av at farsotten hadde gitt seg, og man hadde ikke konstatert noe dødsfall den siste uke. Der var således foreløpig ingen anledning for meg til å undersøke sjuke dyr eller foreta obduksjoner.

Sjukdommen på kalvene hadde i regelen forløpet meget akutt med exitus i løpet av 1 dag til 1 uke, men enkelte skrantet i flere uker før de døde. Noen var synlig sjuke like etter fødselen, og andre ble først angrepet noen dager gamle. Kalvene syntes å være oppblåst i buken og hadde hevelser i benenes ledd, var meget matte og hadde vanskelig for å følge moren. Tarmuttømmelsene var gulfarvet, tyntflytende og illeluktende.

De oppgitte symptomer på kalvene ligner påfallende det sjukdomsbilde man ser ved smittsom ungdyrdelighet hos våre andre dyr (pyosepticaemia neonatorum). At muligheten er til stede for overføring av et sådant smittestoff i en reinhjord er lett tenkelig da reinen på den tid av året gjetes sammen i tette flokker.

Samene fortalte at det hadde vært svært dårlige beiteforhold der hvor reinen befant seg da sjukdommen herjet som værst. Mosemarkene skulde angivelig være avbeitet av andre reinhjorder som var flyttet tidligere. At dårlige ernæringsforhold har vært en viktig medvirkende årsak til sjukdommens opp-treden er forståelig.

Det er meget beklagelig at reinsjukdommer av så alvorlig art som denne ikke blir innberettet i tide, så der kunde være anledning til å foreta undersøkelse på dertil egnet materiale og stille en sikker diagnose. Man vilde da bedre kunne ta forholdsregler for å hindre utbredelse og gjentagelse av farsotten. Etter min mening dør der år om annet et betydelig antall rein i Finnmark uten at man vet hva dødsårsaken er. Det er meget vanskelig å få tak i undersøkelsesmateriale da reineierne i alminnelighet ikke har noen interesse av å få tilfellene undersøkt.

Distriktsdyrlege *E. Clausen* i Mosjøen fikk av Landbruksdepartementet anmodning om å foreta en befaring — med henblikk på den smittsomme reinsjukdom — til reinbeiteområdene i den sydlige del av Nordland fylke og den nordlige del av Nord-Trøndelag fylke; altså traktene omkring Majavatnet. I sin innberetning etter denne reise konkluderer hr. Clausen med følgende:

Av de døde dyr er den alt overveiende del kalver, men også en del voksne er strøket med, og det er særlig etter at sjukdommen har opptrådt i flokken en tid at de voksne har krepert, det ser likesom ut til at smittestoffet etterhvert er blitt mer virulent, så de voksne dyr også har dødd.

Hvor mange dyr som tilsammen er strøket med i disse reinflokkene er ikke så godt å si tilnærmedesvis bestemt, men jeg antar etter de uttalelser som fremkom av lappene, at minst 1000 dyr er døde i disse trakter i sommer. Selv om det bare er kalver som er døde, er tapet svært for disse lapper, for som de sa, senere når disse kalver skulde være voksne, blir det mangel i flokken på et helt årskull, og da kommer tapet som kan bli mer eller mindre følelig for de forskjellige lapper. Og skulde sjukdommen gjenta seg noen år, blir det helt katastrofalt for disse folk.

Hva der må og bør gjøres for eventuelt et annet år å berge disse dyr om sjukdommen skulde vise seg seg tør jeg ikke bestemt si, men jeg skulde anta, at et serum må kunne lages som vilde kunne benyttes i kampen mot denne sjukdom.

Sjukdommen opptrer med størst voldsomhet og mest ondartet i sterke varme. Når sjukdommen begynner i en flokk bør denne straks jages til fjells og spres mest mulig utover den flokken tilhørende fjellstrekning.

Landbruksdepartementet anmodet dessuten professor *L. Slagsvold* om å reise til Majavatnet for sammen med distriktsdyrlege Clausen å foreta undersøkelser på stedet. Ved obduksjon av døde rein fant professoren at det i omhandlede tilfelle dreiet seg om reinpasteur-ellose som av professoren karakteriseres som en meget smittsom sjukdom som forløper pestaktig og i løpet av kort tid kan drepe en mengde rein, særlig kalver. Angående forholdsregler mot sjukdommen skrev professoren følgende:

Angående bekjempelsen, så tror jeg at spredning av flokkene er det eneste som man kan foreslå i farten. Dog kunde det være tale om å prøve pasteurellaserum profylaktisk. Forholdet er dog dette at man savner spesifikk reinpasteurellaserum. Derimot har Veterinærinstituttet alminnelig polyvalent pasteurellaserum. Av dette kunde man muligens vente seg noen virkning. Da sjukdommen — ifølge tidligere erfaringer både herfra og fra Sverige — har tendens til å dukke opp flere somre etter hverandre, er det på sin plass nå å få undersøkt om alm. pasteurellaserum har noen virkning. Da klinikken nå — fra materiale fra Nordland — har skaffet seg reinkulturer av reinpasteurellabakterier, kunde man eventuelt i løpet av høsten og vinteren produsere spesifikt reinpasteurellaserum. Virkningen av slikt serum har man ganske visst ingen erfaring for, men det må vel sies at det er grunn til å tro at det skulle kunne hjelpe. Og i tilfelle vilde det komme vel med til neste vår og sommer, så fremt sjukdommen da igjen skulde dukke opp.

Under denne epidemi savnet veterinærvesenet anledning til å gi sine påbud til begrensing av sjukdom lovs kraft. Etter henstilling fra veterinærdirektøren foranlediget derfor Landbruksdepartementet at det ved kongelig resolusjon av 15 desember 1939 ble vedtatt følgende:

Landbruksdepartementet bemyndiges til å treffe de bestemmelser som det etter §§ 1, 9, 16, 17, 19 og 20 i loven om foranstaltninger mot smittsomme husdyrsjukdommer — herunder også smittsomme sjukdommer hos tamrein — av 14 juli 1894 med senere tilleggslover er tillagt Kongen å treffe bestemmelse om.

I det foredrag som lå til grunn for ovennevnte resolusjon anførte Landbruksdepartementet:

Loven av 14 juli 1894 med tilleggslover om foranstaltninger mot smittsomme husdyrsjukdommer handler om sjukdommer hos husdyra. I den seinere tida er det forekommet farlige smittsomme sjukdommer også hos tamrein og til dels med dødelig utgang, hvorfor det pågår undersøkelse om sjukdommene. Det kan herunder bli nødvendig å gi nærmere forskrifter om bekjempingen. Det spørsmål oppstår da om tamrein er å betrakte som husdyr i den nevnte lovs forstand. Da tamrein er privat eiendomsrett undergitt, jfr. således straffelovens § 258,4, antar departementet at tamrein blir å betrakte som husdyr i lovens forstand. Dette har da til følge at den nevnte lovs bestemmelser får anvendelse også på tamrein. Da bekjempingen av de smittsomme reinsjukdommer i sakens natur må legges an etter helt andre prinsipper enn for de andre smittsomme husdyrsjukdommers vedkommende og denne bekjemping også kan komme til å variere sterkt etter årstidene og de lokale forhold, finner departementet etter

innstilling fra veterinærdirektøren ikke på forhånd å kunne avgjøre hvilke hittil kjente smittsomme tamreinsjukdommer kan henregnes til de ondartede (kap. 1) og hvilke kan henregnes til de mildere smittsomme sjukdommer (kap. 3). På den annen side er det nødvendig når en smittsom reinsjukdom dukker opp uopp holdelig å kunne utfordige og iverksette bestemmelser som tar sikte på sjukdommens bekjemping og gi disse bestemmelser lovs kraft, men da det er Kongen som bestemmer hvilke andre sjukdommer enn de som er nevnt i kap. 1 og 3 går inn under loven, må det i hvert enkelt tilfelle tas kongelig resolusjon herom. Da det som ovenfor nevnt er absolutt påkrevd å handle hurtigst mulig, finner departementet at det er nødvendig å delegerer denne myndighet til Landbruksdepartementet. Det vil betydelig forenkle og påskynde saksbehandlingen at den myndighet som ellers er tillagt Kongen etter loven delegeres til departementet.

Trikino se:

Den 18 mai 1939 innberettet veterinær *Knut Thorshaug*, Lofthus i Aker, at det var funnet trikiner i tre revekadavere fra en revegård ved Grorud i Østre Aker. Veterinær Thorshaug anførte i den anledning bl. a.:

Mandag den 8 mai ble jeg pr. telefon kalt til en revegård ved Grorud i Østre Aker.

Eieren opplyste at hvalpedødeligheten i år syntes særlig stor og da nå 5—6 uker gamle hvalper av farmens beste stamme var døde i løpet av noen dager, fant vedkommende dette så alarmerende at forholdene ønskes nøyere undersøkt.

Omhandlede revegård er ca. 4 mål stor. Hvalpetispene går ute i godt avdelte løpegårder inntil hvalpene er ca. 4 uker gamle, for så å settes inn på nettingbur. Revebestanden bestod av 39 tisper hvorav 26 tisper (8 mai) gikk på jordbund og 13 på netting. 15 hanner gikk alle på netting.

Inntil 8 mai var det født 145 hvalper, hvorav 42 var døde innen 5te døgn. Hvalpene hadde hatt løs mave hvorfor jeg måtte anta det dreiet sig om en koliinfeksjon. Foruten disse ganske små hvalper var det altså nå i de siste 4 dager dødd tre 5—6 uker gamle hvalper. Disse hvalper sluttet plutselig å ete, var ataktiske i sine bevegelser og fantes døde ut på dagen. Kadaverne ble obdusert på Veterinarinstituttet av avdelingssjef Grine og meg, og ved mikroskopisk undersøkelse av tynnntarmsinnholdet fantes et stort antall snyltre som sterkt minnet om tarmtrikiner (*trichinella spiralis*). Denne diagnose måtte imidlertid stilles med en viss reservasjon.

Revefarmen var sterkt plaget av rotter. Disse syntes dels stedbundne, dels å være innvandret fra omkringliggende strøk. Som umiddelbar nabo ligger nemlig en losseplass for avfall. Denne losseplass brenner leilighetsvis og eieren av revegården mener bestemt at hver gang fyllingen brenner, strommer store skarer rotter inn i revegården. Fôret i revegården bestod av slakteavfall som for storpartens vedkommende leveres av to slaktere i nærheten og for en vesentlig del bestod av hjerteslag og baklivsorganer av svin. Nevnte slaktere kjøper levende svin omkring i Østre Aker, slakter selv og selger sannsynligvis en del til omkringliggende distrikter.

For om mulig å klarlegge diagnosen satte jeg i gang en systematisk rottefangst, dels på vedkommende revfarm og dels rundt omkring på flere andre steder. Av 12 rotter fanget på revfarmen fantes trikiner i 8 stykker.

Etter at det nå var en kjennsgjerning at trikinose var konstatert i Østre Aker foranlediget Veterinærdirektøren at det på Oslo Slaktehus og Fellesslakteriet straks ble satt i gang obligatorisk trikinundersøkelse av alle slaktede svin som stammet fra Aker. Videre ble Landbruksdepartementet anmodet om å sørge for at trikinose henføres til husdyrlovens kap. 3 om mildere smittsomme sjukdommer. Dette ble vedtatt ved kongelig resolusjon av 2 juni 1939. Den 20 juni 1939 utferdiget Landbruksdepartementet de første bestemmelser om trikinose. Samme dag utsendte veterinærdirektøren en orientering om sjukdommen tillikemed direktiver om trikinkontrollen. Den 20 juli bestemte veterinærdirektøren videre — i medhold av Landbruksdepartementets bestemmelse av 20 juni — at svineslakt fra Østre Aker kun kan omsettes på betingelse av at slaktene er undersøkt av veterinær med henblikk på trikinose.

Den 15 juli ble det innrapportert fra kontrollveterinæren på Fellesslakteriet at det var funnet trikiner i et svineslakt fra en gård i Østre Aker.

P e l s d y r s j u k d o m m e r .

Angående den såkalte «platinasjuke» skriver distriktsdyrlege *H. Fusk, Valsøyfjord*, følgende:

Av nye revesjukdommer har vi nå den såkalte «platinasjuke» som angriper platinahvalpene og som vi i all fall her står maktesløs overfor. Hvalpene like som «tørker» bort før til syvende og sist å krepere. Det ser ut som om det er noe galt fatt med blodet. Alle tenkelige midler — like til blodoverføring — har vært forsøkt, men uten resultat. Forhåpentlig må det vel kunne finnes et middel også mot denne sjukdom, da den påfører revecierne betydelige tap.

Distriktsdyrlege *T. Svenkerud* i Salangen anfører i sin innberetning følgende om det samme problem:

Irevepraksis er det nå mest platinarever man blir hentet til; det gjelder for det meste drektighetsbehandling, fødselshjelp eller snyltre. Hvalpedødeligheten har til dels vært stor og å finne botemidler er ikke bestandig så lett. Det ser ut som om platinahvalpene er svakere enn sòlvrevhvalpene. Det viser seg f. eks. etter foretatt keisersnitt på rev; sòlvrevhvalpene kan man bære like bort i en kasse og det varer ikke så lenge før de begynner å pipe og kravle omkring, mens derimot platinahvalpene må det ofte arbeides lenge med for å få liv i. Hvis man av en eller annen grunn må legge et blandingskull revehvalper til en katte, dør som regel platinahvalpene etter 6—7 uker mens sòlvrevhvalpene vokser opp. Det ser videre ut som om platinahvalpene er mindre motstandsdyktige likeoverfor de fleste sjukdommer.

Distriktsdyrlegen i Fåberg, *O. Taralrud*, Lillehammer, meddeler i samme høve følgende:

Her i distriktet kom det til verden i 1939 omkring 600 platinahvalper. Det viste seg at disse ikke er så levedyktige som sòlvrevhvalpene. Mange av dem er svakere allerede ved fødselen og vil ikke henge ved patten, men blir liggende uinteresserte på siden og sprelle. Ca. 2 cm³ druesukkeroppløsning (5 %) er i nokså stor utstrekning anvendt på slike hvalper og jeg synes av og til at det har kvikket ungene opp en del så de har begynt å patte, men hvor mange hvalper man har reddet med dette er ikke godt å si. Det er i allfall et forsøk verd

siden det gjelder så kostbare kryp. Koliserum har også vært anvendt, det synes også å virke noe oppkvikkende.

Noen hvalper kan være kvikke ved fødselen, men begynner å skrumpe inn når de blir 2 à 3 uker gamle. Flere slike hvalpekadavere er sendt til Veterinær-instituttet, men man har der ikke påvist noe patologisk. Forskjellig behandling er forsøkt, men med dårlig resultat; dog synes jeg at B-vitaminer har vært virksomt enkelte ganger. Jernmikstur har vært brukt og jeg har fått enkelte opplysninger om at det har virket godt. Denne svakhet hos platinahvalper har her i Fåberg fått navnet «platinasjuken». Det er vel ikke umulig at man her har med en letal faktor å gjøre, som på en eller annen måte er bundet til farven. Sølvrevhvalpene i samme kull er nemlig friske.

Den samme distriktsdyrlege skriver om pelsdyrsjukdommer følgende:

Lopper er ikke sjeldne irevegårdene. Kreolinvann 1,5% virker bra. Man bruker store kar og holder reven helt nede i opplosningen med unntagelse av snuten. Man må ikke bruke sterkere opplosning enn 1,5%; en reveeier i Fåberg badet således ca. 80 rever i 4%-holdig kreolinvann med det resultat at over halvparten av dyrene ble forgiftet og 15 stykker krepererte.

Angående coccidirose hos rev opplyser distriktsdyrlege E. Sorterup i Sandane følgende:

Det er behandlet 74 rever for coccidirose og har hatt glimrende resulsat ved å bruke tangmel. Til voksne dyr gis en teske full 2 ganger daglig — halvt så mye til unghvalper. Hvalper som har vært anemiske med elendig ulbps og og med kronisk diarré med misfarvet avføring har rettet sig fort opp og fått bra pels ut på høsten. Hvis dyrene har vært så dårlige at de ikke har villet ete har vi gitt glykoseinnsprøytinger de første dagene. 3 gram hver gang. Ved mikroskopisk kontroll av avføringen viser det seg at det går ca. 6 uker før coccidierne helt forsvinner. Revetisper som i 1938 var angrepet av coccidirose og behandlet samme år, fikk friske hvalper i 1939 hvor sjukdommen ikke har vist seg.

Om børdring hos rev meddeler distriktsdyrlege K. Verpe, Drangedal:

Reven hadde vært syk i flere dager og ved å palpere den utsfilte buk hvor fosteret vanskelig kunde føles fikk jeg straks mistanke om børdring. Etter laporatomi kom det store mengder væske ut av bukhulen. Det drektige dreiede børhorn var sterkt utsplitt og nekrotisk. Hele børhoret med innhold ble amputert. Reven tålte inngrepet godt og var i full vigør etter to à tre dager.

Impotens hos platinahanner beretter flere veterinærer er temmelig alminnelig og kst. distriktsdyrlege Odd Årfot, Sundalsøra, uttaler herom følgende:

Har ein revehanne halde upp med å parra i ca. 8 dagar utan at ein kunna påvisa noko sjukdomstegn, irritasjon av penis, infiserte sår eller lign., har eg gjeve 2—3 cem tritopen subcutant bak høgre bog, deretter ein hormonestøyt på

10 mg testoviron intramuskulært i lårmskulaturen bakfrå og tilslutt eit cantharidspulver pr. os (cantrarid. 0,04 og sachar. lact. 0,50) godt utrørt i tre matskeier kjøttdeig. 1—1½ time etter denne behandling slepper ein ei brunstig tispe inn til hannen og i svert mange tilfelle vert det då parring.

Ondartet ødem hos svin.

Distriktsdyrlege O. N. Strøtvedt, Drammen, meddeler:

Sjukdommen opptrådte plutselig i juli—august i en større grisebesetning utenfor Drammen. På samme gård drives også gartneri. Besetningen bestod av en del slaktegriser og ca. 70 avlspurker hvorav en stor del skulde grise i løpet av sommeren og høsten. Sjukdommen angrep bare fødende grisepurker i første døgnet etter fødselen. Det første kliniske symptom var en volksam mastitis som i løpet av noen timer angrep næsten alle jurkjertler. Almenbefinnendet var samtidig alvorlig forstyrret. Til å begynne med ble behandlingen rettet mot jurlidelsen samtidig som grisehuset ble grundig desinfisert, men uten resultat. Døden inntrådte i løpet av det første eller andre døgnet. Etterhvert som purkene fødte ble det ene dyr etter det andre angrepet og symptomene var i alle tilfelle ens. Organdeler ble sendt inn til Veterinærinstituttet og her ble det konstatert ondartet ødem. Etter instituttets råd ble det svenske gassbrannserum forsøkt og det viste seg nå at en her hadde et glimrende middel mot sjukdommen. Etterhvert som direkthetstiden utløp ble grisepurkene serumbehandlet profilaktisk (20 cm³) og sjukdommen viste seg ikke mere i besetningen. Hos enkelte purker oppstod hevelse, rødme og ømhet i enkelte jurkjertler, men så snart dyrene ble behandlet med serum forsvant symptomene igjen og almenbefinnendet forble uforstyrret.

Aktinomykose.

Distriktsdyrlege Sig. Lundby, Frosta, meddeler:

I ca. 7 uker hadde jeg behandlet ei ku med utpreget «tretunge». Den ble behandlet med jodkalium pr. os, jeg hadde foretatt dype innsnitt i tungen m. v., alt uten resultat. Kua hadde i de siste 14 dager av behandlingen ikke kunnet ta i seg annen næring enn kokte poteter og mjøl. Da jeg fant tilfellet håpløst, tilrådet jeg eieren å slakte kua som — i parentes bemerket — var et særlig verdifullt avlsdyr. Kua ble derfor solt til slakt i begynnelsen av januar 1939. Imidlertid ble dyret ikke slaktet den dag som var bestemt, da slakteren ble forhindret fra å komme. Samme dag ble jeg oppmerksom på den i «Norsk Veterinærtidsskrift»s desemberhefte refererte behandlingsmetode med natriumjodid. Jeg injiserte 30 gr jodet. natr. opplost i 600 cm³ vann intravenøst. Dagen etter åt kua normalt og har siden vært bra. Et tilfelle av knokkelaktinomykose kunde derimot ikke stoppes tiltross for at infusjonen ble kombinert med utskrapninger.

Munn- og kluvsjukke, postscriptum.

Hvilke komplikasjoner veterinærerne kan komme ut for når der på gårder som har vært smittet av munn- og kluvsjukke skal innsettes nye besetninger forteller distriktsdyrlege O. G. Langsæter, Mysen, bl. a. om:

Det ble tillatt hver gårdbruker i Båstad på hvis eiendom det hadde vært munn- og klauvsjuke å sette inn et par kuer samt å holde en gris og noen høns. Prøvedriften skulde være 3 uker med kontroll av distriktsdyrlegen hver uke. Salg av melk fra disse dyr var selvfølgelig forbudt. Før (høy, mel og turnips) fra gamle beholdninger ble daglig benyttet. Herunder oppstod der munnsår hos en del av forsøksdyrene på grunn av irritasjon av det desinfiserte stråfør og den frosne turnips og da enkelte dyr også fikk sår på pattene (kukopper) ble eierne oppskremte og trodde det var en ny oppblussen av den fryktede sjukdom.

J u r b e t e n d e l s e .

Fra omtrent alle kanter av landet omtaler de praktiserende veterinærer jurbetennelsene som særlig generende for husdyrbruket.

Distriktsdyrlege N. Aas i Odal anfører følgende:

En har i tidligere år hatt en viss føling med den smittsomme jurbetennelse fremkalt av *Streptococcus agalactiae*. Etter at en har kunnet få hjelp av Melkesentralens bakteorologiske laboratorium under ledelse av dr. Bratlie, er det blitt mulig å få en oversikt over antall smittede dyr innen de enkelte besetninger. Det har vist seg at innen enkelte større besetninger finnes en meget høy prosent smittede jur (50 % og mere). En har videre bragt på det rene at det er atskillige smittede besetninger i Sør-Odal. Imidlertid er det også blitt klart at når en først ved laboratoriets hjelp har fått utpekt alle smittede jurdeler, gir behandlingen av disse og bekjempelsen av smitteoverføring så gode resultater at det er en overkommelig sak å få has på sjukdommen. Det må noteres som et stort fremskritt at en nå har midler til å bekjempe også denne lidelse som for tiden er den mest tapbringende sjukdom på fjøsene.

Veterinær L. H. Dæhlen, Brandbu på Hadeland, skriver følgende derom:

Jurbetennelser har det vært mye av i 1939. Den er sikkert den mest tapbringende sjukdom på fjøsene herover selv om det synes som om den er noe på retur. Det har forekommet så vel akutt jurbetennelse som kronisk forløpende. Ikke så få tilfelle av brandig jurbetendelse har også forekommet ut på sensommeren. Det dreiet seg som regel om kuer som var tidlig høstbære, var «avlatt» brått og sluppet på beite dag og natt. Når så kua skulde tas hjem til kalvetid var juret vondt. I flere tilfelle har denne form ført til døden. Årsaken må muligens tilskrives dårlig avlatting i forbindelse med at kua har ligget på «rå, kald bakke». Det er mitt inntrykk at jurbetennelser i avlattingstiden som regel er voldsomst.

Det er videre blitt foretatt bakteorologisk undersøkelse av hver patte's melk for å finne de infiserte kjertler som deretter er blitt behandlet «ad modum Bratlie». Det beste synes å være at de syke jurdeler blir behandlet ved inntredende goldperiode, helst to ganger etter hinanden med 8 dagers mellrom.

Det snakkas så mye om jurbetendelse i forbindelse med melkemaskin. Her i Brandbu er det i årets løp blitt innlagt melkemaskiner på mange gårder (helst større fjøs). På mange av disse fjøs var det tidligere mye jurbetendelse; men tilstanden har ikke forverret seg etter at maskinen er tatt i bruk — snarere bedret seg.

Distriktsdyrlege J. O. Th. Fretheim i Land meddeler:

Også dette år har mastitene hos storfeet vært et både stort og interessant kapitel. Man må vel si at mastiter er atskillig utbredt — egentlig ondartede i sitt forløp og sin smittsomhetsgrad har det her kun vært på to gårder.

Gårdbrukerne er forsåvidt blitt meget flinke til å tilkalle dyrlege når de merker det minste galt med et jur, og behandlingen — spesielt med Entozon — har også i år vist et meget tilfredsstillende resultat. Ofte må riktignok behandlingen gjentas; men man skal ikke glemme at det ser ut som om behandlingen sist i goldperioden av tidligere behandlede dyr gir særskilt gode resultater. Mastitisbehandling oppfattes nå av den praktiserende dyrlege som et viktig arbeid hvor denne virkelig kan gjøre noe godt. En er videre klar over at bekjempelsen må begynnes av den ute i distriktet arbeidende dyrlege. Kampen mot disse sjukdommer må bli et ledd i en veterinær-hygienisk fjøskontroll, og dyrlegen forstår at likeså litt som han kan klare dette arbeid alene — uten hjelp av der-til innrettede laboratorier — likeså litt kan de store laboratorier (om de er aldri så store og moderne) klare dette arbeid uten å stå i den allernøyeste kontakt med den praktiserende dyrlege. Her er et arbeidsfelt som bør bli av de praktiserende dyrlegers største i årene som kommer, og øre være bøndenes produksjonsorganisasjoner som har begynt arbeidet med å få bygget laboratorier til å ta fatt på den vitenskapelige del av oppgaven.

Veterinær *M. E. Opdahl, Dokka*, innberetter bl. a. følgende angående jurbetennelse:

Den sjukdom som spiller størst rolle i mitt praksisområde er ubetinget jurbetennelse. I de år jeg har arbeidet her har jeg etter evne forsøkt å spre opplysning om denne lumske sjukdom I sjukejournalen for 1939 er oppført ca. 100 tilfelle av jurbetennelse. Dette er opplagt sikkert bare en brøkdel av alle de tilfelle som i virkeligheten forekommer. Verst er kanskje forholdene på de mange små avsides liggende bruk hvor det ofte er smått bevendt med opplysingene både på dette og så mange andre områder. Folk har nok et slags begrep om noe som kalles «jurvondt», men å beskytte dyrene mot dette som år etter år stjeler deres i sannhet surt erhvervede fortjeneste, greier de dårlig. Den skade som forårsakes av «jurvondt» kan ikke så lett oppgis i tall — det andrar sikkert i ti-tusener av kroner for året bare i det område jeg arbeider i. Foruten den økonomiske side av saken spiller den sanitære side av saken ikke den minste rollen. Jeg må med gru tenke på alt det svineri som under navn av «melk» går i folk f. eks. melk fra kyr med sykt jur.

Med hensyn til bekjempelsen, vil jeg da nevne noe som er meget vesentlig nemlig de sanitære forhold særlig på de ovenfor nevnte små bruk som er mer eller mindre elendige på husdyrbrukets område. Fjøsene er altfor små, altfor dårlig forsynt med vinduer og altfor dårlig rengjorte. De forskjellige luker er i regelen utette og dette gir foranledning til trekk, hvilket er en disponerende faktor både når det gjelder jurbetennelse og mange andre lidelser. Hva den medikamentelle behandling angår har jeg gjort den samme erfaring som så mange praktiserende veterinærer, nemlig i hovedsaken gående ut på at det å helbrede er ofte en utakknelig oppgave, især når det dreier seg om de vanlige kroniske tilfelle. Håpløst er det imidlertid langt fra. Det verste er at det av økonomiske og andre grunner (f. eks. de lange avstander) er vanskelig å få fullført behand-

lingen. Uten å ha satt opp en bestemt statistikk antar jeg at helbredelsesprosenten (for relativ helbredelse) i mitt praksisområde ligger på omlag 70. En stor del av kuer med jurbetendelse må for å komme friske igjen til næste melkeperiode behandles i avlatingsperioden. Denne siste behandling er etter min mening det store lyspunkt når det gjelder behandlingen av disse lidelser og her mener jeg — etter egne erfaringer å dømme — at helbredelsesprosenten er nær 100. At dyr med store kroniske skader skal kunne komme opp i full ytelse ved denne behandling kan man vel ikke alltid forlange; men jeg mener at ved effektivt tilsyn og passe behandling skulde det være unødvendig å slakte dyr i sin beste alder på grunn av et ødelagt jur. Flere og flere gårdbrukere har da også fått øynene opp for dette. Det er forsåvidt heldig at det ikke ser ut til å spille stor rolle til hvilken tid behandlingen utføres når den bare varieres etter tilfellets art. 3 til 4 uker etter kalvingen tror jeg er heldigst, men om dyret alt har begynt å lage seg kan man enda behandle når tilbørlig hensyn tas til medikamentets koncentrasjon og antall timers opphold i juret. Jeg har i samtlige tilfelle brukt Entozongranulat i forskriftsmessig opplosning og jeg har vært fornøydd med det.

På Hedemarken har også veterinærerne i forbindelse med Melkesentralens bakteorologiske laboratorium i Oslo etter den nye metode behandlet jurbetendelser.

Distriktsdyrlegen i Romedal, G. Murstad, skriver således:

Behandlingen av den smittsomme jurbetennelse er kommet i ett nytt spor etter opprettelsen av Melkesentralens bakteorologiske laboratorium. Det er særlig grunn til å omtale en besetning som i mange år har vært plaget av jurbetennelse. Denne viste ved undersøkelsen at 50 % av kuene var smittet. Det ble innleddet systematisk kontroll og behandling. Ved god og forståelsesfull medvirkning fra eierens og fjøsbetjeningens side viser resultatet ved årets utgang at praktisk talt hele besetningen ble smittefri og at kuer med kliniske feil i juret etter ny kalving er oppe i normal melkeytelse og fettprosent.

Veterinær Bjarne Refsdal, Ilseng, anfører følgende:

Jurlidelser har grepert sterkt om seg, mest som snikende kataralsk mattitis av tilsynelatende smittsom karakter. Kanskje det hårde og ofte kalde sementgulv har skyld i mye av dette ettersom hyppigheten av denne lidelse har tiltatt så sterkt i de senere år. En kjennsgjerning er det i hvertfall at mange gårdbrukere først har fått føeling med denne sjukdom etter å ha forlatt sine gamle treffjøs. At kuene nå i alminnelighet får gå ute om natten kan vel også virke nedsettende på deres resistens i så måte.

Distriktsdyrlegen på Østre Toten, O. Westerheim, Lena, har om jurbetendelser innberettet følgende:

Jursjukdommer er oppført med 211 behandlede tilfelle. Størstedelen av disse faller på streptokokkmastitis som er en plagsom affære for mange fjøs. I det siste halvår har jeg i samarbeid med Melkesentralens bakteorologiske laboratorium gått til en mer rasjonell bekjempelsesmetode i flere besetninger, og resultatene har vært så oppmunrende at jeg synes det er all grunn til å arbeide videre i denne retning. Prinsippet er at der uttas prøve fra hver enkelt spene og prøvene sendes inn til laboratoriet til nærmere undersøkelse. Her vil man

kunne utpeke ikke bare dyr med syklig forandret melk, men også smittespredere som man ellers ikke vilde kunne få tak i, og på dette grunnlag er det så mulig å iverksette de isolasjonsforanstaltninger og behandlinger som er nødvendige for å hindre videre utbredelse av smitten. Undersøkelsene gjentas med visse mellomrom og det har vist seg at selv sterkt infiserte besetninger, hvor opp til halvparten av dyrene var smittede, etter noen måneders behandling er blitt helt renset for sjukdommen.

Veterinær *Finn Hegge*, Voss, meddeler bl. a.:

Streptokokker i melkeprøvene er konstatert dels ved egne undersøkelser, dels ved velvillig assistanse på Veterinærinstituttet. Mange kuer har vært angrepet i opp til 3 kjertler hvor eieren bare har vært i tvil om en uren spene. Det er særlig i slike tvilsomme tilfelle denne undersøkelsesmetoden er påkrevd for å komme de kroniske smittebærere til livs, men ennå viktigere er det for å få et gunstig behandlingsresultat at melken blir prøvet bakteorologisk etter infusjonsbehandling. Det viser seg nemlig at melken som regel får normalt utseende etter en infusjonsbehandling og i mange tilfelle også kan øke kvalitativt den første tid tiltross for at man bakteorologisk ennå kan påvise streptokokker. Således har ca. halvparten av de av meg behandlede tilfelle krevet to ganger behandling, men bare i noen få tilfelle er dyrene behandlet tre eller flere ganger. Jeg har med held anvendt Entozonopløsning (1—2000) til infusjon; det er bare i enkelte tilfelle betendelsen har vært så langt fremskredet at sterilisering har vært nødvendig.

T r a u m a t i s k i n d i g e s t i o n .

Herom skriver distriktsdyrlege *O. Skjerven*, Ringsaker, følgende:

I året er gjort 10 operasjoner for «kvast» og samtlige med full helbredelse. Ved operasjonen legger jeg særlig vekt på ikke å infisere peritoneum og muskelsåret. Dette oppnås ved etter spaltning av bukveggen å sy vomvegg, muskellag og hud sammen med mange knutesuturer. I vomveggen legges disse suturer et par tommer til side for midtlinjen i såret. Etter spaltning av vomveggen trekkes sårleppene av denne godt fram og fikseres ved hjelp av elastiske sårhaker og skarpe «Peans» lengst mulig ut på den barberte og desinfiserte hud. Etter fjerning av det fremmede legeme forenes randene med fortløpende silkesuturer og deretter Lembertsutur med catgut. Peritoneum syes med fortløpende catgutsutur og slik at enkelte nest tas ned i vomveggen. Muskel- og hudsåret trekkes sammen med 4 store avspennende suturer og til slutt fortløpende sutur av huden. Metoden er omstendelig og tar lang tid, men resultatet er oppmuntrende. Litt puss samles av og til ved avspenningssuturene, men det forsvinner snart etter at disse er fjernet. I to tilfelle kom pussensking subcutant, men etter åpning og drenering kom snart heling. Hos ei ku, hvor en dyptsittende tretoms spiker var fjernet konstatertes pericarditis en tid etter; men betendelsen gikk tilbake og kua er frisk, har kalvet og er fremdeles frisk et halvt år etter operasjonen.

K r e f t .

Distriktsdyrlege *F. V. Holmboe*, Stavanger, skriver bl. a.:

På en eldre ku som jeg hadde til behandling påvistes ved rektalundersøkelse knuter på peritoneum; kua ble derfor slaktet. Lever, tramkrøs og perito-

neum var gjennemsådd av svulstmasser og ved innsendt preparat til Veterinærhøgskolens patologisk-anatomiske institutt ble stillet diagnosen: Adenocarcinom.

En 14 år gammel hoppe fantes plutselig død uten forutgående sjukdom. Dødsårsaken var en blødning utgående fra leveren som var gjennomsatt av en svulstmasse. Diagnosen på Patologisk-anatomisk institutt var: Carcinoma hepatis.

Distriktsdyrlegen i Austre Sunnmøre, T. Faanes, Stranda, anfører:

Det er konstatert et tilfelle av adenocarcinom hos ku. Etter at kua hadde holdt seg utrivelig noen tid og stått med anstrengt respirasjon, ble den slaktet. Ved seksjonen fantes lungene innfiltret med tumores som ved undersökelse på Veterinærhøgskolens patologisk-anatomiske institutt viste seg å være Adenocarcinomer.

Parasitære sjukdommer.

Lungeorm.

Distriktsdyrlege O. Grøndahl, Løten, meddeler.

Våren 1939 så jeg leilighetsvis på en 5 år gammel ku. Kua var mager, stiv med litt glansløst hårlag, og så nærmest ut som den skulle være høygradig benskjør. Det var ingen feber eller hoste og noen eksakt diagnose ble ikke stillet, allermindst hadde jeg noen tanke på lungeorm. Om høsten fantes i samme besetning en årsgammel okse død og ved obduksjon av dyret påvistes kolossale mengder av lungeorm. Ved undersökelse av besetningen fantes en hel del av ungdyrene å være magre og utrivelige med sterkt hoste og for enkeltes vedkommende feber, næsten ingen matlyst og diarré. De ungdyr som hadde gått for seg selv sammen på beite syntes uten unntagelse å være smittet, mens en del av ungdyrene som hadde gått på beite sammen med kuene var tilsynelatende helt friske.

De angrepne ungdyr ble straks satt inn på tørr fôring, og etter å ha rådført meg med professor Slagsvold ble samtlige ungdyr fra det infiserte beite behandlet med Ol. therebinth. og Ol. olivae aa i doser på 12—20 cm³ intratrachealt. Behandlingen ble gjentatt etter 4—5 dager. Dyrene kom seg smått om senn, men for noens vedkommende kom bedringen forbausende fort. Enten det nå skyldtes den medikamentelle behandling eller det at dyrene kom inn på tørrfôring — eller begge deler — så var iallfall resultat godt.

Den først omtalte voksne ku ble slaktet ut på vinteren da den fremdeles var utrivelig. Ved slaktingen i Oslo viste den seg å være sterkt befengt med lungeorm.

Eieren sa at han også før om årene hadde hatt en del hoste blant ungdyrene, men ikke på langt nær i den grad som dennegang.

Distriktsdyrlege I. O. Mørstad i Indre Sogn innrapporterer at han i et par tilfelle har konstatert veritable «varbyller» hos hester hvor den utklemte bremselarve — av konservator Natvig — ble identifisert som Hypoderma bovis.

D i s t o m a t o s e.

Distriktsdyrlege *H. Olsen-Breilid* på Vestre Toten skriver bl. a.:

Distonom hepaticum forekommer over hele distriktet. Det er ved seksjoner sjeldent å se en helt frisk kulever; svært ofte ses levere med så utvidede og forkalkede galdeganger og så fibrost levervev at en kunde vente at vedkommende ku måtte ha vist seg sjuk og utrivelig i levende live, dog benekter eieren i regelen at dyret har vært sjukt, og slaktekroppen kan være fin og fet. På en gård med godt, men litt fuktig kulturbeite, døde i desember 4 sau. En ble obdusert; kadaveret var vattersottig og leveren var full av ikter. Senere påbegyntes behandling med ovinal. Av en flokk på 35 døde senere 2, mens den øvrige del av flokken ble seende triveligere ut. På samme gård fantes en 2 år gammel okse som var svært mager. Jeg antok at det var et eldre tilfelle av «skarpt» og fikk oksen slaktet. Det var intet «skarpt», men leveren var så full av ikter som vel mulig, med bønnestore knuter under bindevevskapslen. Kjøttet var magert, blekt og gulfarvet.

Distriktsdyrlegen i Vestre Sunnmøre *J. Leite*, Gurskøy, meddeler:

Blant de sjukdommer som har hatt og har en stor utbredelse her i distriktet må nevnes distomatosen (flyndresjuke eller vassjuke) hos småfe og da særlig hos sauene. I dette forhold kan det imidlertid nå merkes en tydelig bedring etter at man — i deler av distriktet hvor leverikten har sin største utbredelse — nå har fått gjennomført en rasjonell behandling med forebyggende kapsling høst og vår. En har således i årets løp distribuert ovinalkapsler til behandling av over 1000 sau. Slik som forholdene ligger an her i distriktet blir nok den medikamentelle behandling det viktigste bekjempelsesmiddel mot denne sjukdom, da en tørrelægning av beitefeltene vanskelig lar seg realisere på grunn av den store nedbørsmengde og de forholdsvis store beitefelter. Likeledes vil en inngjerding av de infiserte beitestrekninger støte på økonomiske vanskeligheter.

Distriktsdyrlegen i Sør-Helgeland, *H. Belsby*, Brønnøysund, skriver i sin årsberetning at leveriktens mellomvert — ferskvannsnilen — i hans distrikt kun holder seg til de aller laveste strøk, kun noen få meter over havets overflate, slik at sauene som slippes på beite f. eks. 200 til 300 meter over havet blir helt fri for sjuknen.

A s c a r i d e r.

Distriktsdyrlege *M. Maalsnes*, Førde, beretter herom:

I 79 tilfelle har jeg behandlet hester — vesentlig ungdyr — for innvoldssorm. Et stort og trivelig føll døde etter noen timers sjukdom av akutt peritonitis som følge av en ormeperforasjon av tynntarmen. Ved seksjonen fantes ved tarmens krøstilheftning et ovalt, ca. 2 cm langt hull med avrundede og fortykkede kanter, her var krøsbladene på mer enn et håndflatestort parti sprengt fra hinanden. Det så ut som om en hel del orm hadde tatt opphold her i lengre tid, da krøsbladene var gelatinøst fortykket. Her i denne lommen lå 5 til 6 spoleorm (ascarider) 10 til 20 cm lange, dessuten lå fritt i bukhulen sammen med små fôrrester noen flere som var undsluppet gjennom en ganske stor rift i krøsbladet.

M a n g e l s j u k d o m m e r.

Distriktsdyrlege *B. Sween*, Trysil, meddeler:

Det har utover vinteren og våren vært mange tilfelle av slikkesjuke blandt ungdyrene — særlig årsgamle kalver. Dyrne har ingen matlyst, blir magre og stopper i vekst. Det vanlige er at de står og gnager i treverket. På grunnlag av høyprøveanalyser, foretatt på Veterinærhøgskolens fysiologiske institutt, fra de mest utsatte gårder er det bragt på det rene, at det for de fleste tilfelles vedkommende dreier seg om kobbermangel. Det er da forsøksvis gitt tilskudd av kobbersulfat i tabletter på 0,2 gr pr. dyr pr. dag. Resultatet har vært meget godt da dyrene i regelen i løpet av få dager har fått etelysten igjen og i det hele tatt seg godt opp.

Blandt sauene har det i en del besetninger vist seg tilfelle av mangelsjuke med stor dødelighet især blandt lamm. Sjukdommen ytrer seg ved dårlig etelyst og aumagring, senere kommer det utslett med tykke skorper omkring øyne, nese og munn. Tilskudd av jod har gitt godt resultat i mange tilfelle.

Distriktsdyrlege *K. Rutlin*, Vesterålen, skriver om mangelsjukdommer følgende:

Intens drift av jorden med ompleyning hvert 6te til 10de år samt gjødsling og utgrøfting av denne er et meget virksomt middel mot mangelsjukdommer av den art vi har her i distriktet. Jordene her er som oftest helt flate og består øverst av et tynt lag matjord med svære avleiringer av skjellsand under. På de gårder hvor dette er tilfelle er dyrene mest plaget av mangelsjukdommer, men også på gårder med upreget tung myrjord av dårlig kvalitet opptrer det forskjellige sjukdommer som utvilsomt skyldes mangler ved føret. Når disse flate marker, særlig da for de førstnevntes vedkommende ikke blir ployet på snesevis av år — tror jeg — at mineralstoffene utvaskes i de øverste jordlag og føres så dypt ned at gressrøttene ikke får tak i disse stoffer; på disse flate marker tilføres heller ikke nye mineraler med overflatevannet slik som det gjør i mer bakket terreng. Videre kan en se at på en gård hvor høyet blir slått tidlig, unngås mangelsjukdom ved til dyrene å gi et lite tilskudd av skummet melk eller melasse mens en på nabogården hvor høyet er slått sent har sjukdommen selv om skummetmelken som gis kommer fra samme meieri som på førstnevnte gård. På en av de verst plagede gårder ble det ifjor anlagt A. I. V.-silo og det derved utvunne før hadde en gunstig virkning på dyrene skjønt eieren — etter min mening — hadde slått høyet for sent.

Hvilke metaller som mangler er ennå ikke oppklart. Det ble før alltid skyldt på kalsiummangel, men de høyanalyser som er foretatt på Veterinærhøgskoles fysiologiske institutt viser at det er kalsium nok i høyet og kalsiumterapi har da heller ikke gitt noen virkning. Etter råd fra professor Slagsvold anbefalte jeg folk å gi tilskudd av treaske brent av trær som hådde vokset i lier. Denne aske har vist seg å ha en bra virkning og er nå blitt et yndet middel. De siste årene har jeg fra det fysiologiske institutt fått tilsendt kobbertabletter som er forsøkt på forskjellige gårder. Meningene om deres virkning er nokså forskjellige, men de har utvilsomt gjort bra virkning på steder med skjellsandunderlag.

Lungeemfysen.

Herom skriver veterinær *Bj. Sørbye*, Lyngdal:

Som det fremgår av sjukelisten er det i årets løp blitt avlivet 5 hester på grunn av lungeemfysen («Slett» eller «Fôrslett» som sjukdommen kalles på Sørlandet). Dette er et forholdsvis stort antall i mitt praksisområde hvor hesteanntallet i sin helhet ikke er særlig stort. Det som har mest interesse i denne forbindelse er at alle disse 5 hestene har stått på spilltaug som er innredet i selve kufjøset, en innredningsmåte som her på Sørlandet er temmelig alminnelig. Så godt som alle de andre «Slett-tilfellene» jeg har undersøkt og behandlet har hestene stått oppstallet på kufjøset. Jeg nevner dette fordi det må ansees å være et uehdlig forhold å ha hestene stående på selve fjøset sammen med de andre husdyrene. Ofte kan en se disse hestene stå på spilltaugen og svette slik at de er helt våte. Fjøsvarmen er ganske sikkert ikke bare ubehagelig for hestene men også direkte skadelig.

Overanstrengelse.

Distriktsdyrlege *J. Schjerve*, Namsos, meddeler:

Av særlig interesse kan jeg nevne at jeg i sommer ble tilkalt for å se på 4 hester som var skremt av en motorsyklist. Motorsyklisten hadde jaget disse 4 hester foran seg ca. en mil i stor fart. Dette hadde til følge at en hest (ca. 19 år) brot fullstendig sammen av utmattelse, og begge frambeina var brutt av i koden så knoklene stakk ut gjennem huden. En annen hest — også ca. 18—19 år — hadde overanstrengt bøyesenene på begge frambeina. Senene var så tykke som en mannsarm, varme og ømme. Når hesten stod opp, vippet tåen opp fortil og kodeleddet rørte underlaget bak. Begge hester måtte avlives. De to andre hester som var yngre, hadde sluppet ganske bra fra turen. Motorsyklisten ble anmeldt for dyrplageri.

Indreforblodning.

Veterinær *J. Teige*, Ringsaker, forteller i sin årsberetning bl. a. følgende:

En ku ble om morgenen funnet død på båsen. Kua hadde aftenen forut tilsynelatende vært helt frisk. Den hadde kalvet fire dager i forveien. Ved obduksjonen påvistes i høyre ligamentum latum uteri, mellom dette ligaments to blader, en større ansamling koagulert blod. Ansamlingen målte ca. $50 \times 30 \times 20$ cm. Videre kunde påvises i arteria uterina media — ca. 15 cm fra uterus — en ca. 3 cm tykk aneurysme i hvis vegg det var en 2 cm lang revne.

Lynnedslag.

Distriktsdyrlege *D. Grimsrud*, Spydeberg, meddeler:

Under et heftig tordenvær som i sommer gikk over bygdene her, slog lynet ned flere steder. En kvige som stod inn til et ståltrådgjerde ble rammet og falt død om. En så et femrestort mørkt avbrent parti på huden hvor lynet var gått inn. Buken hadde en mørk blågrøn farve. Et annet sted drepte lynet 22 store kyllinger. På et tredje sted slog lynet ned i en ledningsstolpe og splintret

denne, fulgte tråden videre til stallen hvor en hest ble rammet. Den fikk etter dette tvangsbewegele som en svevgjenger. Hesten brukte sine forben på en eiendommelig måte, idet høyre forben ble løftet så høgt den kunde og førte det framover og til venstre; på samme måte førtes venstre forben fram og til høyre og i sterkere grad jo hurtigere den gikk, så den var nær ved å falle snart til den ene side og snart til den annen. Hesten åt og drakk som vanlig og hadde normal temperatur. Etter 12—14 dagers forløp svant symptomene og dyret kunde igjen settes i arbeid.

Om lynnedslag skriver videre distriktsdyrlege *K. Verpe*, Drangedal, følgende:

En ku ble drept på fjøset av lynet. Det slog ned i en ledningsstolpe ute på jordet og fulgte ledningen inn i fjøset. Rett bak vedkommende ku sprengte lynet trådens isolasjon og rammet krysset på kua som stod ca. 2 m undav. Annen skade ble ikke forvoldt.

Distriktsdyrlege *K. A. Blystad*, Nannestad, beskriver i sin innberetning også om et tilfelle av lynnedslag i fjøs med det resultat at et dyr strøk med. Her hadde lynet først fulgt takrennen fra låven til fjøset ca. 30 à 40 meter og deretter fulgt ståltrådnettet i fjøsets sementraping.

Død uten påviselig årsak.

Veterinær *J. Teige*, Ringsaker, refererer følgende tildragelse:

Jeg skulde behandle klauvene på en tre år gammel, temmelig verdifull okse. Da den var i høy grad uregjerlig og næsten livsfarlig fant jeg det riktigst å kaste dyret, men da inngrepet ikke var smertefullt, var narkose unødvendig. Oksen var da den lå i kastetøyet noe urolig, hvilket jeg nærmest tilskrev dens gemytt; men da den hadde ligget henimot en time opphørte alle sprell og den kreperete.

Ved obduksjonen syntes hjertemuskulaturen å være noe degenerert. Det var dessuten noen eldre adhæranser mellom nettmauen og diafragma.

Kolikk.

Distriktsdyrlege *C. Hannestad*, Kongsvinger, gjør oppmerksom på at han i Ol. ropae har funnet et helt utmerket middel mot de alminneligst forekommende kolikker hos hest. Dosenes størrelse varieres etter tilfellenes art. En mangel er det — sier hr. Hannestad — at hesten må kastes for å få medisinen gitt ordentlig.

Vomsnitt.

Veterinær *J. Austvoll*, Stavanger, skriver:

I en besetning hadde flere dyr forett seg på roer og ei ku var død. En annen var meget dårlig, lå ned med hurtig puls og subnormal temperatur og så ut til å være døden nær. Under lokalbedøvelse ble der foretatt vomsnitt og hele

vanninnholdet tømt ut. Jeg heldte så i vommen en stor bøtte finskåret hakkelse oppbløtt i vann og en flaske 35 % spiritus. Da operasjonen var over reiste kua seg sjøl og den frisknet til på ganske kort tid.

Mot Acetonuri (eller «husmannssjuke») anbefaler nå professor *R. Bugge Næss* i sin beretning følgende behandling:

Terapien har vært — som nevnt i tidligere rapporter ved acetonuri — klor-kalsium og druesukker intravenøst samt store doser bicarb. natric. supplert med arsenikk pr. os. Dessuten har vært brukt B-vitamin (Bevipan, Aneurin, Betaxin osv.) intravenøst og enkelte ganger subcutant. En del tilfelle er blitt helbredet etter en eneste B-vitamininnsprøyting uten annen medisin. B-vitamin helbreder sikkert ikke alle alminnelige acetonurier, men alt tyder på at en her har et middel som på en fortreffelig måte supplerer terapien. Dietten er selvfølgelig regulert i retning av mye kullhydrater.

B l o d u r i n (Piroplasmose).

Distriktsdyrlege *N. Winterthun*, Utne i Hardanger, meddeler herom:

Det ble i sommer sprøytet 18 kuer med Acaprin 6 cm³ for piroplasmose. Disse kom seg alle. Det ble funnet 9 kuer døde på beite av den sjukdom, like-som 3 dyr, som ble behandlet med pulver strøk alle med. Sjukdommen forekommer over hele distriktet hvor det er lauvskog. Her var i sommer mye «Flått» (ixodes) både på ku og sau.

Distriktsdyrlege *L. A. Gleditsch*, Sande i Vestfold, opplyser om at han har behandlet en del tilfelle av piroplasmose med Acaprin uten at det har forekommert noe dødsfall.

Veterinær *Odd Myklestad*, Bergen, er også fornøyd med Acaprin og skriver herom følgende:

Ved piroplasmose hos storfe har jeg i de siste tre årene utelukkende anvendt Acaprin tilsynelatende med bedre resultat enn ved tidligere anvendte midler. Helt ufarlig er det dog ikke å anvende Acaprin. Jeg hadde i 1938 to dødsfall en halv time etter at midlet var gitt ved subcutan injeksjon på halsen. I begge tilfelle dreiet det seg om tilsynelatende lett angrepne dyr på et tidlig stadium av sjukdommen. Jeg injiserer derfor nå alltid Acaprin i det fibriøse vev omkring haleroten, hvor det resorberes langsommere.

Distriktsdyrlege *M. Maalsnes*, Førde, meddeler:

Piroplasmose har jeg behandlet i 95 tilfelle. Av disse er 42 behandlet med Acaprin, som viser seg å være et glimrende middel. Ved den i tidligere årsberetninger omtalte hæmoglobinuri, som storfe ofte får om høsten når de settes på rikelig og saftig håbeite og hvor symptomene på en prikk likner piroplasmose, har jeg også brukt Acaprin. Behandlingen har vært absolutt effektiv og på kortere tid enn ved piroplasmosen er pasientene «all right».

Distriktsdyrlege *L. Hammersland*, Ølen, meddeler:

Av piroplasmose er det i alt blitt behandlet 20 tilfelle med Acaprin, men dertil kommer nok ikke så få tilfelle som er behandlet ved utlevering av «rausottpulvere» som folk her kaller de pulvere som jeg pleier å bruke. Resepthen er sålydende: Camphor., Acet. plumbic. aa gr 3, Sulph. aluminic. kal., Riz. Torment. aa gr 15. 2 pulvere daglig. Både befolkningen og jeg er svært tilfreds med denne behandling. I de besetninger hvor dyrene utsatt for å få denne sjukdom sørger eierne som regel for å ha medisin i påkommende tilfelle. Får dyrene medisin straks de blir sjuke, er pulveret et probat middel. Urinen pleier å bli klar etter en eller to dager. Dette gjelder de stedlige kuraser som pleier å få sjukdommen i en lettere grad enn innkjøpte dyr som kommer østfra (f. eks. telemarkkyr som kommer fra Røldal og Telemark). Tidligere kreperte sistnevnte kuer som regel når de fikk piroplasmose. En regnet det her som en spesifikk sjukdom for sånn dyr som var flyttet hit fra innlandet. Sjukdommen ble kalt «sjødogg» og en mente den stod i forbindelse med at dyrene ikke tålte sjøluften.

Meningene om Acaprinbehandling er imidlertid sterkt varierende.
Distriktsdyrlege *Lorange Friis*, Ålesund, anfører således:

Med hensyn til «rausott» så tør jeg ikke mer bruke det opprekklamerte Acaprin, da jeg har hatt flere dødsfall etter bruk av det. Ca. 10 minutter etter innsprøytingen er dyret styrtet overende og krepert, tross forutgående behandling med hjertestimulantia. Medtatte dyr bør en etter min erfaring ikke bruke det på. Selv er jeg gått tilbake til Krageruds gamle resept. Den har sjeldent sviktet.

I liknende retning skriver en annen veterinær på Møre, nemlig distriktsdyrlege *T. Faanes*, Stranda:

Piroplasmose hos kuer opptrådte i år mer ondartet enn vanlig. Det kreperte således ikke mindre enn 8 av de 40 behandlede tilfelle. Acaprin som en tidligere har hatt gode resultater av, syntes i år fullstendig å svikte. Sikrere virket intravenøs koksaltoppløsning samt borsyre og bicarb. natric. pr. os.

«Foto sjuk».

Angående denne gjentatte ganger beskrevne sauesjuke skriver distriktsdyrlege *L. Hammersland*, Ølen, følgende:

Dette er her en gammel kjent lammesjukdom som år om annet forårsaker ikke så lite økonomiske tap for saueeierne. Sjukdommen begynner med at lamrene får en stiv gang, spesielt på forbenene. Hevelse, ømhet og stivhet omkring leddene, især forkneleddene. Senere kommer det svære abscesser med seig grå-gullig materie. Abscessene kan spre seg over hele lemmet. Metastaser til innre organer kan også forekomme. Jeg har foretatt behandling med sera, Yatren-vaksine og Yatren-casein uten noe særlig gunstig resultat. Årsaken til dette dårlige resultat kan kanskje være at de angrepne lam kommer for sent til behandling.

Hatheter hos hesten.

Veterinær *Sverre Aas*, Lunner, har i sin årsberetning gitt følgende skildring angående dette stadig like aktuelle tema:

Ringfot, senebetendelse, steingaller og forbenete draktbrusker har det vært mange tilfelle av. Det ser ut som om man må søke årsaken til dette i de hårdere veidekker som det etterhvert har blitt flere av utover bygdene. Disse hårde veidekker har ført med seg at det blir større påkjenning på hestebenene, samtidig som skoningen fortsetter å være den samme med haker og grep. Før var det jo hovedsakelig byhester som fikk disse beinlidelser, idag er de snart like frekvente hos hester på landet, der permanente veidekker er vanlige. Jeg tilråder eierne at de om sommeren, på hester som hovedsakelig benyttes på veier med permanente dekker, å bruke helt slette sko — helst gummisko; disse sko demper jo på støtet og gjør steget mere fjærene, likesom de forhindrer at hesten glir så lett på fuktig asfalt. Enkelte har nå begynt å sko sine hester med gummisko laget av gamle bildekk, de er billige og meget slitesterke, såfremt ikke hesten «skjever». Hesteeierne er imidlertid konservative når det gjelder hesteskongingen; de fortsetter helst med den vanlige tilvante skotype, selv om de må slakte sine hester i en alt for ung alder på grunn av en av de nevnte lidelser.

K l a u v b r u d d.

Veterinær *E. Sødal*, Kristiansand S, anfører herom:

Av de under klauvlidelser oppførte tilfelle er det et hvor det hos ei ku var åpent brudd av utvendige klauv på høyre bakbein. Kua falt idet oksen bedekket den og utvendige klauv ble brutt så den stod omrent vinkelrett ut til siden og med et gapende sår innvendig langs kronranden. Etter rensing ble klauven ved bandasje fiksert til innvendige klauv og det kom heling pr. p.

F ø d s e l s h j e l p.

Distriktsdyrlege *F. V. Holmboe*, Stavanger, meddeler:

På en kvige med stor kalv gjordes keisersnitt med snitt lagt venstralt i linea alba foran juret. Operasjonen ble utført med kvigen lagt i høyt ryggleie og under lokalanestesi. Etterbyrden satt løst og ble fjernet sammen med fosteret. Dydets almenbefinnende var godt og det reiste seg umiddelbart etter operasjonen og begynte å ete. Etter 8 dagers forløp var kvigen på beite og ble senere sendt til fjells, men ca. 3 måneder etter operasjonen døde den i fjellet; om det var en følge av operasjonen eller ikke vites ikke.

På en ku med børvattersott og «festliegen» før fødsel gjordes flankestikk og tapping av fostervann. Fødslen kom 5 dager senere og kua kom etter på benene. Flankestikk anser jeg som bedre enn oppblokking av børmunnen og tapping av fostervann den vei, da det i sistnevnte tilfelle er vanskeligere å få avløp for fostervannet. Min erfaring er at børvattersott — i det hele tatt — ved rettidig tapping byr på relativt god prognose.

En saukunde ikke lamme, og det ble konstatert børslyng til venstre. Å rette slyngen gjennom skjeden var umulig og «rulling» anså jeg som formålstøst og dertil på grunn av forholdene vanskelig. Dyret ble operert i høyre flanke under lokalanestesi på stående dyr. Under operasjonen stod sauen helt reaksjonslös. Slyngen ble rettet og da børmunnen viste seg å være noe oppblokket, anså jeg spontan fødsel som sannsynlig. Bukveggsåret ble derfor suturert. Etter 48

timers forløp fødte sau'en; men fødslen var noe besværlig. Lammet var dødt og jeg måtte foreta delvis embryotomi. Sau'en kom seg imidlertid, men keisersnitt hadde uten tvil vært lettere.

Distriktsdyrlege M. H. Kristensen, Flekkefjord, beretter om fødselshjelp hos sau følgende:

Da jeg ble tilkalt til en lamming som drog i langdrag, viste det seg å foreligge et tvillingmisfoster hvor hals og hode var felles, mens de to noe forkørpelte kroppene lå hver sin vei og umuliggjorde fødslen. Da det hadde lykkes å foreta embryotomi, viste det seg at skjeden var perforert; men sau'en kom allikevel bra fra affæren etter å ha sturet noen dager.

Distriktsdyrlege C. Jørgensen, Rakkestad, anfører:

Ved fødselshjelp hos en ku påtraff jeg en så stor kalv at kua måtte slaktes. Det var et monstrum av en oksekalv som levde da den ble tatt fram etter at moren var avlivet. Kalven veiet 104 kg med hud og hår. Målt fra mule til sedeben var den 1,50 m lang. Høyden var 1 m. Brystomfangen 1,05 m. Hodet målte over pannen rundt kjakene 70 cm. Om halsen (i halsvinkelen) 67 cm. Om forknerne 35 cm og 42 cm om hasene målt over hasespissene. Kalvens mor og far var begge av ren raukollrase. Kua var 6 år og hadde tidligere hatt normale kalver og aldri «stått borte»; men denne gang hadde den hatt en to måneders goldperiode, men den hadde vært i full vigør like til kalvingsdagen.

Distriktsdyrlege Jul. Aursand, Rjukan, skriver angående misfostre:

Av misfostre har jeg hatt et merkelig eksemplar: En kalv hadde 2 hoder, 4 forbein, 3 bakbein og 2 haler. Det ene forbeinet var minst dobbelt så stort som de andre tre og satt bakenfor et bakbein.

Jeg har også hatt en del misfostre fallen etter en okse med åpenbare letale anlegg. Når denne okse bedekket sine døtre, kom ofte disse letale faktorer fram, som bestod i at kua gjerne gikk med fostret ca. 12 måneder og ved fødslen var fostret lite og seigt (gummiaktig) og i kua var det næsten ikke melk.

Om Abortus provocatus skriver veterinær J. Teige, Ringsaker, følgende:

Det hender ikke så sjeldent at en får i oppdrag å foreta inngrep for å hindre konsepsjon eller for å fjerne et foster på kviger som enten er løpet fortidlig eller er blitt bedekket av en mindreverdig okse. I alminnelighet er dette en takknemlig oppgave, men at behandlingen kan forløpe mindre vellykket viser følgende to eksempler:

1. En kvige var blitt bedekket dagen før min behandling. Jeg injiserte derfor i uterus en så stor mengde Lugolsvæske at begge horn føltes trinne og spente. Da kvigen etter noen måneder begynte «å lage seg» undersøkte jeg den og kunde påvise et stort foster. Selv om ikke Lugolsvæske ikke kan trenge opp i tubae, skulle en vel allikevel ikke tro at dyret kunde blitt drektig etter en sånn behandling.

2. En annen kvige var drektig i 4de måned. Jeg foretok utklemming av corpus luteum, men dyret forblødde i løpet av påfølgende natt. I de år jeg har praktisert har jeg hverken før eller senere hatt noe uhell ved utklemming av corp. lut.

Prolapsus uteri hos hest.

Veterinær *E. Lysnæs Larsen*, Skien, skriver herom:

Tidlig en morgen sommeren 1939 fikk jeg bud om å måtte komme til en hest som hadde gått ute i skogen hele natten og var blitt dårlig. Noen nærmere beskjed fikk jeg ikke.

Eieren og jeg gikk et stykke opp i skogen. Innunder noen trær lå en hoppe og en et par timer gammel føle sprang rundt omkring. Hoppen hadde følet og hele børen hadde fulgt med og lå på bare bakken bak hesten. Den nedre del av børen var sterkt blå og næsten helt kald. Da hoppen var 22 år gammel hadde jeg mest lyst til å skyte den straks; men så vilde eieren at jeg skulde gjøre et forsøk. Etter mye strev fikk vi dyret på bena og med klart kildevann vasket jeg børen. Så tok jeg fatt på reposeringen. Fem ganger hadde jeg fått næsten alt inn på plass, men så truet hesten børen ut igjen. Tilsist sprakk hele børen i en lengde av 15 cm og det tømtes ut ca. 8 à 10 liter blodblannet transudat. Nå lot jeg eieren leie hesten i skritt og jeg gikk bak og prøvet å reposere børen og nå gikk det fint, og organet ble lagt på plass. Da jeg ikke hadde passende instrumenter forhånden til å sy vulva sammen med, lot jeg eieren fortsett gå med hesten, for så lenge den gikk kom det ingen veer. Etter ca. 2 timer hadde imidlertid alle tegn til veer gitt seg, og dyret ble sluppet på et jorde sammen med føllet. Jeg ventet spent i flere dager, men ingenting hendte. Hoppen var fullstendig frisk, den sturet ikke engang og det fløt intet fra børen. Hesten ble på grunn av høy alder slaktet ved juletider og børen var da fullstendig frisk.

Melkefeber hos hoppe.

Distriktsdyrlege *O. Taralrud*, Lillehammer, meddeler:

Det var en kraftig 17 år gammel hoppe som skulde føde sitt 12te føll. Den ble liggende to dager før fødselen og kunde ikke reise seg, bare «svømmet» bort-over i bingen. Den hadde subnormal temperatur (36,1) og var kald å føle på. Av og til la hoppen hodet i melkefeberstilling og døset med snorkende åndedrett. Imellom kvakk den opp med hodet og ble urolig. Juret hadde vært stort og spent, hvorfor eieren kvelden før hadde melket ut en del. Dyret var sterkt sørpe-føret og hadde stått i ro nokså lenge. Det ble inngitt 125 gr glukokalk i 2 liter vann intravenøst. Med engang ble hoppen påviselig kvikkere og etter ca. 3 timer var den på benene og frisk. To dager senere fødte hoppen et normalt føll. Et og et halvt døgn etter fødslen meddelte eieren at hoppen slang og hadde vanskelig for å gå. Ved min ankomst var den ferdig til å stupe (temp. 36,2). Den fikk igjen 125 gr glukokalk i 3 liter vann og ble bra så omtrent med det samme. Den ble sluppet på havn og var senere bra.

Smittsomskjedeekatarr hos geit har distriktsdyrlege *K. Hauge*, Rosendal, påtruffet i sin praksis og skriver i den anledning følgende:

I en geitebesetning var det en sjukdom som krevde flere dødsfall. Ved min ankomst til stedet fantes flere geiter liggende med sterke trengninger og temperaturforhøyelse. Vulva var sterkt oppsvulmet, slimhindens hadde hvitaktig belegg og enkelte dyptgående nekroser. De dyr som allerede var krept var nedgravet og ble ikke obdusert. Jeg antok at dødsårsaken hadde vært blære-ruptur som følge av betendelse og nekrose ved urinrørsmunningen og derved forhindret urineringen. Eierens teori, med henblikk på sjukdommens årsak, gikk ut på at abnorme personer hadde vært på ferde. Imidlertid viste det seg ved undersøkelsen av geitebukkene at også preputium var sete for en liknende betennelse med enkelte hvite, nekrotiske flekker. Det var om høsten i parrings-tiden og geitene gikk sammen på fellesbeite med andre besetninger (men uten bukker) uten at de andre besetningene ble smittet.

Forgiftninger.

Ekeforgiftning.

Distriktsdyrlege *M. H. Kristensen*, Flekkefjord, refererer følgende:

I en buskap hvor man pleide gi tilskudd av eikelaув, hadde man en tid gitt mer enn vanlig da det var knapt om høy. En av kuene som var djervest til å ete, ble dårlig, sluttet å ete og urinen ble misfarvet — mørkebrun — slik at eieren til å begynne med trodde at den hadde fått «grassott på båsen». Eieren sa at gamle folk på gården hadde fortalt at dyrene kunde bli «dåke» av eikelaув; men det hadde ikke forekommert i hans tid, før han nå hadde vært nødsaget til å gi kuene langt mer enn vanlig. Eikelauvet ble tatt fra kuene og etter noen dager lysnet urinen og kua begynte å ete igjen.

Veterinær *Odd Myklestad*, Bergen, skriver forsåvidt om det samme tema for sauers vedkommende:

På en landbrukskole fantes en morgen to sauers døde på beite, uten at en hadde lagt merke til at dyrene hadde vært sjuke. Det var de to feteste dyrene i flokken. Seksjonsfunnet var nærmest negativt, når unntas at der i vominnholdet fantes hundrevis av ekenøtter. Disse skal jo i større mengder kunne bevirke forgiftning hos sau og jeg antar derfor at dødsårsaken i dette tilfelle hadde vært eikenøttforgiftning.

Forgiftning med råkresol.

Distriktsdyrlege *O. P. Rolfseng*, Volda, anfører herom følgende:

Av forgiftninger vil jeg nevne et tilfelle hos en hest som ble vasket med en altfor sterk opplosning av råkresol og straks etterpå ble satt inn på en forholdsvis liten og tett stall. En kort tid etter fantes hesten liggende, ute av stand til å reise seg og med tegn på åndenød. Ved å få den ut i frisk luft og vaske den over kroppen med kalt vann kom hesten seg snart så den kunde stå. Dyret hadde høy feber, lungeødem og blodfarvet urin. men kom seg helt i løpet av en måneds tid. Hudnen på hals og rygg ble fortykket og hård som bark, og her foregikk et formelig hudskifte.

H u g g o r m b i t t .

Herom har distriktsdyrlege *O. Haga*, Haugesund, skrevet følgende:

To hester ble behandlet for huggormbitt. Den ene viste merker etter to huggormtenner ved høyre nesebor. Overleppen var meget hård, ansiktet voldsomt opphovnet og meget ømt. Behandling: 10 cm³ Behrings slangeserum intravenøst. Virkningen var glimrende. Innsprøytingen ble foretatt 5 timer etter bittet.

Hos den annen hest var bittstedet og symptomene omtrent som hos den førstnevnte, men det var gått flere timer lenger mellom bitt og behandling. Serumet viste dog også her bra virkning.

K v a k s a l v e r i e t .

Kvaksalveriet i veterinærmedisinen synes stadig å gå tilbake, i allfall i det sydlige Norge — selv i de mere vidstrakte distrikter nordenfjells og vestenfjells.

Distriktsdyrlegen i Bjørnør, *A. Bøe-Schefstad*, Kiran, skriver således:

Kvaksalveriet eksisterer for lengst ikke mer. Med dyrevernernes innførelse steg forståelsen av dyrenes røkt og pleie sterkt. Likeledes er behovet for dyrlegehjelp i stadig stigende, noe som også kan føres tilbake til de ordnede forhold med hensyn til fast bolig for distriktsdyrlegen, faste kontordager for denne, avlsforeninger (nå 7 stykker her i distriktet mot før ingen), smørlag og tilsist nydyrkingen og bureisingen.

Distriktsdyrlege *I. Flønæs*, Rissa, anfører også i sin innberetning at kvaksalveriet næsten ikke eksisterer i hans distrikt. Denne distriktsdyrlege har dog i beretningsåret truffet på en «spesialist i skarpt», han distribuerer noen deigboller med litt messingspon i som skal «forgylle» det stygge jernet kua har fått i seg.

I enkelte distrikter i Nord-Norge er dog forholdene på dette felt ikke kommet så langt ennå. Her er jo dyrlegedistrikten så vidstrakte at det er hele bygder som så å si næsten aldri har besøk av distriktsdyrlegen. Distriktsdyrlegen i Salangen, distriktsdyrlege *T. Svenkerud*, Sjøvegan, forteller således i sin årsberetning om tildragelser en skulde anta nå kun var en saga blott. Herom meddeler hr. Svenkerud:

Det blir brukt en del kvaksalvere i distriktet, men ettersom det blir flere kontordager, avtar dette. «Lesning» over de sjuke dyr er således meget alminnelig. Jeg ble en gang hentet til en sjuk ku; da jeg kom inn i fjøset hørte jeg en mumling og rundt kua satt tre koner og «deste». Ettersom kua var blitt dårligere hadde eieren funnet det nødvendig å hente alle «lesekonene» i bygda. Det var melkefeber kua led av og ved behandlingen reiste den seg etter ca. 20

minutters forløp. Denne gang var det dyrlegen som var mirakelmannen; men ellers ser en i de distrikter som ligger langt borte med skepsis på dyrlegen. Det nyter ikke å forklare folkene at «lesning» ingenting hjelper, det oppgir en snart, det er beviser som må til. Ved «skarpt» henger de metallstykker i hornene på kuene; på kollete dyr fester de metallstykkenes til hårene med bek. Disse metallstykker skal «dra» det skarpe ut. «Vredtråd» blir også meget brukt, dvs. at det bindes en ulltråd omkring det bein som dyret halter på. Disse ting er jo forholdsvis uskyldige; men det hender nok ting som utsetter dyrene for unødige lidelser. Således kom jeg en gang til en ku som hadde stått kalvesjuk i lengere tid; en del av etterbyrden hang ut av skjeden, den var kommet for hele fjorten dager siden — sa eieren — og i mellomtiden hadde flere forsøkt seg som fødselshjelpere.

Tabeller.

Tabell II.

De viktigste sjukdommer hos hus-
(Relevé des divers cas de maladies des animaux)

| S j u k d o m m e r (Maladies) | Hest (Espèce chevaline) | Storfe (Espèce bovine) | Sau (Espèce ovine) | | | |
|---|----------------------------|---------------------------------------|-------------------------|---------------------------------------|-------------------------|---------------------------------------|
| | annmeldte (signalés) | drepte og døde (abattus et mortis) | annmeldte (signalés) | drepte og døde (abattus et mortis) | annmeldte (signalés) | drepte og døde (abattus et mortis) |
| Miltbrann (<i>Anthrax</i>) | 1 | 1 | 32 | 32 | 1 | 1 |
| Raslesjuke, miltbrannsemfysem (<i>Sarcophysema bovis</i>) | - | - | 42 | 42 | - | - |
| Bråsott (<i>Gastromycosis ovis</i>) | - | - | - | - | 90 | 90 |
| Smittsom anemi hos hesten (<i>Anaemia infect. equi</i>) | 11 | 11 | - | - | - | - |
| Ondartet katarrfeber (<i>Coryza gangraenosa boum</i>) | - | - | 370 | 243 | - | - |
| Lungesjuke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>) | 4 | 2 | - | - | - | - |
| Influensa (<i>Influenza</i>) | 39 | - | - | - | - | - |
| Svinjesjuke (smittsom lungebetennelse) (<i>Septicaemia suum</i>) | - | - | - | - | - | - |
| Rødsjuke, Knuterosen (<i>Morbus ruber, Erysipelas suis</i>) | - | - | - | - | - | - |
| Lollandsk sjuke (<i>Enteritis para-tuberculosa chronica</i>) | - | - | 66 | 12 | - | - |
| Kverke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>) | 2732 | 96 | - | - | - | - |
| Munnsjuke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) | 33 | - | - | - | - | - |
| Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>) | 227 | - | 11807 | 6 | 4 | - |
| Skabb (<i>Scabies</i>) | 95 | - | 168 | 4 | - | - |
| Paratyfus og Parakoliinfeksjoner (<i>Paratyphus et Paracolibacillus</i>) | 2 | 1 | 273 | 50 | 55 | 20 |
| Smittsom honselammelse (<i>Neurolymphomatosis gallinarum</i>) | - | - | - | - | - | - |
| Godartet beskjelersjuke (<i>Exanthema vesiculosum cotiale</i>) | 70 | - | - | - | - | - |
| Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>) | 8 | 3 | 22 | 18 | - | - |
| Brannfeber (<i>Morbus maculosus</i>) | 103 | 17 | - | - | - | - |
| Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>) | 1774 | 15 | 219 | 6 | - | - |
| Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>) | 9 | - | 526 | 121 | 1 | 1 |
| Botryomykose (<i>Botryomycosis</i>) | 225 | 9 | - | - | - | - |
| Hvalpesjuke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>) | - | - | - | - | - | - |
| Stirkrampe (<i>Tetanus</i>) | 144 | 96 | 22 | 17 | 7 | 5 |
| Difterit (<i>Diphtheritis</i>) | 1 | - | 14 | 2 | - | - |
| Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>) | - | - | 12788 | 41 | - | - |
| Fellsjuke, kalvediaré, smågrisdiaré osv. (<i>Diarrhoea et pyo-septicaemia neonatorum</i>) | 622 | 256 | 2410 | 553 | 185 | 19 |
| Luftveiskataarr, halsbetennelse (<i>Coryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>) | 2309 | 17 | 518 | 20 | 29 | 4 |
| Lunge- og brysthinnebetennelse. (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>) | 250 | 57 | 396 | 150 | 55 | 40 |
| Fordøyelsessjukdommer(indigestion,mave- og tarmkatarr, trommesjuke) (<i>Gastritis. Enteritis. Tympanitis</i>) | 4208 | 57 | 16635 | 759 | 267 | 50 |
| Kolikk, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>) | 5450 | 433 | 1242 | 102 | 60 | 20 |
| Akkutt diaré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>) | 339 | 37 | 3076 | 165 | 63 | 16 |
| Overføres | 18656 | 1108 | 50626 | 2343 | 817 | 266 |

dyra i Norge i 1939, ordnet artsvis.
domestiques, par espèces, en Norvège en 1939).

| Geit (<i>Espèce caprine</i>) | | Svin (<i>Espèce porcine</i>) | | Hund (<i>Chiens</i>) | | Katt (<i>Chats</i>) | | Fjørfe (<i>Volailles</i>) | | Andre dyr (<i>Animaux divers</i>) | |
|-----------------------------------|---|-----------------------------------|---|----------------------------------|---|----------------------------------|---|----------------------------------|---|--|---|
| annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signalés</i>) | dreppe og døde (<i>abattus et morts</i>) |
| - | - | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | 6413 | 823 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | 12533 | 391 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 16 | 234 | 3 | 23 | 198 | 3 | 82 | 5 | 1 | - | 22 | 10 |
| | 593 | 24 | - | - | - | 35 | - | - | 171 | - | 571 |
| | 210 | 54 | - | - | - | 3 | 179 | 179 | 1933 | - | - |
| | - | - | - | - | - | - | 131 | 131 | - | - | - |
| | 23 | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 3 | 29 | 2 | 136 | - | 12 | 46 | 17 | - | - | 34 | 3 |
| | 48 | 18 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| | - | - | 1499 | 515 | 31 | 21 | - | - | 188 | 53 | - |
| | 11 | 4 | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| 87 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 1 | 5982 | 1007 | 35 | 8 | - | - | - | - | 1528 | 85 | - |
| 16 | 2 | 99 | 19 | 418 | 11 | 65 | 16 | - | - | 22 | 3 |
| 10 | 8 | 334 | 107 | 174 | 50 | 37 | 18 | 1 | 1 | 59 | 52 |
| 42 | 8 | 1295 | 157 | 850 | 62 | 96 | 32 | - | - | 1193 | 169 |
| 5 | - | 352 | 33 | 365 | 25 | 24 | 7 | - | - | 131 | 32 |
| 24 | 5 | 394 | 73 | 177 | 25 | 32 | 12 | 31 | 23 | 648 | 83 |
| 204 | 23 | 28556 | 2720 | 3877 | 728 | 423 | 162 | 342 | 334 | 5929 | 1061 |

Tabell II. (Forts.). (Continuation).

Norge.

| S j u k d o m m e r (Maladies) | Hest (<i>Espèce chevaline</i>) | | Storfe (<i>Espèce bovine</i>) | | Sau (<i>Espèce ovine</i>) | |
|---|-------------------------------------|---|------------------------------------|---|--------------------------------|---|
| | annmeldte (signales) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (signales) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (signales) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) |
| Overført | 18656 | 1108 | 50626 | 2343 | 817 | 266 |
| Koksidiose (<i>Coccidiosis</i>) | 1 | 1 | 48 | 16 | - | - |
| Lungeemfysem (<i>Emphysema pulmonum</i>) | 887 | 202 | 248 | 108 | - | - |
| Forgiftning (<i>Intoxications</i>) | 185 | 31 | 1340 | 279 | 125 | 67 |
| Innvendige snyltre (<i>Helminthiasis etc.</i>) | 3118 | 9 | 451 | 17 | 6251 | 76 |
| Hudparasitter (<i>Pediculidae, Ixodidae, Oestridae, etc.</i>) | 2891 | - | 47205 | 3 | 2557 | - |
| Akutt og kronisk hjernebetennelse (Koller) (<i>Meningitis acuta. Fatuitas</i>) | 61 | 41 | 41 | 18 | 13 | 13 |
| Piroplasmose (<i>Piroplasmosis</i>) | - | - | 1673 | 146 | - | - |
| Blodurin (ikke smittsom) (<i>Haemoglobinuria. Myoglobinuria. Haematuria</i>) | 481 | 37 | 414 | 42 | 4 | 3 |
| Nyre- og urinveisjukdommer (<i>Nephritis, Cystitis etc.</i>) | 191 | 22 | 329 | 134 | 20 | 17 |
| Sterilitet (<i>Sterilitas</i>) | 2565 | 4 | 18567 | 949 | 6 | - |
| Hudutslett (<i>Eczema</i>) | 2426 | 2 | 2267 | 4 | 233 | - |
| Skurv (<i>Favus</i>) | 88 | - | 61 | 2 | - | - |
| Traum. indigestion (<i>Reticulo-diaphragm. Traum.</i>) | 3 | - | 5615 | 1227 | 4 | 4 |
| Uregelmessige fødsler (<i>Partus irregulares</i>) | 266 | 24 | 6461 | 163 | 399 | 48 |
| Misfostre (<i>Monstra</i>) | 25 | 18 | 294 | 95 | 17 | 3 |
| Skjede- og børvrenging (<i>Inversio vaginae et uteri</i>) | 16 | 3 | 1533 | 77 | 85 | 11 |
| Bordreiing (<i>Torsio uteri</i>) | 7 | 2 | 1658 | 64 | 37 | 5 |
| Tilbakelholdt etterbyrd (<i>Retentio placentae</i>) | 377 | - | 12558 | 58 | 93 | 5 |
| Kasting (ikke smittsom) (<i>Abortus non infect.</i>) | 185 | 2 | 3729 | 84 | 42 | - |
| Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) | 1 | - | 8873 | 96 | 892 | 57 |
| Børbetennelse (<i>Metritis</i>) | 95 | 5 | 2355 | 245 | 34 | 11 |
| Patte- og juridelser (<i>Thelitis, mastitis etc.</i>) | 273 | - | 28855 | 1132 | 434 | 91 |
| Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritiasis</i>) | 565 | 24 | - | - | - | - |
| Klapphingstoperasjoner (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) | 141 | 1 | 3 | 1 | - | - |
| Kastrasjoner (<i>Castrationes</i>) | 7242 | 8 | 411 | - | 1947 | 3 |
| Karsinomer og sarkomer (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) | 50 | 31 | 74 | 55 | 2 | 2 |
| Sene-, hov- og klauvlidelser (<i>Tendinitis. Vitia unguis</i>) | 5664 | 151 | 1836 | 31 | 73 | - |
| Øyenlideler (<i>Vitia oculorum</i>) | 459 | 2 | 430 | 5 | 161 | 11 |
| Hjertelidelser (<i>Vitia cordis</i>) | 125 | 54 | 257 | 178 | 5 | 5 |
| Ledd- og slimsekklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>) | 4076 | 221 | 1468 | 126 | 45 | 13 |
| Kirurg. tilf. (sår, kontusjoner, abscess) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>) | 8425 | 227 | 4022 | 203 | 134 | 12 |
| Tannsjukdommer og tannfeil (<i>Vitia dentium</i>) | 5555 | 19 | 439 | 3 | 20 | 1 |
| Spatt (<i>Spavanus</i>) | 911 | 96 | - | - | - | - |
| Mangelsjukdommer, hypovitaminoser m.m. (<i>Struma. Osteomalacia, Rachitis etc.</i>) | 574 | 15 | 4939 | 213 | 286 | 35 |
| Andre behandl. sjukdomstilf. (<i>Casus ceteri</i>) | 2842 | 185 | 8103 | 420 | 550 | 108 |
| I alt (total) | 70327 | 2545 | 217183 | 8537 | 15286 | 867 |

1939.

| Gjeit (<i>Espèce caprine</i>) | | Svin (<i>Espèce porcine</i>) | | Hund (<i>Chiens</i>) | | Katt (<i>Chats</i>) | | Fjørfe (<i>Volailles</i>) | | Andre dyr (<i>Animaux divers</i>) | |
|------------------------------------|---|-----------------------------------|---|-----------------------------------|---|-----------------------------------|---|-----------------------------------|---|--|---|
| annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) | annmeldte (<i>signaîtes</i>) | drepte og døde (<i>abattus et morts</i>) |
| 204 | 23 | 28556 | 2720 | 3877 | 728 | 423 | 162 | 342 | 334 | 5929 | 1061 |
| 32 | 7 | - | - | - | - | - | - | 2952 | 1008 | 502 | 138 |
| - | - | 10 | 4 | 28 | 11 | 7 | 3 | - | - | 1 | 1 |
| 12 | 6 | 699 | 250 | 304 | 92 | 67 | 35 | 20 | 17 | 1177 | 388 |
| 508 | 12 | 1403 | 16 | 1497 | 46 | 80 | 16 | 103 | 54 | 34530 | 80 |
| 1871 | - | 740 | - | 729 | - | 61 | 2 | 1708 | - | 1099 | 3 |
| 4 | 2 | 41 | 8 | 119 | 55 | 2 | 1 | - | - | 34 | 16 |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | - | 3 | 1 | 40 | 5 | 2 | 1 | - | - | 16 | 7 |
| 1 | - | 26 | 22 | 384 | 103 | 11 | 4 | - | - | 62 | 7 |
| - | - | 155 | 10 | 28 | - | - | - | - | - | 2793 | 79 |
| 154 | - | 705 | 6 | 1257 | 35 | 42 | 8 | - | - | 202 | 5 |
| - | - | 34 | - | 30 | 2 | 17 | 7 | - | - | 2 | - |
| - | - | 7 | 5 | 18 | 3 | - | - | - | - | 4 | - |
| 32 | 4 | 586 | 47 | 171 | 15 | 26 | 7 | - | - | 554 | 43 |
| 1 | 1 | 29 | 9 | 1 | - | - | - | - | - | 8 | 3 |
| 5 | - | 143 | 100 | 5 | 1 | - | - | - | - | 2 | - |
| 1 | 1 | 21 | 9 | - | - | - | - | - | - | 1 | - |
| 2 | - | 20 | - | 30 | 5 | 4 | 1 | - | - | 2 | - |
| 1 | - | 90 | - | 2 | - | - | - | - | - | 80 | - |
| - | - | 323 | 19 | 6 | 2 | - | - | - | - | - | - |
| 3 | - | 105 | 8 | 61 | 10 | 19 | 9 | - | - | 6 | 4 |
| 24 | - | 372 | 44 | 85 | 5 | 2 | - | - | - | 34 | 1 |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | - | 145 | 2 | 3 | - | - | - | - | - | - | - |
| 67 | - | 10600 | 12 | 204 | - | 308 | 1 | - | - | 1 | - |
| 1 | - | 6 | 3 | 138 | 42 | 17 | 11 | 1 | 1 | 15 | 2 |
| - | - | 181 | 4 | 333 | 5 | 1 | - | - | - | 3 | - |
| 5 | - | 30 | - | 787 | 20 | 11 | 3 | 13 | - | 24 | 1 |
| - | - | 299 | 262 | 78 | 28 | 4 | 2 | - | - | 2 | 1 |
| 6 | - | 116 | 6 | 179 | 12 | 3 | - | - | - | 17 | 3 |
| 8 | - | 948 | 57 | 1844 | 72 | 106 | 30 | 1 | - | 1357 | 83 |
| - | - | 9 | - | 180 | 1 | - | - | - | - | 40 | 1 |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 53 | 3 | 6888 | 380 | 675 | 40 | 202 | - | 263 | 23 | 2600 | 287 |
| 53 | 13 | 1013 | 152 | 1161 | 40 | 77 | 27 | 3062 | 142 | 3501 | 1695 |
| 3048 | 72 | 54303 | 4156 | 14253 | 1378 | 1492 | 332 | 8465 | 1579 | 54598 | 3909 |

Tabell III.

| Tabell III. | Sjukdommer hos: | Oslo | Akershus | Østfold | Buskerud | Vestfold | Hedmark | Opland | Telemark | Aust-Agder | | | | | |
|--|-----------------|--------|----------------|---------|----------------|----------|----------------|--------|----------------|------------|----------------|--------|----------------|--------|----------------|
| | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | |
| Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte |
| Hest. | | | | | | | | | | | | | | | |
| Miltbrann | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - |
| Smittsom anemi. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - |
| Lungesjuke | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - |
| Influensa | - | - | 3 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kverke | 34 | 1 | 615 | 28 | 755 | 21 | 165 | 2 | 224 | 11 | 766 | 25 | 95 | 2 | 1 |
| Munnsjuke. | - | - | 17 | - | 2 | - | - | - | - | - | 5 | - | 5 | - | - |
| Ringorm | - | - | 23 | - | 15 | - | 19 | - | 3 | - | 43 | - | 40 | - | 1 |
| Skabb | - | - | 8 | - | 8 | - | 11 | - | - | - | 8 | - | 29 | - | - |
| Paratyfus og para- coli-infeksjoner | - | - | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Godartet beskjelle- rsjuke | - | - | - | - | 5 | - | 12 | - | - | - | 4 | - | 13 | - | - |
| Ondartet ødem.. | - | - | - | - | 2 | 1 | 1 | - | - | - | - | 1 | 1 | 2 | - |
| Brannfeber | 3 | - | 29 | 6 | 7 | 2 | 15 | - | 10 | 2 | 18 | 4 | 8 | 2 | 1 |
| Rosen | 59 | 2 | 328 | 2 | 231 | 2 | 99 | 1 | 84 | - | 255 | - | 187 | 2 | 75 |
| Aktinomykose... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 5 | - | - | - |
| Botryomykose .. | 11 | - | 37 | 2 | 21 | 1 | 29 | - | - | - | 24 | - | 23 | 1 | 15 |
| Stivkrampe | 2 | 1 | 29 | 18 | 25 | 15 | 10 | 5 | 9 | 6 | 9 | 5 | 9 | 4 | 3 |
| Difteri | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Føllsjuke | - | - | 54 | 22 | 82 | 26 | 75 | 26 | 9 | 8 | 59 | 34 | 139 | 61 | 25 |
| Luftveiskatarr .. | 49 | - | 520 | 5 | 204 | - | 178 | - | 63 | - | 251 | 3 | 287 | - | 115 |
| Lunge- og bryst- hinnetbet. | 1 | - | 16 | 6 | 64 | 7 | 11 | 2 | 6 | 2 | 30 | 5 | 13 | 8 | 22 |
| Fordøyelseslidelser | 32 | - | 366 | 5 | 525 | 6 | 278 | 8 | 112 | 5 | 346 | - | 285 | 6 | 361 |
| Kolikk | 70 | 3 | 570 | 56 | 675 | 49 | 365 | 35 | 295 | 22 | 644 | 45 | 749 | 41 | 495 |
| Akutt diaré | - | - | 13 | 2 | 42 | 9 | 9 | - | 13 | - | 62 | 5 | 25 | 3 | 13 |
| Koksidiose..... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - |
| Lungeemfysem .. | 1 | - | 75 | 11 | 196 | 23 | 37 | 8 | 44 | 12 | 58 | 18 | 76 | 23 | 42 |
| Forgiftning | 3 | - | 15 | 5 | 30 | 5 | 19 | 3 | 3 | 1 | 21 | 1 | 10 | 4 | 12 |
| Innvollsorm | 14 | - | 397 | 2 | 267 | - | 185 | - | 101 | - | 234 | - | 386 | 2 | 114 |
| Hudparasitter | 2 | - | 142 | - | 331 | - | 107 | - | 40 | - | 352 | - | 422 | - | 98 |
| Hjernebetennelse | - | - | 6 | 5 | 7 | 2 | 7 | 3 | 2 | 2 | 13 | 9 | 3 | 3 | 3 |
| Blodurin (ikke smittsom) | 4 | 1 | 62 | 4 | 72 | 5 | 56 | 2 | 13 | 1 | 57 | 3 | 66 | 6 | 17 |
| Nyre- og urinveis- lidelser | 2 | - | 18 | 3 | 14 | 1 | 31 | 1 | 4 | 1 | 29 | 3 | 13 | 2 | 22 |
| Sterilitet | 5 | - | 293 | - | 285 | - | 199 | - | 128 | - | 367 | - | 459 | 2 | 108 |
| Hudutslett | 26 | - | 288 | - | 215 | 1 | 239 | - | 95 | 1 | 322 | - | 246 | - | 126 |
| Skurv | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 6 | - | 15 | - | 4 |
| Traum. indigest . | - | - | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Uregelmessige fødsler | 1 | - | 27 | 3 | 35 | 3 | 20 | - | 6 | - | 33 | 2 | 34 | 1 | 11 |
| Misfostre | - | - | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | - | 1 | - | - | 1 | 1 | 1 | - |
| Skjede- og bør- vringing | - | - | 2 | 2 | 1 | - | - | - | - | - | 1 | - | 1 | 2 | - |
| Børdreieing | - | - | - | - | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Tilbakeholdtetter- byrd | 2 | - | 42 | - | 62 | - | 19 | - | 8 | - | 28 | - | 69 | - | 19 |
| Kasting | - | - | 15 | - | 34 | - | 12 | - | 1 | - | 34 | - | 4 | 1 | 13 |

| Vest-Agder | Rogaland | | Hordaland | | Bergen | | Sogn og Fjord. | | Møre og Romsd. | | S.-Trøndelag | | N.-Trøndelag | | Nordland | | Troms | | Finnmark | | | |
|------------|----------|-----|----------------|-----|--------|----|----------------|-----|----------------|-----|----------------|-----|--------------|-----|----------------|-----|--------|-----|----------------|----|----|---|
| | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 1 | 4 | 1 | 2 | - | - | - | - | - | 3 | - | - | - | 1 | - | 18 | - | 48 | 5 | - | - | 4 | - |
| | 4 | - | - | 7 | - | - | - | - | - | 21 | 5 | - | - | 19 | 1 | - | 2 | - | 1 | - | 2 | - |
| | 8 | - | 20 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| | 8 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 20 | 1 | 21 | - | 42 | 2 | 1 | - | 29 | - | 67 | 1 | 139 | - | 46 | - | 26 | - | 37 | 1 | 19 | - | - |
| 1 | 1 | 2 | 9 | 6 | 5 | - | - | - | 5 | 3 | 5 | 3 | 20 | - | 10 | 8 | 3 | 1 | 1 | 1 | - | - |
| 3 | 3 | 8 | 7 | 6 | 5 | - | - | - | 3 | 3 | 5 | 3 | 10 | 6 | 8 | 7 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | - |
| 32 | 1 | 14 | 10 | 2 | 1 | - | - | 25 | 9 | 19 | 3 | 87 | 32 | 19 | 6 | 2 | 2 | 1 | 1 | 6 | 31 | - |
| | 1 | 45 | - | 69 | 4 | 10 | - | 47 | 2 | 120 | - | 178 | - | 40 | - | 29 | - | 27 | 2 | 2 | 31 | - |
| 3 | 1 | 13 | 3 | 9 | 1 | 4 | - | 6 | 3 | 9 | 3 | 20 | 9 | 10 | 1 | 1 | 1 | 6 | - | 6 | - | - |
| 52 | 3 | 223 | 2 | 138 | 3 | 8 | - | 343 | - | 404 | 4 | 311 | 5 | 153 | - | 77 | 1 | 44 | 1 | 53 | 3 | - |
| 63 | 6 | 246 | 38 | 122 | 12 | 5 | - | 126 | 11 | 183 | 16 | 370 | 37 | 243 | 26 | 84 | 7 | 50 | 6 | 33 | 5 | - |
| 4 | 1 | 14 | 9 | 14 | - | - | - | 42 | 4 | 20 | - | 21 | - | 23 | 1 | 13 | - | 1 | 1 | 1 | 5 | - |
| 49 | 22 | 32 | 12 | 61 | 16 | - | - | 33 | 5 | 76 | 14 | 25 | 10 | 11 | 1 | 26 | 4 | 11 | 2 | 12 | - | - |
| | 5 | 1 | 1 | 1 | - | - | - | 2 | 1 | 13 | 4 | 13 | 1 | 7 | 2 | 19 | - | 8 | 3 | 4 | - | - |
| 22 | 140 | 3 | 159 | - | - | - | - | 479 | - | 320 | - | 511 | 2 | 115 | - | 35 | - | 18 | - | 4 | - | - |
| 13 | 105 | - | 223 | - | - | - | - | 431 | - | 190 | - | 134 | - | 81 | - | 277 | - | 129 | 1 | 8 | - | - |
| | 5 | 4 | 4 | 1 | - | - | - | 1 | 1 | 3 | 3 | 5 | 3 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| 4 | 1 | 8 | 1 | 4 | 1 | 1 | - | 23 | 1 | 7 | - | 38 | 4 | 21 | 2 | 12 | 2 | 7 | 1 | 4 | - | - |
| 3 | 1 | 5 | 5 | 6 | - | - | - | 3 | - | 7 | - | 15 | 2 | 5 | - | 5 | 1 | 4 | 1 | 3 | - | - |
| 16 | 139 | - | 54 | - | - | - | - | 85 | - | 83 | 1 | 199 | - | 80 | - | 17 | 1 | 28 | - | - | - | - |
| 49 | 88 | - | 94 | - | 2 | - | - | 68 | - | 109 | - | 163 | - | 121 | - | 56 | - | 30 | - | 22 | - | - |
| | - | - | 63 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| | 16 | 2 | 4 | 1 | - | - | - | 18 | 4 | 13 | 1 | 27 | 2 | 12 | 2 | 4 | 2 | 4 | 1 | 1 | - | - |
| | 2 | 2 | 1 | 1 | - | - | - | 8 | 7 | 2 | - | 3 | 2 | 4 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - |
| | 2 | - | - | - | - | - | - | 1 | - | 2 | - | 2 | 2 | 4 | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| | 25 | 7 | 9 | - | - | - | - | 10 | 8 | - | 21 | 5 | - | 38 | - | 9 | 1 | 6 | 3 | - | 9 | 1 |
| | - | - | 9 | - | - | - | - | - | - | - | 27 | - | - | 8 | 1 | - | 4 | - | - | - | - | - |

| Tabell III. Sjukdommer hos: | Oslo | Akers- hus | Østfold | Buske- rud | Vestfold | Hed- mark | Opland | Tele- mark | Aust- Agder | Døde og drepte |
|---------------------------------------|------|---------------|---------|---------------|----------|--------------|--------|---------------|----------------|----------------|
| | | | | | | | | | | Antall |
| | | | | | | | | | | Døde og drepte |
| Melkefeber..... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Børbetennelse | - | - | 19 | - | 7 | 1 | 7 | - | 10 | 1 |
| Patte- og jur- lidelser | - | 25 | - | 28 | - | 9 | - | 31 | - | 2 |
| Forfangenhet | 6 | 1 | 85 | 2 | 52 | - | 55 | 2 | 69 | 2 |
| Klapphingstopera- sjoner | 8 | - | 10 | - | 13 | - | 6 | - | 11 | - |
| Kastrasjoner | 25 | - | 481 | - | 512 | - | 356 | - | 578 | 1 |
| Karsinomer og sar- komer | - | - | 6 | 3 | 6 | 3 | 8 | 2 | 27 | 7 |
| Sene- og hovlidelser | 162 | 10 | 811 | 15 | 542 | 9 | 346 | 12 | 783 | 11 |
| Øyenlidelser | 13 | - | 54 | - | 43 | - | 34 | - | 13 | 1 |
| Hjertelidelser | 1 | - | 12 | 4 | 22 | 7 | 17 | 6 | 71 | - |
| Ledd- og slimsekk- lidelser | 32 | 4 | 410 | 17 | 437 | 17 | 226 | 16 | 144 | 10 |
| Kirurg. tilfelle .. | 74 | - | 883 | 14 | 919 | 20 | 491 | 21 | 402 | 5 |
| Tannsjukdommer | 73 | 1 | 682 | 1 | 410 | 2 | 427 | - | 329 | - |
| Spatt | 18 | 2 | 131 | 13 | 72 | - | 62 | 8 | 25 | 6 |
| Mangelsjukd. | 2 | - | 75 | 5 | 58 | - | 32 | 1 | 30 | 1 |
| Andre behandlede sjukdomstilfelle | 15 | - | 188 | 5 | 160 | 16 | 122 | 10 | 96 | 15 |
| Storfe. | | | | | | | | | | |
| Miltbrann | - | - | 6 | 6 | 6 | 6 | 6 | 4 | 4 | 4 |
| Raslesjuke | - | - | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | - | 1 | 4 |
| Ondartet katarr- feber | - | - | 6 | 4 | 12 | 4 | 11 | 6 | 8 | 1 |
| Lollandsk sjuke . | - | - | - | - | - | 2 | 2 | - | - | 51 |
| Ringorm | - | 1095 | - | 1409 | 1 | 547 | - | 560 | - | 1721 |
| Skabb | - | 36 | - | 15 | 4 | - | - | - | - | 20 |
| Paratyfus og para- coliinfeksjoner | - | - | - | 88 | 4 | - | - | - | 16 | 4 |
| Ondartet ødem.. | - | - | 4 | 4 | 1 | 1 | - | 2 | - | - |
| Rosen | - | 22 | - | 34 | 1 | 13 | - | 8 | - | 51 |
| Aktinomykose | - | 59 | 19 | 30 | 12 | 19 | 6 | 11 | 6 | 97 |
| Stivkrampe | - | - | 4 | 4 | 8 | 4 | - | 1 | 3 | 3 |
| Difterit | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 7 | 1 |
| Kopper | - | 1373 | 2 | 1668 | - | 738 | - | 369 | - | 1572 |
| Kalvediaré | - | 265 | 75 | 387 | 72 | 124 | 46 | 80 | 11 | 662 |
| Luftveiskatarr .. | 1 | - | 26 | 1 | 18 | 1 | 36 | - | 6 | 80 |
| Lunge- og bryst- hinnebet | 1 | 1 | 36 | 13 | 57 | 22 | 25 | 8 | 12 | 5 |
| Fordøyelseslidelse | 9 | 1 | 1380 | 72 | 1820 | 79 | 1162 | 62 | 770 | 35 |
| Kolikk | 3 | 1 | 137 | 24 | 144 | 10 | 91 | 3 | 19 | 3 |
| Akutt diaré | 3 | 1 | 478 | 17 | 864 | 7 | 233 | 18 | 205 | 6 |
| Koksidiose | - | - | 1 | 1 | - | - | 5 | 2 | - | 4 |
| Lungeemfysem .. | - | - | 15 | 2 | 31 | 15 | 8 | 3 | 8 | 4 |
| Forgiftning | 4 | 1 | 219 | 51 | 249 | 52 | 144 | 27 | 54 | 9 |

| Vest-Agder | Rogaland | | Hordaland | | Bergen | | Sogn og Fjord. | | Møre og Romsd. | | S.-Trøndelag | | N. Trøndelag | | Nordland | | Troms | | Finnmark | |
|------------|----------|----------------|-----------|----------------|--------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------|----------------|--------------|----------------|----------|----------------|--------|----------------|----------|----------------|
| | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte | Antall | Døde og drepte |
| - | - | 1 | - | 3 | - | - | - | 4 | 1 | 1 | - | 9 | - | - | 1 | - | 1 | - | 2 | - |
| - | - | 12 | 5 | - | 1 | 1 | - | 26 | 8 | 13 | 2 | 33 | 7 | 10 | - | 4 | - | 8 | 1 | |
| 4 | - | 26 | 1 | 17 | 1 | 1 | - | 28 | - | 46 | 2 | 40 | 2 | 7 | - | 8 | 2 | 8 | 1 | |
| 1 | 1 | 710 | 1 | 285 | - | 6 | - | 584 | 1 | 861 | - | 591 | 1 | 312 | - | 237 | - | 92 | 20 | |
| 149 | 1 | 8 | 3 | - | - | - | - | 1 | 1 | 12 | - | 10 | 1 | 14 | 1 | 3 | - | 2 | - | |
| 2 | 2 | 4 | 4 | 4 | 1 | - | - | 1 | 1 | 1 | - | 1 | 1 | 3 | 1 | - | - | - | - | |
| 75 | 2 | 196 | 10 | 145 | - | 7 | 1 | 181 | 1 | 293 | 7 | 419 | 17 | 244 | 13 | 104 | 2 | 92 | 1 | 43 |
| 5 | - | 14 | - | 18 | - | 2 | - | 23 | - | 26 | - | 30 | 1 | 22 | - | 11 | - | 6 | - | |
| 1 | 1 | 7 | 3 | 7 | 2 | - | - | 3 | 2 | 2 | - | 4 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | - | - | |
| 58 | 2 | 134 | 16 | 111 | 4 | 11 | - | 175 | 6 | 233 | 7 | 403 | 20 | 229 | 14 | 93 | 8 | 64 | 3 | 27 |
| 84 | 3 | 445 | 24 | 315 | 16 | 14 | - | 495 | 21 | 458 | 13 | 652 | 18 | 513 | 11 | 226 | 4 | 110 | 1 | 65 |
| 48 | 1 | 186 | 4 | 96 | 1 | 6 | - | 381 | - | 232 | - | 352 | 2 | 214 | 1 | 69 | 1 | 51 | - | 43 |
| 12 | - | 38 | 10 | 25 | 4 | - | - | 21 | 3 | 29 | 2 | 78 | 12 | 41 | 5 | 26 | 7 | 15 | 2 | 15 |
| 1 | - | 15 | - | 11 | - | - | - | 23 | - | 34 | 1 | 34 | 1 | 14 | 1 | 19 | - | 5 | - | - |
| 22 | 2 | 268 | 25 | 90 | 6 | 10 | - | 116 | 7 | 122 | 7 | 321 | 18 | 180 | 11 | 118 | 8 | 102 | 6 | 34 |
| 1 | - | 2 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2 | 2 | 4 | 4 | 8 | 8 | - | - | 17 | 17 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 8 | 3 | 19 | 18 | 31 | 26 | - | - | 23 | 17 | 13 | 12 | 44 | 32 | 28 | 20 | 28 | 5 | 10 | 5 | 9 |
| 1 | - | 3 | 3 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 18 | - | 1111 | - | 221 | 1 | - | - | 522 | 1 | 569 | 2 | 511 | - | 355 | - | 53 | - | 883 | 1 | - |
| 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | 6 | - | 1 | - | 82 | - | 5 | - | - | - | - | - |
| 1 | - | 4 | - | - | - | - | - | 104 | 11 | - | - | 32 | 7 | 4 | 2 | - | - | - | - | - |
| 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | - | - | - | - | 1 | 1 | 2 | 2 | - | - | - | - | - | - | - |
| 3 | - | - | 3 | 1 | - | - | - | 1 | - | 2 | - | 10 | - | 17 | 1 | 5 | 6 | 2 | 5 | - |
| 5 | 1 | 9 | 3 | 6 | 1 | - | - | 1 | 1 | 5 | 1 | 107 | 23 | 86 | 10 | 3 | 2 | 4 | 1 | - |
| 1 | - | 1 | 1 | 1 | 1 | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 35 | - | 1283 | 21 | 251 | 3 | - | - | 149 | - | 219 | 2 | 900 | 1 | 270 | - | 152 | - | 989 | - | 169 |
| 17 | 2 | 80 | 15 | 14 | 6 | - | - | 7 | 1 | 30 | 5 | 126 | 40 | 38 | 5 | 11 | 2 | 18 | 7 | 12 |
| 17 | - | 22 | 3 | 38 | 3 | 1 | - | 14 | 1 | 72 | 1 | 26 | - | 21 | 1 | 44 | - | 2 | - | 38 |
| 3 | 1 | 28 | 12 | 26 | 11 | 8 | - | 13 | 5 | 25 | 4 | 25 | 15 | 7 | 2 | 3 | 2 | 4 | 1 | 3 |
| 181 | 12 | 718 | 45 | 486 | 14 | 6 | - | 392 | 16 | 668 | 39 | 1285 | 33 | 820 | 20 | 435 | 8 | 222 | 23 | 163 |
| 35 | 5 | 26 | 9 | 28 | 2 | - | - | 18 | 2 | 125 | 5 | 108 | 9 | 71 | 6 | 43 | 1 | 22 | - | 9 |
| 37 | 3 | 72 | 8 | 188 | 2 | 5 | - | 81 | 3 | 95 | 7 | 163 | 13 | 65 | 8 | 73 | 7 | 27 | 1 | 10 |
| 1 | 1 | 7 | 3 | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 15 | 2 | 3 | - | - | - | - | 6 | |
| 37 | 17 | 28 | 17 | 36 | 7 | - | - | 24 | 8 | 33 | 6 | 6 | 1 | 11 | 3 | 1 | 1 | - | - | - |
| 21 | 5 | 79 | 16 | 52 | 7 | - | - | 15 | 5 | 42 | 8 | 64 | 12 | 33 | 8 | 38 | 6 | 26 | 8 | 6 |

Tabell III.

| Vest-Agder | Antall | | Rogaland | Hordaland | Bergen | Sogn og Fjord. | Møre og Romsd. | S.-Trøndelag | N.-Trøndelag | Nordland | Troms | Finnmark | |
|------------|--------|-----------|----------|-----------|--------|----------------|----------------|--------------|--------------|----------|-------|----------|-----|
| | Døde | og drepte | | | | | | | | | | | |
| 41 | - | 22 | 2 | 3 | - | - | - | - | - | 6 | - | - | 67 |
| - | - | 2784 | - | 1556 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 333 | 23 | 3 | 1 | 9 | 166 | 22 | - | - | - | - | - | - | - |
| 8 | 2 | 14 | 3 | 23 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 7 | 3 | 5 | 3 | 34 | 8 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 295 | 31 | 1043 | 61 | 366 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 18 | 1 | 140 | - | 63 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 95 | 13 | 109 | 63 | 98 | 23 | 12 | 4 | 27 | 13 | 79 | 40 | 568 | 130 |
| 222 | 5 | 294 | 8 | 156 | 7 | 5 | - | 88 | 3 | 156 | 5 | 388 | 16 |
| 8 | 2 | 19 | 2 | 7 | 2 | 1 | - | 4 | 1 | 10 | - | 23 | 2 |
| 44 | - | 84 | 9 | 46 | 1 | 2 | - | 21 | - | 31 | - | 116 | 4 |
| 47 | 1 | 66 | 3 | 45 | - | 2 | - | 21 | - | 53 | 3 | 118 | 9 |
| 282 | 2 | 584 | 1 | 331 | 1 | 10 | - | 175 | - | 463 | 2 | 625 | 2 |
| 104 | - | 394 | 7 | 237 | 6 | - | - | 233 | - | 105 | - | 185 | 5 |
| 223 | 6 | 1242 | 26 | 225 | 3 | 24 | - | 130 | - | 275 | 5 | 553 | 9 |
| 20 | 1 | 40 | 10 | 51 | 5 | 3 | 1 | 24 | 1 | 76 | 6 | 116 | 17 |
| 482 | 30 | 1542 | 56 | 838 | 19 | 28 | - | 452 | 7 | 638 | 24 | 2115 | 90 |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | 1 | - | - |
| 19 | - | 16 | - | 101 | - | - | - | - | - | 25 | - | 17 | - |
| 10 | 2 | 11 | 11 | 1 | 1 | - | - | - | - | 3 | 1 | 6 | 6 |
| 58 | 1 | 46 | - | 39 | - | - | - | 15 | - | 80 | 2 | 180 | 6 |
| 8 | 1 | 11 | - | 18 | - | - | - | 19 | - | 28 | - | 29 | - |
| 10 | 9 | 6 | 3 | 1 | 1 | - | - | 1 | - | 2 | 2 | 12 | 10 |
| 44 | 6 | 45 | 2 | 62 | 8 | - | - | 26 | 3 | 70 | 6 | 97 | 2 |
| 48 | 3 | 213 | 15 | 136 | 6 | 2 | - | 122 | 11 | 153 | 5 | 299 | 19 |
| 6 | - | 16 | - | 10 | - | - | - | 9 | - | 60 | - | 52 | - |
| 120 | 7 | 157 | 24 | 78 | 3 | - | - | 119 | 4 | 319 | 10 | 305 | 11 |
| 134 | 7 | 644 | 97 | 242 | 25 | 4 | 1 | 114 | 12 | 219 | 16 | 405 | 19 |
| - | - | 54 | 54 | 6 | 6 | - | - | 14 | 14 | 2 | 2 | 2 | - |
| - | - | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| - | 25 | 20 | - | - | - | - | - | 30 | - | - | - | - | - |

| Tabell III. Sjukdommer hos : | Oslo | | Akers- hus | | Østfold | | Buske- rud | | Vestfold | | Hed- mark | | Opland | | Tele- mark | | Aust- Agder | | | |
|---|--------|------|----------------|-----|---------|-----|----------------|-----|----------|-----|----------------|-----|--------|-----|----------------|----|----------------|----|----------------|--|
| | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Rosen | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Aktinomykose | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Botryomykose | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Stivkrampe | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Smågrisediaré | - | 1127 | 151 | 812 | 95 | 269 | 36 | 243 | 30 | 865 | 263 | 708 | 129 | 191 | 72 | 61 | - | - | - | |
| Luftveiskatarr | 4 | - | 8 | 1 | 2 | - | 14 | 1 | 2 | - | 12 | 1 | 18 | 8 | 10 | 1 | - | - | - | |
| Lunge- og bryst- hinnebetennelse | - | - | - | - | 17 | 6 | 100 | 14 | 35 | 12 | 47 | 14 | 14 | 10 | 44 | 13 | 8 | 3 | 3 | |
| Fordøyelseslidelser | - | - | 311 | 21 | 246 | 24 | 81 | 11 | 33 | 6 | 127 | 22 | 162 | 38 | 82 | 7 | 18 | - | - | |
| Kolikk | - | - | 36 | 9 | 26 | 2 | 9 | - | 4 | 1 | 13 | 4 | 129 | 9 | 14 | - | 7 | - | - | |
| Akutt diaré | - | - | 39 | 3 | 37 | 8 | 85 | 14 | 72 | 13 | 17 | 5 | 39 | 8 | 30 | 4 | 10 | 1 | 1 | |
| Lungeemfysem | - | - | - | - | - | 7 | 2 | - | - | - | - | 1 | - | 2 | 2 | - | - | - | - | |
| Forgiftning | - | - | 213 | 49 | 122 | 33 | 77 | 24 | 60 | 28 | 43 | 14 | 77 | 46 | 20 | 11 | 5 | 2 | - | |
| Innvollsorm | - | - | 456 | 1 | 478 | 5 | 61 | 3 | 12 | - | 122 | 3 | 102 | 3 | 11 | - | 20 | - | - | |
| Hudparasitter | - | - | 106 | - | 88 | - | 40 | - | - | - | 93 | - | 55 | - | 91 | - | 44 | - | - | |
| Hjernebetennelse | - | - | 3 | 3 | 13 | - | 5 | 2 | - | - | - | - | 2 | 2 | 1 | 1 | 10 | - | - | |
| Blodurin (ikke smittsom) | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Nyre- og urinveis- lidelser | - | - | - | - | 4 | 3 | 2 | 1 | 1 | - | - | 4 | 4 | 5 | 5 | 1 | 1 | 1 | 1 | |
| Sterilitet | - | - | 30 | 4 | 37 | 4 | 11 | - | 2 | - | - | 4 | - | 43 | 2 | 2 | - | 10 | - | |
| Hudutslett | - | - | 102 | - | 142 | - | 12 | - | 69 | - | 125 | - | 56 | 6 | 15 | - | 11 | - | - | |
| Skurv | - | - | 3 | - | 7 | - | - | - | - | - | - | - | 22 | - | - | - | - | - | - | |
| Traum. indigestion | - | - | 3 | 3 | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | - | - | |
| Uregelm. fødsler | - | - | 145 | 10 | 65 | - | 16 | 1 | 12 | 1 | 96 | 7 | 91 | 14 | 16 | 1 | 6 | - | - | |
| Misfostre | - | - | 1 | - | - | - | 7 | - | - | - | 5 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | |
| Skjede- og bør- vrenging | - | - | 38 | 30 | 23 | 15 | 5 | 4 | 5 | 2 | 8 | 7 | 28 | 17 | 4 | 4 | 2 | - | - | |
| Børdreieing | - | - | 4 | 2 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | 8 | 6 | - | - | - | - | - | |
| Tilb. etterbyrd | - | - | 8 | - | 7 | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | 1 | - | - | - | - | |
| Kasting (ikke smitts) | - | - | - | - | 16 | - | 12 | - | 5 | - | 15 | - | 26 | - | 4 | - | 1 | - | - | |
| Melkefeber | - | - | 66 | 1 | 34 | 3 | 6 | - | - | - | 49 | 2 | 90 | 9 | 13 | 1 | 6 | 2 | - | |
| Børbetennelse | - | - | 25 | 2 | 11 | - | 7 | - | 1 | - | 12 | 1 | 24 | 5 | 8 | - | 1 | - | - | |
| Patte- og jurlidel- ser | - | - | 75 | 4 | 46 | 7 | 21 | 3 | 9 | - | 65 | 16 | 76 | 9 | 22 | - | 6 | 1 | - | |
| Kryptorkidopera- sjoner | - | - | 24 | - | 4 | - | 18 | - | 7 | - | 23 | 2 | 13 | - | 10 | - | 24 | - | - | |
| Kastrasjoner | - | - | 2088 | 2 | 572 | 2 | 1055 | - | 402 | 2 | 2575 | - | 887 | 3 | 566 | - | 58 | - | - | |
| Karsinom og sar- kom | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | |
| Sene- og klauv- lidelser | - | - | 49 | 1 | 36 | - | 23 | 1 | 4 | - | 17 | - | 19 | - | 17 | 2 | - | - | - | |
| Øyenlidelser | - | - | - | - | - | - | 29 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Hjertelidelser | - | - | 57 | 51 | 21 | 15 | 38 | 34 | 22 | 22 | 13 | 12 | 62 | 59 | 19 | 16 | 7 | 7 | - | |
| Ledd- og slimsek- kladidelser | - | - | 12 | - | 15 | 2 | 13 | 2 | - | - | 9 | - | 31 | 1 | 16 | 1 | 4 | - | - | |
| Kirurg. tilfelle | - | - | 101 | 4 | 85 | 8 | 68 | 9 | 28 | - | 168 | 11 | 101 | 7 | 45 | 7 | 41 | - | - | |
| Tannfeil | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 7 | - | - | - | - | |
| Mangelsjukd. | - | - | 1221 | 81 | 1551 | 76 | 356 | 10 | 346 | 3 | 874 | 107 | 679 | 46 | 337 | 13 | 73 | 3 | - | |
| Andre beh. sjuk- domstilfelle ... | - | - | 67 | 8 | 123 | - | 34 | 8 | 19 | 4 | 150 | 36 | 81 | 22 | 29 | 4 | 125 | 6 | - | |

| Vest-Agder | | Rogaland | | Hordaland | | Bergen | | Sogn og Fjord. | | Møre og Romsd. | | S.-Trøndelag | | N.-Trøndelag | | Nordland | | Troms | | Finnmark | | |
|------------|----------------|----------|----------------|-----------|----------------|--------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------------|----------------|--------------|----------------|----------|----------------|-------|----------------|----------|----------------|---|
| | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | |
| | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | | Døde og drepte | |
| 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 13 | - | 2 | 63 | 2 | 15 | 8 | 14 | 2 | 19 | 8 | 17 | 2 | 17 | 3 | 19 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | |
| 2 | - | - | 8 | - | 6 | 1 | 6 | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | 24 | 21 | 7 | 2 | 23 | 9 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 6 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 1 | - | - | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 3 | - | - | 11 | - | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 8 | - | - | 41 | 4 | 10 | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 6 | - | - | 6 | - | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 3 | - | 3 | 8 | 6 | 4 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 3 | - | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 6 | - | - | 17 | - | 5 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 2 | - | 2 | 1 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 15 | - | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| - | - | 180 | 1 | 64 | - | 19 | - | 89 | - | 3 | - | 289 | - | 703 | - | 1 | 927 | 1 | 37 | - | 74 | - |
| - | - | - | - | 1 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 1 | |
| - | - | 4 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | |
| 2 | - | 1 | 5 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| 3 | - | - | 57 | 1 | 20 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 3 | - | |
| 37 | - | 209 | 12 | 97 | 3 | - | - | 48 | - | 195 | 13 | 402 | - | 10 | 341 | - | 77 | 1 | 23 | - | 22 | 2 |
| 5 | - | 156 | 34 | 39 | 5 | 3 | 1 | 23 | 3 | 35 | 4 | 36 | 11 | 75 | 5 | 8 | 1 | 3 | - | 2 | - | |

| Tabell III. Sjukdommer hos: | Oslo | | Akers- hus | | Østfold | | Buske- rud | | Vestfold | | Hed- mark | | Opland | | Tele- mark | | Aust- Agder | | | |
|--------------------------------------|--------|-----|----------------|----|---------|----|----------------|----|----------|----|----------------|----|--------|---|----------------|----|----------------|---|----------------|---|
| | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | | Antall | | Døde og drepte | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Hund | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Ringorm | - | - | - | - | 8 | - | - | - | - | - | 2 | - | 2 | - | - | - | - | 2 | - | - |
| Skabb | 65 | 7 | 110 | 9 | 9 | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | 2 | - |
| Rosen | 89 | 8 | 30 | 3 | 2 | 1 | - | - | - | - | 7 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | 8 |
| Hvalpesjuke..... | 162 | 68 | 329 | 97 | 163 | 42 | 143 | 39 | 41 | 13 | 70 | 12 | 16 | 3 | 143 | 48 | 30 | - | - | |
| Stivkrampe | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Hvalpediaré | - | - | 15 | 1 | - | - | - | - | - | - | 18 | 7 | - | - | - | - | - | - | - | |
| Luftveiskatarr .. | 135 | 5 | 165 | 6 | 23 | - | 21 | - | 5 | - | 7 | - | 2 | - | 18 | - | - | 2 | - | |
| Lunge- og bryst- hinnebetennelse | 32 | 12 | 30 | 12 | 24 | 3 | 17 | 2 | 6 | 3 | 1 | - | 7 | 3 | 13 | 4 | - | - | - | |
| Fordøyelseslidelser | 252 | 24 | 182 | 17 | 101 | 6 | 47 | 2 | 23 | 2 | 29 | 1 | 24 | 2 | 44 | 1 | 10 | - | - | |
| Kolikk | 155 | 12 | 103 | 8 | 17 | - | 32 | 3 | 8 | - | 8 | - | 5 | - | 10 | - | 3 | - | - | |
| Akutt diaré | 43 | 8 | 52 | 6 | 21 | 5 | 11 | - | 17 | 2 | 2 | - | 5 | - | 4 | 1 | 1 | - | - | |
| Lungeemfysem .. | 8 | 3 | 10 | 5 | 8 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Forgiftning | 51 | 22 | 78 | 20 | 53 | 14 | 37 | 5 | 11 | - | 6 | 1 | 3 | 2 | 13 | 6 | 8 | - | - | |
| Innvollsorm | 341 | 25 | 594 | 20 | 78 | - | 50 | - | 47 | - | 58 | - | 34 | - | 41 | - | 9 | - | - | |
| Hudparasitter ... | 188 | - | 255 | - | 77 | 2 | 47 | - | 6 | - | 18 | - | 15 | - | 19 | - | 14 | - | - | |
| Hjernebetennelse | 40 | 19 | 60 | 35 | 6 | 1 | 10 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Blodurin (ikke smitts.)..... | 20 | 2 | 18 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - | |
| Nyre- og urinveis- lidelser | 93 | 34 | 133 | 43 | 45 | 2 | 44 | 3 | 6 | 2 | 12 | 5 | 8 | 6 | 6 | - | 3 | - | - | |
| Sterilitet..... | 7 | - | 10 | - | 2 | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 3 | - | 1 | - | - | |
| Hudutslett | 380 | 19 | 226 | 11 | 83 | 1 | 82 | - | 40 | - | 58 | 1 | 37 | - | 35 | 1 | 47 | - | - | |
| Skurv | 11 | 1 | 5 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | 2 | - | - | - | - | |
| Traum. indigestion | 17 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Uregelm. fødsler. | 61 | 5 | 42 | 5 | 18 | 1 | 20 | 3 | 2 | - | 2 | - | 3 | 1 | 3 | - | 1 | - | - | |
| Misfostre | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Skjede- og bør- vrenging | 3 | - | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Tilb. etterbyrd.. | 15 | 3 | 14 | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Kasting (ikke smitts.) | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Eklampsi | 2 | - | 3 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | |
| Børbetennelse ... | 20 | 5 | 15 | 4 | - | - | 7 | - | 2 | - | 3 | - | - | - | 1 | - | 2 | - | 1 | |
| Patte- og jurlidel- ser..... | 28 | 2 | 34 | 3 | 1 | - | 1 | - | 3 | - | 4 | - | 1 | - | 3 | - | 2 | - | - | |
| Kryptorkidopera- sjoner | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | - | |
| Kastrasjoner | 7 | - | 10 | - | 17 | - | 2 | - | 4 | - | 4 | - | 7 | - | 7 | - | 7 | - | 7 | |
| Karsinomer og sarkomer | 70 | 25 | 29 | 5 | 5 | 3 | 4 | 2 | 4 | - | 5 | 2 | 2 | 1 | 9 | 3 | - | - | - | |
| Sene- og klo- lidelser | 172 | 5 | 120 | - | 4 | - | 1 | - | 3 | - | 10 | - | 10 | - | 1 | - | - | - | - | |
| Øyenlidelser | 254 | 10 | 186 | 8 | 53 | 1 | 25 | - | 44 | - | 24 | - | 12 | - | 29 | - | 7 | - | - | |
| Hjertelidelser ... | 32 | 14 | 22 | 6 | 4 | - | 2 | 1 | - | - | 6 | 6 | 1 | - | 5 | - | 2 | - | - | |
| Ledd- og slimsekk- lidelser | 67 | 7 | 42 | 4 | 16 | 1 | 7 | - | 3 | - | 4 | - | 6 | - | 12 | - | 1 | - | - | |
| Kirurg. tilfelle .. | 544 | 321 | 327 | - | 91 | 41 | 181 | 51 | 51 | - | 60 | 31 | 67 | 1 | 48 | 61 | 31 | 1 | - | |

| Tabell III. Sjukdommer hos: | Oslo | Akers- hus | Østfold | Buske- rud | Vestfold | Hed- mark | Opland | Tele- mark | Aust- Agder | Døde og drepte |
|--|------|---------------|---------|---------------|----------|--------------|--------|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| | | | | | | | | | | Antall |
| | | | | | | | | | | Døde |
| Tannlidelser | 65 | 1 | 67 | - | - | 5 | - | 16 | - | 11 | - | - | - | 1 | 3 | - | 2 |
| Mangelsjukd. | 215 | 29 | 279 | - | 27 | 3 | 4 | 4 | 38 | 8 | 22 | 2 | 1 | 11 | - | - | - |
| Andre beh. sjuk- domstilfelle .. | 407 | 11 | 159 | 1 | 44 | - | 28 | - | 11 | 1 | 24 | 2 | 46 | 8 | 40 | - | 30 |
| Katt | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Ringorm | - | - | - | - | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Skabb | 49 | 21 | 20 | - | 8 | 8 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Paratyfus og para- coliinfeksjoner. | - | - | - | - | 5 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Rosen | 38 | 14 | 8 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| «Kattesjuke» | 20 | 15 | - | - | - | - | - | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Luftveiskatarr .. | 32 | 10 | 18 | 4 | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Lunge- og bryst- hinnebetennelse | 18 | 8 | 8 | 4 | 6 | 4 | - | - | - | - | - | - | - | 3 | - | - | - |
| Fordøyelseslidelser | 44 | 17 | 19 | 6 | 6 | 3 | - | - | - | - | - | - | 1 | 8 | - | - | - |
| Kolikk | 14 | 4 | 6 | 1 | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Akutt diaré | 16 | 7 | 8 | 3 | 6 | 2 | 1 | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - |
| Lungeemfysum.. | 3 | 1 | 4 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Forgiftning | 18 | 11 | 16 | 6 | 16 | 7 | 1 | 1 | 2 | 2 | - | - | - | - | - | 2 | 2 |
| Innvollsorm | 10 | 2 | 15 | 4 | 15 | - | - | - | 2 | 2 | 4 | - | 7 | 2 | 14 | 4 | 1 |
| Hudparasitter ... | 23 | 2 | 22 | - | 8 | - | 1 | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - |
| Hjernebetennelse | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Blodurin (ikke smitts.) | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Nyre- og urinveis- lidelser | 9 | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - |
| Hudutslett..... | 12 | 3 | 12 | - | 4 | - | - | - | 2 | 1 | 1 | - | 3 | - | 3 | 3 | - |
| Skurv | 2 | 1 | 6 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | 1 | 1 | - |
| Uregelm. fødsler | 12 | 5 | 7 | 1 | - | - | 2 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Tilb. etterbyrd .. | 4 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Børbetennelse .. | 8 | 2 | 10 | 7 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Patte- og jur- betennelse | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kastrasjoner | 48 | - | 24 | 1 | - | - | 6 | - | 2 | - | 1 | - | 1 | - | 4 | - | 14 |
| Karsinomer og sarkomer | 7 | 6 | 10 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Sene- og klolidelser | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Øyenlidelser | 8 | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Hjertelidelser ... | 3 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Ledd- og slimsek- kkelidelser | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 3 | - | - | - | - |
| Kirurg. tilfelle .. | 39 | 12 | 23 | 11 | 3 | 1 | 2 | 1 | 3 | - | - | - | 3 | 1 | 1 | 1 | 7 |
| Mangelsjukd.... | - | - | 200 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Andre behandlede sjukdomstilfelle | 4 | - | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 2 |

| Tabell III. | Sjukdommer hos: | Antall | Oslo | Akershus | Østfold | Buskerud | Vestfold | Hedmark | Opland | Telemark | Aust-Agder |
|---|-----------------|--------|------|----------|---------|----------|----------|---------|--------|----------|------------|
| | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | |
| Fjørfe. | | | | | | | | | | | |
| Hønsetyfus | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 10 | 10 |
| Hønselammelse | - | - | 29 | 29 | 3 | 3 | 63 | 63 | - | - | 8 |
| Lunge- og brysthinnebetennelse | - | - | - | - | - | 1 | 1 | - | - | - | 8 |
| Akutt diaré | - | - | 7 | 6 | - | - | - | - | - | - | - |
| Koksideose | - | 371 | 162 | 418 | 130 | 135 | 104 | - | 652 | 483 | 230 |
| Forgiftning | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Innvollsorm | - | - | - | - | - | 12 | - | 8 | 40 | 40 | - |
| Hudparasitter | - | - | - | - | - | 20 | - | - | 528 | - | 623 |
| Karsinomer og sarkomer | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Øyenlidelser | 1 | - | - | - | 12 | - | - | - | - | - | - |
| Kirurg. tilfelle | - | - | 2 | - | 1 | - | - | - | 150 | 20 | 51 |
| Mangelsjukd. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Andre behandelte sjukdomstilfelle | - | 1186 | 11 | - | - | 164 | 43 | - | 88 | 8 | 31 |
| Andre dyr. | | | | | | | | | | | |
| Ringorm | - | - | 10 | - | - | - | - | - | - | 12 | - |
| Skabb | - | - | - | - | - | - | - | - | 6 | 42 | - |
| Paratyfus og Parakoliinfeksjon | - | - | 185 | 56 | 17 | 4 | 28 | 7 | - | 54 | 36 |
| Rosen | - | - | 8 | 2 | - | - | 65 | 12 | - | - | - |
| Hvalpesjuke | - | - | - | - | - | - | 12 | 5 | - | - | - |
| Hvalpediaré | - | - | 6 | - | - | - | - | 1 | - | 4 | 25 |
| Luftveiskatarr | - | - | 3 | 3 | - | - | - | - | - | 5 | 6 |
| Lunge- og brysthinnebetennelse | - | - | 581 | 6 | 46 | 1 | 66 | 7 | 63 | 23 | 102 |
| Fordøyelseslidelser | - | - | - | - | - | - | 11 | 1 | 12 | 7 | 49 |
| Kolikl. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | 5 |
| Akutt diaré | - | - | 16 | 4 | 310 | 2 | 3 | - | 6 | 3 | 32 |
| Koksideose | - | - | 8 | 2 | 66 | 4 | 92 | 58 | - | 4 | 13 |
| Lungeemfysem | - | - | 260 | 89 | 73 | 9 | 80 | 31 | - | - | - |
| Forgiftning | - | - | 1687 | 6 | 1436 | 2 | 1792 | 33 | 342 | - | 1119 |
| Innvollsorm | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 6 | 1711 |
| Hudparasitter | - | - | 20 | - | 139 | - | - | - | - | 4 | 600 |
| Hjernebetennelse | - | - | - | - | 1 | 1 | 5 | 2 | - | - | - |
| Blodurin (ikke smitts.) | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 14 | 5 |
| Nyre- og urinveis-sjukdommer | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Sterilitet | - | - | 80 | - | 307 | - | 61 | - | 138 | 11 | 620 |
| Hudutslett. | - | - | 20 | - | 26 | - | 13 | - | 11 | - | 6 |
| Skurv | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Traum. indigestion | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 4 |
| Uregelm. fødsler. | - | - | 56 | 2 | 35 | 2 | 30 | 2 | 50 | 2 | 58 |
| Misfostre | - | - | 2 | 2 | - | - | - | - | - | 16 | 54 |

| Tabell III. Sjukdommer hos: | Oslo | | Akers- hus | | Østfold | | Buske- rud | | Westfold | | Hed- mark | | Opland | | Tele- mark | | Aust- Agder | |
|--------------------------------------|------|--------|----------------|--------|---------|--------|----------------|--------|----------|--------|----------------|--------|--------|--------|----------------|--------|----------------|--------|
| | | | Døde og drepte | | | | Døde og drepte | | | | Døde og drepte | | | | Døde og drepte | | | |
| | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall | | Antall |
| Skjede- og bør- vringing | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Børdreining | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Tilb. etterbyrd.. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kasting (ikke smitts)..... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Børbetennelse ... | - | 2 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Patte- og jurlidelser | - | 3 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kastrasjoner ... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Karsinomer og sarkomer | - | - | 12 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Sene- og klolidelser | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Øyenlidelser | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Hjertelidelser ... | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Ledd- og slimsekk- lidelser | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kirurg. tilfelle .. | - | 50 | 3 | 134 | - | 8 | 101 | - | 2 | 28 | 1 | 115 | 10 | 190 | 16 | 105 | 1 | 31 |
| Tannlidelser | - | 2 | 1 | 2 | - | - | - | - | - | - | - | 15 | - | 9 | - | - | - | - |
| Mangelsjukd.... | - | 135 | 12 | 389 | 5 | 14 | - | 82 | 65 | 138 | 10 | 157 | 31 | 278 | 16 | 52 | 1 | 1 |
| Andre behandlede sjukdomstilf... | - | - | 43 | 23 | 121 | 1 | 92 | 10 | 11 | 9 | 42 | 14 | 116 | 19 | 130 | 1 | 37 | 6 |

| Vest-Agder | Antall | | Døde og drepte | | Rogaland | Antall | | Døde og drepte | | Hordaland | Antall | | Døde og drepte | | Bergen | Antall | | Døde og drepte | | Sogn og Fjord. | Antall | | Døde og drepte | | Møre og Romsd. | Antall | | Døde og drepte | | S.-Trøndelag. | Antall | | Døde og drepte | | N.-Trøndelag. | Antall | | Døde og drepte | | Nordland | Antall | | Døde og drepte | | Troms | Antall | | Døde og drepte | | Finnmark |
|------------|--------|--------|----------------|--------|----------|--------|--------|----------------|--------|-----------|--------|--------|----------------|--------|--------|--------|--------|----------------|------|----------------|--------|------|----------------|------|----------------|--------|------|----------------|--------|---------------|--------|--------|----------------|---|---------------|--------|--|----------------|--|----------|--------|--|----------------|--|-------|--------|--|----------------|--|----------|
| | Døde | Antall | Døde | Antall | | Døde | Antall | Døde | Antall | | Døde | Antall | Døde | Antall | | Døde | Antall | Døde | Døde | | Antall | Døde | Antall | Døde | Døde | Antall | Døde | Døde | Antall | | Døde | Antall | Døde | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 1 | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | | | | | | | | | | | | | | |
| 6 | - | - | - | - | 6 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | | | | | | | | | | | | | | |
| 28 | 3 | 92 | - | 6 | 43 | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20 | 6 | 531 | 4 | 43 | 9 | - | - | 1 | - | 375 | 33 | 280 | 5 | - | 110 | 7 | 142 | 1 | 5 | 77 | 5 | 1 | 12 | 2 | 3 | 1 | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | | | | | | | | | | | | | | |
| 9 | 1 | 678 | 8 | 43 | 16 | - | - | - | 55 | 5 | 442 | 23 | - | - | - | 1 | 1 | 1 | 1 | 57 | 11 | 17 | - | 1518 | 1503 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Tabell IV.

Antall autoriserte veterinærer i Norge i 1940.

(Nombre de vétérinaires diplômés en 1940).

| Fylke (Département) | Autorserte veterinærer (Vétérinaires diplômés) | Derav (dont) | | |
|----------------------------|---|--|---|---|
| | | Distrikts- dyrleger ¹⁾ (Vétérinaires délégués) | I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants) | Ikke praktiserende ²⁾ (non exerçants) |
| Oslo | 44 | 1 | 41 | 2 |
| Akershus | 37 | 12 | 23 | 2 |
| Østfold | 25 | 7 | 17 | 1 |
| Buskerud | 24 | 11 | 12 | 1 |
| Vestfold | 18 | 5 | 12 | 1 |
| Hedmark | 40 | 19 | 16 | 5 |
| Opland | 32 | 15 | 14 | 3 |
| Telemark | 18 | 9 | 8 | 1 |
| Aust-Agder | 10 | 4 | 5 | 1 |
| Vest-Agder | 10 | 4 | 5 | 1 |
| Rogaland | 20 | 6 | 12 | 2 |
| Hordaland | 12 | 8 | 3 | 1 |
| Bergen | 7 | 1 | 6 | - |
| Sogn og Fjordane | 12 | 8 | 4 | - |
| Møre og Romsdal | 17 | 13 | 4 | - |
| Sør-Trøndelag | 26 | 14 | 11 | 1 |
| Nord-Trøndelag | 16 | 10 | 5 | 1 |
| Nordland | 8 | 8 | - | - |
| Troms | 6 | 4 | 2 | - |
| Finnmark | 3 | 2 | 1 | - |
| Utenlands | 14 | - | - | - |
| Riket (le royaume) | 1940 . | 399 | 161 | 201 |
| —»— | 1939 . | 392 | 161 | 194 |
| —»— | 1938 . | 386 | 159 | 187 |
| —»— | 1937 . | 381 | 156 | 187 |
| —»— | 1936 . | 377 | 157 | 180 |
| —»— | 1935 . | 375 | 157 | 176 |
| —»— | 1934 . | 366 | 156 | 170 |
| —»— | 1933 . | 353 | 157 | 156 |
| —»— | 1932 . | 341 | 158 | 145 |
| —»— | 1931 . | 324 | 159 | 125 |
| —»— | 1930 . | 299 | 159 | 105 |
| —»— | 1925 . | 257 | 157 | 78 |
| —»— | 1920 . | 248 | 145 | 81 |
| —»— | 1915 . | 246 | 137 | 88 |
| —»— | 1910 . | 234 | 130 | 85 |
| —»— | 1905 . | 199 | 108 | 83 |
| —»— | 1900 . | 148 | 84 | 53 |
| —»— | 1895 . | 133 | 69 | 46 |

¹⁾ Herunder politidyrleger.²⁾ Herunder pensjonerte.

Utførsel og innførsel av levende dyr 1939.

Utførsel:

I følge Norges offisielle statistikk er det i året 1939 utført følgende levende dyr: 10 hester, 45 storfe, 18 sauер, 242 svin, 232 høns og kyllinger, 1 sølvrev, 5 blårev, 10 mink, 2 bever, 2 isbjørn, 31 hunder, 55 andre dyr.

Innførsel:

I henhold til plakat av 7 november 1930 er det forbudt å føre inn hit til landet levende pattedyr og fugler fra alle land. Alle som ønsker å føre inn hit til landet fra utlandet sådanne levende dyr, må derfor på forhånd i hvert enkelt tilfelle innsende til Landbruksdepartementet eller Veterinærdirektøren søknad om dispensasjon fra ovennevnte innførselsforbud.

I løpet av året 1939 er det på ovennevnte måte — ifølge Norges offisielle statistikk — innført følgende antall levende dyr: 65 hester, 1 storfe, 21 gjess, 25 ender, 503 reinsdyr, 49 sølvrev, 12 blårev, 22 hvitrev, 1 rødrev, 6 grevlinger, 66 mink, 85 hunder, 12 394 andre dyr.

Av disse dyr er det til de offentlige karanteneanstalter i 1939 ikke innført noen dyr.

**Bevilgninger til Det civile veterinaervesen for budsjettermen 1. juli
1939—30. juni 1940.**

A. Utgifter:

Kap. 681. Statsdyrlegene:

| | | |
|------------------------|-----|-------|
| 1. Lønninger | kr. | 8 033 |
| 2. Laboratorier | » | 4 700 |
| 3. Reiseutgifter | » | 2 000 |

kr. 14 733

Kap. 682. Tilskudd til distriktsdyrleger:

| | | |
|------------------------|-----|---------|
| 1. Lønninger | kr. | 400 000 |
| 2. Reiseutgifter | » | 75 000 |

» 475 000

Kap. 683. Norges Veterinærhøgskole (jfr. kap. 2583):

| | | |
|--|-----|---------|
| 1. Lønninger | kr. | 220 300 |
| 2. Kontorutgifter | » | 6 000 |
| 3. Stipendier og ekskursjoner | » | 11 500 |
| 4. Bygninger | » | 46 000 |
| 5. Lys og brenne m. v. | » | 52 000 |
| 6. Institutter, klinikker og samlinger (<i>overførbar</i>) | » | 160 500 |
| 7. Statens forsøksgård for pelsdyr på Dal i Asker | » | 30 000 |
| 8. Forskjellig | » | 6 000 |

» 532 300

Kap. 684. Veterinærinstituttet (jfr. kap. 2581):

| | | |
|-------------------------|-----|--------|
| 1. Lønninger | kr. | 55 812 |
| 2. Kontorutgifter | » | 8 500 |
| 3. Bygninger | » | 6 000 |
| 4. Lys og brenne | » | 8 500 |
| 5. Laboratorier | » | 49 000 |
| 6. Reiseutgifter | » | 500 |
| 7. Forskjellig | » | 10 000 |

» 138 312

Kap. 685. Andre veterinærformål (jfr. kap. 2582):

| | | |
|--|-----|---------|
| 1. Tuberkulinundersøkelser | kr. | 5 000 |
| 2. Erstatning ved nedslakting | » | 13 000 |
| 3. Tilskudd til «Norsk Veterinærtidsskrift» | » | 1 500 |
| 4. Karantenestasjoner | » | 718 |
| 5. Kursus for dyrleger | » | 3 000 |
| 6. Bekjemping av forskjellige meget tapbrin- gende husdrysjukdommer (<i>overførbar</i>) | » | 150 000 |
| 7. Møteutgifter ved deltagning i veterinær- kongresser | » | 1 000 |
| 8. Forskjellig | » | 7 000 |

» 181 218

| | | |
|--|-----|-----------|
| Kap. 686. Sunnhetskontroll ved eksport av fjørfe | » | 2 000 |
| | kr. | 1 343 563 |

B. Inntekter:

| | | |
|--|-----|--------|
| Kap. 2581. Veterinærinstituttet (jfr. kap. 684) | kr. | 20 000 |
| » 2582. Karantenestasjoner (jfr. kap. 685, post 4) | » | 280 |
| » 2583. Norges Veterinærhøgskole (jfr. kap. 683) | » | 1 650 |
| | kr. | 21 930 |

II.
Kjøttkontrollen 1939.

Alminnelig oversikt.

Kjøttskontroll i henhold til lov om kommunale slaktehus, kjøttskontroll m. v. av 27 juni 1892 har i året 1939 vært i virksomhet i 41 kommuner. Det er kjøttskontroll i følgende byer: Ålesund, Arendal, Bergen, Bodø, Brevik, Drammen, Fredrikstad, Gjøvik, Halden, Hamar, Harstad, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsvinger, Kongsvinger, Kragerø, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Molde, Moss, Narvik, Notodden, Oslo, Porsgrunn, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Trondheim, Tromsø og Tønsberg samt i herredene Askim, Kyrkjebø, Lillesstrøm, Odda og Tinn. Kjøttskontrollen i Brevik er nyopprettet i henhold til kgl. res. av 10 mars 1939.

I Bergen, Drammen, Egersund, Halden, Haugesund, Kristiansund, Lillehammer, Oslo, Stavanger, Trondheim og Voss er det kommunale slaktehus. Av disse er slaktehusene i Bergen, Drammen, Egersund, Kristiansund, Lillehammer, Stavanger og Trondheim godkjent av det offentlige, liksom det i disse kommuner er innført slaktetvang i henhold til § 1 i lov av 27 juni 1892.

Til slaktehusene i Halden, Haugesund, Oslo og på Voss, som ikke er godkjent av det offentlige, er det ikke knyttet slaktetvang.

Ved kongelig resolusjon av 3 nov. 1917 ble kjøttskontroll anordnet ved Fellesslakteriet A/S på Løren i Østre Aker.

Regler for innførsel av husdyr og smitteførende gjenstander — heri innbefattet innførsel av kjøtt og flesk — undergikk i 1939 ingen endringer for så vidt kjøttnnførselen angår.

Ved kongelig resolusjon av 7 oktober 1932 er det utfordiget regler vedrørende kontroll med utførsel av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige og i medhold herav har Landbruksdepartementet etter foretatte besiktigelser under 29 august 1933 godkjent Fellesslakteriet, Løren i Østre Aker, og Stavanger kommunale Slakteanlegg som «eksportslakterier». Slakteriene er som eksportslakterier tildelt henholdsvis numrene 01 og 02.

Ved skrivelse fra Landbruksdepartementet av 29 august 1933 er likeledes i medhold av § 10 i den ovennevnte kgl. resolusjon av 7 oktober

1932 reglene for eksport av ferskt kjøtt (slaktekjøtt) fra Norge til Sverige også gjort gjeldende for utførsel av ferskt kjøtt — heri innbefattet lettsaltet flesk (bacon and ham) — fra Norge til Storbritannia, og således at det lettsaltedde flesk (bacon and ham) skal tilberedes og behandles etter de regler som Veterinærdirektøren til enhver tid fastsetter. I henhold hertil har Veterinærdirektøren under 29 august 1933 utferdiget spesielle regler for tillaging og behandling av bacon bestemt for eksport til Storbritannia (innatt som bilag til årsberetningen for 1932).

Ved skrivelse fra Landbruksdepartementet av 3 oktober 1935 er de samme bestemmelser gjort gjeldende ved utførsel av ferskt kjøtt fra Norge til Frankrike.

*

De i de senere år ved den offentlige kjøttkontroll undersøkte antall dyreskrotter (i hele tall) stiller seg således:

| | Storfe | Hester | Svin | Sau og geit | Kalver |
|----------------|---------|--------|---------|-------------|---------|
| 1908 | 124 935 | 3 866 | 83 197 | 212 151 | 130 321 |
| 1909 | 139 261 | 3 637 | 73 877 | 230 899 | 150 204 |
| 1910 | 156 892 | 4 645 | 68 300 | 217 321 | 159 282 |
| 1911 | 169 194 | 6 161 | 80 042 | 235 347 | 172 855 |
| 1912 | 152 798 | 6 453 | 96 552 | 247 213 | 159 390 |
| 1913 | 146 189 | 6 377 | 82 296 | 247 846 | 157 908 |
| 1914 | 164 798 | 5 477 | 94 417 | 211 883 | 162 288 |
| 1915 | 190 698 | 6 384 | 76 860 | 226 721 | 183 327 |
| 1916 | 144 206 | 7 027 | 51 181 | 212 162 | 154 552 |
| 1917 | 189 076 | 4 992 | 66 553 | 185 201 | 159 933 |
| 1918 | 167 158 | 8 853 | 38 635 | 207 006 | 158 710 |
| 1919 | 139 289 | 6 480 | 57 563 | 224 724 | 149 542 |
| 1920 | 179 931 | 7 353 | 91 176 | 272 533 | 173 051 |
| 1921 | 172 122 | 9 775 | 102 220 | 306 182 | 214 493 |
| 1922 | 188 565 | 9 424 | 99 339 | 302 848 | 211 473 |
| 1923 | 196 371 | 9 625 | 135 135 | 327 341 | 228 181 |
| 1924 | 180 804 | 11 520 | 139 126 | 303 303 | 236 063 |
| 1925 | 154 967 | 8 950 | 121 666 | 286 779 | 208 431 |
| 1926 | 170 571 | 5 349 | 165 465 | 318 295 | 205 315 |
| 1927 | 174 588 | 5 243 | 220 055 | 313 055 | 213 492 |
| 1928 | 188 819 | 5 894 | 191 736 | 356 913 | 234 031 |
| 1929 | 184 340 | 6 434 | 201 263 | 335 634 | 225 009 |
| 1930 | 171 277 | 5 605 | 258 960 | 312 998 | 206 037 |
| 1931 | 168 488 | 3 725 | 315 304 | 364 082 | 201 635 |
| 1932 | 189 483 | 3 358 | 281 591 | 384 234 | 221 787 |
| 1933 | 197 972 | 4 188 | 318 954 | 403 218 | 233 392 |
| 1934 | 172 466 | 4 622 | 362 524 | 354 189 | 218 372 |
| 1935 | 176 631 | 4 781 | 328 354 | 358 170 | 228 810 |
| 1936 | 195 305 | 4 681 | 307 611 | 367 384 | 229 199 |
| 1937 | 180 925 | 4 837 | 330 530 | 343 225 | 228 560 |
| 1938 | 173 684 | 4 782 | 337 317 | 357 605 | 230 993 |
| 1939 | 197 045 | 5 779 | 320 164 | 370 539 | 261 155 |

*

På de følgende tabeller vil finnes sammendratt de tabellariske beretninger fra de forskjellige kommuner, hvori kontroll har vært i virksomhet, således at tabell A viser den samlede kjøttmengde (antall kjøttskrotter) som har passert de forskjellige kontrollstasjoner i løpet av året med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjøttet stammer.

I tabell B angis på samme måte det antall kjøttskrotter, som er stemplet med 2. klassenes stempel.

Tabell C angir på samme vis antall av kasserte kjøttskrotter, vekten av de konfiskerte slakt samt vekt av kasserte organer og avfall.

Tabell D angir de utenfor hovedstasjonene kontrollerte kjøttmengder, deres klassifikasjon m. v.

Tabell E viser den samlede mengde ferskt slaktekjøtt som i årets løp er kontrollert.

Tabell F angir de vesentligste årsaker til 2. klassenes stemppling og kassasjon av kjøtt.

Tabell G vedrører kontrollen av det fra utlandet innførte oppdelte kjøtt, det såkalte tønnekjøtt (jfr. tilleggslov til den forannevnte lov av 27 juni 1892 av 25 juli 1910 og kgl. plakat av 4 august 1911).

Tønnekjøttskontroll har i årets løp vært i virksomhet i følgende byer:

Ålesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikstad, Haugesund, Horten, Kristiansand, Oslo, Skien, Stavanger, Trondheim og Tønsberg.

Tabell A. Antall av slakt som i 1939 er undersøkt på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie examinées aux bureaux de contrôle en 1939).

| Kommune | I alt undersøkt | | | | | | | Hvorav svensk | | Hvorav finsk | | | |
|------------------------|-----------------|------|--------|--------|-------|---------|---------|---------------|--------|--------------|--------|-----|---------|
| | Storfe | Hest | Svin | San | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | Storfe | Sau | Storfe | Sau | Gjøkalv |
| Ålesund | 7555 | 98 | 3035 | 5520 | 641 | 2023 | 909 | 4 | - | - | - | - | - |
| Arendal | 967 | 10 | 1385 | 915 | - | 1683 | 164 | - | - | - | - | - | - |
| Askim | 176 | 5 | 2015 | 174 | - | 716 | 30 | - | - | - | - | - | - |
| Bergen | 12038 | 170 | 22200 | 38801 | 5381 | 22120 | 3170 | - | - | - | - | - | - |
| Bodø | 2167 | 22 | 787 | 2859 | 33 | 1194 | 790 | 38 | - | - | - | - | - |
| Brevik | 170 | - | 165 | 133 | - | 145 | 28 | - | - | - | - | - | - |
| Drammen | 3098 | 223 | 5242 | 5388 | 22 | 8231 | 780 | - | - | - | - | - | - |
| Fr.stad Ø. | 497 | 11 | 699 | 119 | - | 1082 | 30 | - | - | - | - | - | - |
| " V. | 2322 | 75 | 6510 | 1718 | - | 3110 | 274 | - | - | - | - | - | - |
| Gjøvik | 491 | 38 | 1416 | 893 | 1 | 2081 | 32 | 6 | - | - | - | - | - |
| Halden | 309 | 8 | 3420 | 1473 | - | 2602 | 857 | - | - | - | - | - | - |
| Hamar | 1047 | 65 | 2173 | 1413 | - | 2352 | 62 | - | - | - | - | - | - |
| Harstad | 611 | 1 | 126 | 1496 | 2 | 294 | 241 | - | - | - | - | - | - |
| Haugesund | 684 | 11 | 2095 | 2049 | 266 | 1524 | 115 | - | - | - | - | - | - |
| Holmestrand | 291 | 7 | 643 | 252 | - | 416 | 14 | - | - | - | - | - | - |
| Horten | 989 | 35 | 2751 | 813 | 30 | 2210 | 103 | 40 | - | - | - | - | - |
| Hønefoss | 935 | 65 | 1808 | 578 | 3 | 1742 | 101 | - | - | - | - | - | - |
| Kongsberg | 1493 | 57 | 1409 | 441 | 6 | 1460 | 32 | - | - | - | - | - | - |
| Kongsvinger | 419 | 34 | 896 | 395 | - | 447 | 146 | - | - | - | - | - | - |
| Kragerø | 543 | 4 | 594 | 497 | - | 1329 | 92 | - | - | - | - | - | - |
| Kristiansand | 3 | 3 | 12 | 19 | - | 23 | 15 | - | - | - | - | - | - |
| Kristiansund | 1266 | 30 | 1857 | 4438 | 163 | 4112 | 94 | 31 | - | - | - | - | - |
| Kyrkjebø | 105 | - | 342 | 778 | 282 | 443 | 131 | 8 | - | - | - | - | - |
| Larvik | 1769 | 18 | 2121 | 1300 | - | 1687 | 195 | - | - | - | - | - | - |
| Lillehammer | 97 | 12 | 1381 | 1733 | 368 | 2412 | 488 | - | - | - | - | - | - |
| Lillestrøm | 806 | 20 | 2055 | 635 | - | 1146 | 113 | - | - | - | - | - | - |
| Molde | 1113 | 10 | 536 | 1397 | 145 | 1025 | 132 | - | - | - | - | - | - |
| Moss | 1458 | 51 | 2997 | 1422 | - | 2443 | 408 | - | - | - | - | - | - |
| Narvik | 407 | - | 96 | 992 | 12 | 99 | 21 | - | - | - | - | - | - |
| Notodden | 607 | 3 | 1068 | 511 | - | 972 | 36 | - | - | - | - | - | - |
| Odda | 1050 | 11 | 918 | 2204 | 193 | 744 | 237 | - | - | - | - | - | - |
| Oslo | 24196 | 1766 | 82232 | 149305 | 5904 | 52133 | 29564 | - | - | - | 41 | 5 | 23 |
| Porsgrunn | 888 | 5 | 1185 | 675 | 1 | 1276 | 88 | - | - | - | - | - | - |
| Riser | 98 | 2 | 60 | 48 | - | 81 | 25 | - | - | - | - | - | - |
| Sandefjord | 1358 | 10 | 3875 | 813 | 1 | 1703 | 168 | - | - | - | - | - | - |
| Sarpsborg | 1667 | 99 | 5236 | 85 | - | 3091 | 295 | - | - | - | - | - | - |
| Skien | 1355 | 81 | 2198 | 1182 | 1 | 1863 | 32 | - | - | - | - | - | - |
| Stavanger | 342 | 26 | 1211 | 11536 | 28 | 5278 | 4 | - | - | - | - | - | - |
| Tinn | 320 | 4 | 637 | 423 | 14 | 698 | 45 | 150 | - | - | - | - | - |
| Tromsø | 256 | 6 | 135 | 1472 | 48 | 1145 | 155 | 1 | - | - | - | - | - |
| Trondheim | 17282 | 513 | 9809 | 20502 | 1631 | 17376 | 398 | 397 | 6 | 4 | 6 | - | - |
| Tønsberg | 3890 | 46 | 6174 | 3087 | - | 4432 | 674 | 6 | - | - | - | - | - |
| Fellesslakteriet . . . | - | - | 23 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| I alt (total) | 97135 | 3655 | 185527 | 270484 | 15176 | 160943 | 41288 | 701 | 6 | 4 | 47 | 5 | 23 |

Tabell B.

Antall av slakt som i 1939

er stemplet med 2nen klasse på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie marquées avec l'estampille de II^{me} classe.)

| Kommune | I alt 2nen klasse | | | | | | | |
|------------------------|-------------------|------|------|------|------|---------|---------|-----------|
| | Storfø | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr |
| Ålesund | 58 | 5 | 10 | 69 | 20 | 22 | 5 | - |
| Arendal..... | 3 | - | 5 | - | - | - | - | - |
| Askim | - | - | - | - | - | 7 | - | - |
| Bergen | 60 | 3 | 118 | 72 | 5 | 34 | 12 | - |
| Bodø | 12 | - | 5 | 22 | - | 5 | 6 | 4 |
| Brevik | - | - | 1 | 1 | - | - | - | - |
| Drammen | 48 | 6 | 53 | 8 | - | 13 | 1 | - |
| Fredrikstad Ø..... | 19 | 5 | 2 | - | - | 1 | - | - |
| - V..... | 29 | 3 | 29 | - | - | 17 | - | - |
| Gjøvik | 20 | - | 15 | 4 | - | 6 | - | - |
| Halden | 4 | - | 9 | - | - | - | 1 | - |
| Hamar | 16 | - | 15 | 7 | - | 5 | - | - |
| Harstad | 7 | - | - | 31 | 1 | - | - | - |
| Haugesund | 13 | 1 | 25 | 32 | 9 | 50 | 1 | - |
| Holmestrand | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Horten | 11 | - | 18 | 2 | - | 3 | - | - |
| Hønefoss | 15 | - | 16 | 5 | - | 24 | - | - |
| Kongsberg | 19 | - | 2 | - | - | - | - | - |
| Kongsvinger | 11 | - | 4 | - | - | - | - | - |
| Kragerø | 8 | - | - | - | - | 3 | - | - |
| Kristiansand | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kristiansund | 31 | 1 | 22 | 39 | 1 | 75 | - | - |
| Kyrkjebø | 4 | - | 2 | 8 | 2 | 11 | 1 | 1 |
| Larvik..... | 13 | 2 | 16 | - | - | 20 | - | - |
| Lillehammer | 5 | - | 16 | 12 | 10 | 13 | 1 | - |
| Lillesstrøm | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| Molde | 18 | - | 6 | 21 | - | 29 | 1 | - |
| Moss | 19 | - | 12 | - | - | 8 | - | - |
| Narvik | 1 | - | 4 | 17 | 1 | 5 | - | 3 |
| Notodden | 16 | - | 16 | 3 | 1 | 15 | - | - |
| Odda | 16 | - | 4 | 12 | 1 | 3 | - | - |
| Oslo | 196 | 35 | 899 | 454 | 24 | 320 | 86 | - |
| Porsgrunn | 18 | - | 7 | 1 | - | 17 | - | - |
| Risør | 2 | - | - | - | - | 1 | - | - |
| Sandefjord | 7 | - | 12 | - | - | 1 | - | - |
| Sarpsborg | 24 | 1 | 10 | - | - | 29 | - | - |
| Skien | 10 | 4 | - | - | - | 6 | - | - |
| Stavanger | 5 | 1 | 9 | 16 | - | 3 | 2 | - |
| Tinn | 3 | - | 1 | - | - | - | - | - |
| Tromsø | 9 | 1 | - | 40 | - | 9 | 1 | - |
| Trondheim | 425 | 13 | 214 | 462 | - | 399 | 2 | 2 |
| Tønsberg | 50 | 1 | 24 | - | - | 15 | 1 | - |
| Fellesslakteriet | - | - | - | - | - | - | - | - |
| I alt (total) | 1226 | 82 | 1601 | 1338 | 75 | 1169 | 121 | 10 |

Tabell C.

Antall av slakt som i 1939 er kassert på kontrollstasjonene.

(Nombre de viandes de boucherie saisies aux bureaux de contrôle.)

| Kommune | I alt kassert | | | | | | | | Vekt i kilogram av kasserte kjøttskrotter | Vekt i kilogram av avfall og organer |
|----------------------------|---------------|------|------|-----|------|---------|---------|-----------|--|--|
| | Storfø | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | | |
| Ålesund | 21 | 1 | 5 | 10 | - | 16 | 10 | - | 3153 | 2448 |
| Arendal | 3 | 1 | 2 | 1 | - | 9 | - | - | 959 | 219 |
| Askim | 2 | - | 2 | - | - | 11 | - | - | 456 | 67 |
| Bergen | 45 | 5 | 20 | 29 | 9 | 225 | 12 | - | 10844 | 196 |
| Bodø | 2 | - | 1 | 7 | - | 5 | 3 | - | 628 | 93 |
| Brevik | - | - | - | - | - | - | - | - | 8 | 45 |
| Drammen | 15 | 3 | 11 | 2 | 1 | 40 | - | - | 3734 | 1812 |
| Fredrikstad Ø... » V... | 3 | - | 3 | - | - | 5 | - | - | 830 | 152 |
| Gjøvik | 4 | - | 4 | 1 | - | 22 | - | - | 1150 | 125 |
| Halden | 6 | - | 3 | 1 | - | 17 | 3 | - | 1755 | 125 |
| Hamar | 1 | 1 | 7 | 1 | - | 52 | - | - | 1751 | 3471 |
| Harstad | 1 | - | - | - | - | - | 1 | - | 117 | - |
| Haugesund | 1 | - | 3 | 1 | 2 | 3 | - | - | 366 | 8050 |
| Holmestrand | - | - | 2 | - | - | 6 | - | - | 211 | 39 |
| Horten | 3 | - | 3 | - | - | 23 | - | 1 | 1049 | 751 |
| Hønefoss | 4 | 1 | 7 | 2 | - | 11 | - | - | 1453 | 396 |
| Kongsberg | - | - | 1 | - | - | 2 | - | - | 72 | 187 |
| Kongsvinger... | 7 | 1 | 5 | 3 | - | 11 | - | - | 1533 | - |
| Kragerø | - | - | 1 | 1 | - | 3 | 1 | - | 161 | 93 |
| Kristiansand | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kristiansund ... | 15 | 2 | 8 | 10 | 3 | 35 | - | - | 2606 | 1061 |
| Kyrkjebø | 1 | - | 1 | 1 | - | 4 | - | - | 137 | 17 |
| Larvik | 6 | - | 6 | 1 | - | 6 | - | - | 1076 | 338 |
| Lillehammer | 4 | - | 1 | 2 | - | 9 | 3 | - | 804 | 91 |
| Lillestrøm | 2 | - | 2 | - | - | 7 | - | - | 352 | 58 |
| Molde | 7 | - | - | 14 | - | 23 | 2 | - | 1425 | 130 |
| Moss | 2 | 1 | - | - | - | 16 | - | - | 810 | 380 |
| Narvik | 1 | - | 1 | - | - | 1 | - | - | 190 | - |
| Notodden | 3 | - | 1 | - | - | 9 | - | - | 462 | 92 |
| Odda | 4 | - | - | - | - | 4 | 2 | - | 505 | 203 |
| Oslo | 70 | 9 | 134 | 159 | 231 | 1172 | 73 | - | 40697 | 43163 |
| Porsgrunn | 2 | - | 2 | - | - | 8 | - | - | 644 | 314 |
| Risør | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Sandefjord | 3 | - | 3 | - | - | 20 | - | - | 1168 | 74 |
| Sarpsborg | 15 | 1 | 1 | - | - | 24 | - | - | 2575 | 183 |
| Skien | 3 | - | - | - | - | 2 | - | - | 270 | 431 |
| Stavanger | 6 | 2 | 4 | - | - | 9 | - | - | 1439 | 8 |
| Tinn | 2 | - | 2 | - | - | 4 | - | - | 483 | 181 |
| Tromsø | 18 | 3 | 2 | 13 | - | 14 | - | - | 3080 | 20 |
| Trondheim | 17 | 4 | 21 | 28 | - | 104 | - | 1 | 6667 | 12395 |
| Tønsberg | 19 | - | 11 | 3 | - | 14 | - | - | 3233 | 562 |
| Fellesslakteriet .. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| I alt (total) .. | 324 | 36 | 284 | 290 | 246 | 1956 | 110 | 2 | 101040 | 77970 |

Tabell D.

Antall av slakt som i 1939 er undersøkt av

(Viandes de boucherie examinées)

| Kommune | I alt undersøkt | | | | | | | 2 n en | | | |
|----------------------|-----------------|------|--------|-------|------|---------|---------|-----------|---------|------|------|
| | Storfie | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | Storfie | Hest | Svin |
| Ålesund | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Arendal | 683 | 4 | 684 | 605 | - | 1201 | 136 | - | 5 | - | - |
| Askim | 424 | 9 | 8 | 380 | - | 559 | 29 | - | 1 | - | - |
| Bergen | 15910 | 231 | 1681 | 4146 | 48 | 487 | 1297 | - | 9 | 3 | 10 |
| Bodø | 76 | 1 | 30 | 34 | - | 2 | 23 | 30 | - | - | - |
| Brevik | 13 | - | 33 | 44 | - | 20 | 4 | - | - | - | - |
| Drammen | 4184 | 90 | 6038 | 4499 | - | 452 | 11 | 8 | 11 | 2 | 34 |
| Fredrikstad Ø. V. | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Gjøvik | 754 | 35 | 615 | 373 | - | 559 | 19 | 6 | 9 | - | 9 |
| Halden | 2032 | 78 | 783 | 51 | - | 582 | 100 | - | - | - | 6 |
| Hamar | 1293 | 53 | 8297 | 604 | - | 923 | - | - | 3 | - | 22 |
| Harstad | 1904 | 58 | 63 | 1046 | 3 | 231 | 305 | 5 | 42 | - | - |
| Haugesund | 2414 | 60 | 679 | 3117 | 4 | 3469 | 155 | - | 33 | 1 | 7 |
| Holmestrand | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Horten | 738 | 26 | 1262 | 1544 | 6 | 567 | 156 | 12 | 4 | - | - |
| Hønefoss | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kongsberg | 28 | 15 | 9 | 3 | - | 21 | - | - | 3 | - | - |
| Kongsvinger | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kragerø | 74 | 1 | 26 | 36 | - | 3 | 1 | - | - | - | - |
| Kristiansand | 4192 | 165 | 5087 | 4640 | 19 | 4173 | 4224 | - | - | - | 13 |
| Kristiansund | 1520 | 7 | - | 942 | - | 2 | 2 | - | 3 | - | - |
| Kyrkjebo | 490 | 3 | 76 | 185 | 153 | 58 | 38 | - | 2 | - | 1 |
| Larvik | 55 | 21 | 92 | 247 | - | 25 | 26 | - | 2 | 2 | 1 |
| Lillehammer | 1082 | 49 | 641 | 9 | - | 2 | 4 | - | 11 | - | 9 |
| Lillestrøm | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Molde | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Moss | 218 | - | - | 155 | - | - | - | - | - | - | - |
| Narvik | 2184 | 14 | 728 | 2199 | 16 | 464 | 453 | 52 | 7 | - | 3 |
| Notodden | 305 | 12 | 323 | 127 | - | 240 | 11 | - | 11 | 1 | 1 |
| Odda | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Oslo | 26288 | 400 | 22795 | 2077 | 11 | 5778 | 3737 | - | 129 | 8 | 268 |
| Porsgrunn | 582 | 47 | 903 | 495 | 5 | 738 | 128 | - | 13 | - | - |
| Risør | 223 | 10 | 163 | 150 | - | 365 | 54 | - | 4 | - | - |
| Sandefjord | 328 | 9 | 244 | 881 | - | 255 | 51 | - | 5 | - | 1 |
| Sarpsborg | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Skien | 1555 | 131 | 3572 | 1996 | - | 3216 | 344 | - | 32 | 1 | 25 |
| Stavanger | 10976 | 310 | 36394 | 43507 | 134 | 13336 | 860 | - | 18 | 1 | 62 |
| Tinn | 406 | 10 | 609 | 379 | 4 | 588 | 56 | - | 4 | - | - |
| Tromsø | 3538 | 50 | 657 | 7782 | 134 | 3382 | 835 | 168 | 35 | 3 | 7 |
| Trondheim | 3760 | 83 | 2756 | 553 | 2 | 135 | 769 | 3 | 12 | - | 41 |
| Tønsberg | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Fellesslakteriet | 11681 | 142 | 39389 | 1530 | 4 | 2888 | 375 | - | 5 | - | 184 |
| I alt (total) | 99910 | 2124 | 134637 | 84336 | 543 | 44721 | 14203 | 284 | 413 | 22 | 709 |

kontrollveterinærene utenfor kontrollstasjonene.

(en dehors des bureaux de contrôle.)

| klasse | Kassert | | | | | | | | | | | | Vekt i kilogram av avfall og organer | |
|--------|---------|------|---------|---------|-----------|---------|------|------|-----|------|---------|---------|--|--------|
| | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | Storfør | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | |
| 4 | - | - | - | - | - | 15 | 1 | - | - | - | - | - | - | 814 |
| 7 | - | - | - | - | - | 10 | - | - | - | - | - | - | - | 439 |
| 11 | 1 | - | 122 | 1 | - | 1 | 1 | 1 | 1 | - | 1 | - | - | 1936 |
| 1 | - | - | 3 | - | - | 7 | 4 | - | - | - | - | - | - | - |
| 2 | - | - | 2 | - | - | 13 | 2 | 2 | 2 | - | 12 | 2 | - | 12776 |
| 7 | 2 | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 2 | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 10 | - | - | 6 | 2 | - | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 6 | - | - | 6 | - | - | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 6 | - | - | 46 | 2 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 10 | - | - | 10 | - | - | 29 | 3 | - | - | - | - | - | - | - |
| 2 | - | - | 5 | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 1 | - | - | 31 | - | - | 10 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 5 | - | - | 2 | - | - | 18 | 1 | 2 | 2 | - | - | - | - | - |
| 16 | - | - | 46 | - | - | 18 | 1 | 3 | 2 | - | - | - | - | - |
| 1 | - | - | 10 | - | - | 10 | 2 | 6 | 16 | - | - | - | - | - |
| 4 | - | - | 5 | - | - | 10 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| 516 | - | - | 31 | - | - | 18 | - | 15 | 9 | - | - | - | - | - |
| 2 | - | - | 2 | - | - | 10 | 1 | 2 | - | - | - | - | - | - |
| 143 | - | - | 53 | 3 | 1 | 10 | 2 | 6 | 16 | - | - | - | - | - |
| 2 | - | - | - | 1 | - | 1 | - | 3 | - | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - | 18 | - | 24 | 1 | - | 13 | - | - | - |
| 726 | 1 | 291 | 9 | 6 | 164 | 10 | 90 | 48 | - | 285 | 13 | - | 34982 | 105207 |

Tabell E.

Sammendrag av alt i året 1939

(Tableau récapitulatif du nombre

| Kommune | I alt kontrollert | | | | | | | 2nen | | | |
|------------------|-------------------|------|--------|--------|-------|----------|----------|-----------|--------|------|------|
| | Storfe | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalkv | Gjøkalkv | Andre dyr | Storfe | Hest | Svin |
| | | | | | | | | | | | |
| Ålesund . . . | 7555 | 98 | 3035 | 5520 | 641 | 2023 | 909 | 4 | 58 | 5 | 10 |
| Arendal . . . | 1650 | 14 | 2069 | 1520 | - | 2884 | 300 | - | 8 | - | 5 |
| Askim . . . | 600 | 14 | 2023 | 554 | - | 1275 | 59 | - | 1 | - | - |
| Bergen . . . | 27948 | 401 | 23881 | 42947 | 5429 | 22607 | 4467 | - | 69 | 6 | 128 |
| Bodø . . . | 2243 | 23 | 817 | 2893 | 33 | 1196 | 813 | 68 | 12 | - | 5 |
| Brevik . . . | 183 | - | 198 | 177 | - | 165 | 32 | - | - | - | 1 |
| Drammen . . . | 7282 | 313 | 11280 | 9887 | 22 | 8683 | 791 | 8 | 59 | 8 | 87 |
| Fredrikstad Ø. | 497 | 11 | 699 | 119 | - | 1082 | 30 | - | 19 | 5 | 2 |
| » V. | 2322 | 75 | 6510 | 1718 | - | 3110 | 274 | - | 29 | 3 | 29 |
| Gjøvik . . . | 1245 | 73 | 2031 | 1266 | 1 | 2640 | 51 | 12 | 29 | - | 24 |
| Halden . . . | 2341 | 86 | 4203 | 1524 | - | 3184 | 957 | - | 4 | - | 15 |
| Hamar . . . | 2340 | 118 | 10470 | 2017 | - | 3275 | 62 | - | 19 | - | 37 |
| Harstad . . . | 2515 | 59 | 189 | 2542 | 5 | 525 | 546 | 5 | 49 | - | - |
| Haugesund . . | 3098 | 71 | 2774 | 5166 | 270 | 4993 | 270 | - | 46 | 2 | 32 |
| Holmestrand . | 291 | 7 | 643 | 252 | - | 416 | 14 | - | - | - | - |
| Horten . . . | 1727 | 61 | 4013 | 2357 | 36 | 2777 | 259 | 52 | 15 | - | 23 |
| Hønefoss . . . | 935 | 65 | 1808 | 578 | 3 | 1742 | 101 | - | 15 | - | 16 |
| Kongsberg . . | 1521 | 72 | 1418 | 444 | 6 | 1481 | 32 | 5 | 22 | - | 2 |
| Kongsvinger . | 419 | 34 | 896 | 395 | - | 447 | 146 | - | 11 | - | 4 |
| Kragerø . . . | 617 | 5 | 620 | 533 | - | 1332 | 93 | - | 8 | - | - |
| Kristiansand . | 4195 | 168 | 5099 | 4659 | 19 | 4196 | 4239 | - | - | - | 13 |
| Kristiansund . | 2786 | 37 | 1857 | 5380 | 163 | 4114 | 96 | 31 | 34 | 1 | 22 |
| Kyrkjebø . . . | 595 | 3 | 418 | 963 | 435 | 501 | 169 | 8 | 6 | - | 3 |
| Larvik . . . | 1824 | 39 | 2213 | 1547 | - | 1712 | 221 | - | 15 | 4 | 17 |
| Lillehammer . | 1179 | 61 | 2022 | 1742 | 368 | 2414 | 492 | - | 16 | - | 25 |
| Lillestrøm . . | 806 | 20 | 2055 | 635 | - | 1146 | 113 | - | 1 | - | - |
| Molde . . . | 1113 | 10 | 536 | 1397 | 145 | 1025 | 132 | 7 | 18 | - | 6 |
| Moss . . . | 1676 | 51 | 2997 | 1577 | - | 2443 | 408 | 1 | 19 | - | 12 |
| Narvik . . . | 2591 | 14 | 824 | 3191 | 28 | 563 | 474 | 59 | 8 | - | 7 |
| Notodden . . . | 912 | 15 | 1391 | 638 | - | 1212 | 47 | - | 27 | 1 | 17 |
| Odda . . . | 1050 | 11 | 918 | 2204 | 193 | 744 | 237 | - | 16 | - | 4 |
| Oslo . . . | 50484 | 2166 | 105027 | 151382 | 5915 | 57911 | 33301 | - | 325 | 43 | 1167 |
| Porsgrunn . . | 1470 | 52 | 2088 | 1170 | 6 | 2014 | 216 | - | 31 | - | 7 |
| Riser . . . | 321 | 12 | 223 | 198 | - | 446 | 79 | - | 6 | - | - |
| Sandefjord . . | 1686 | 19 | 4119 | 1694 | 1 | 1958 | 219 | - | 12 | - | 13 |
| Sarpsborg . . . | 1667 | 99 | 5236 | 85 | - | 3091 | 295 | - | 24 | 1 | 10 |
| Skien . . . | 2910 | 212 | 5770 | 3178 | 1 | 5079 | 376 | - | 42 | 5 | 25 |
| Stavanger . . | 11318 | 336 | 37605 | 55043 | 162 | 18614 | 864 | - | 23 | 2 | 71 |
| Tinn . . . | 726 | 14 | 1246 | 802 | 18 | 1286 | 101 | 150 | 7 | - | 1 |
| Tromsø . . . | 3794 | 56 | 792 | 9254 | 182 | 4527 | 990 | 169 | 44 | 4 | 7 |
| Trondheim . . | 21042 | 596 | 12565 | 21055 | 1633 | 17511 | 1167 | 400 | 437 | 13 | 255 |
| Tønsberg . . . | 3890 | 46 | 6174 | 3087 | - | 4432 | 674 | 6 | 50 | 1 | 24 |
| Fellesslakteriet | 11681 | 142 | 39412 | 1530 | 4 | 2888 | 375 | - | 5 | - | 184 |
| I alt (total) . | 197045 | 5779 | 320164 | 354820 | 15719 | 205664 | 55491 | 985 | 1639 | 104 | 2310 |

kontrollert ferskt slaktekjøtt.

(*de viandes examinées en 1939.*)

| klasse | | Kassert | | | | | | | | | | | | Vekt i kilogram av avfall og organer | |
|--------|----|---------|------|---------|---------|-----------|--------|------|------|------|------|---------|---------|--|------|
| | | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | Storfø | Hest | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv | Andre dyr | |
| 69 | 20 | 22 | 5 | - | 21 | 1 | 1 | 5 | 10 | - | 16 | 10 | - | 3153 | 2448 |
| - | - | - | - | 7 | 7 | 1 | 1 | 3 | 2 | 2 | 17 | - | 1773 | 326 | |
| 74 | 6 | 34 | 12 | 1 | 60 | 2 | 7 | 20 | 32 | - | 25 | 5 | 1011 | 506 | |
| 22 | - | 5 | 6 | 4 | - | - | - | 1 | 7 | 9 | 225 | 3 | 12780 | 12972 | |
| 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 628 | 93 |
| 8 | - | 14 | 1 | 1 | 25 | 3 | 3 | 12 | 2 | 1 | 42 | 5 | - | 50 | |
| - | - | 1 | - | - | - | - | - | 3 | - | - | 5 | - | 5478 | 4575 | |
| 8 | - | 17 | - | - | 6 | 6 | 4 | 4 | 1 | - | 10 | - | 830 | 152 | |
| - | - | 8 | 1 | - | 8 | 8 | 4 | 4 | - | - | 24 | 3 | 2187 | - | |
| 7 | - | 5 | - | - | 13 | 13 | 12 | 3 | 1 | - | 18 | 3 | 1780 | 475 | |
| 38 | 1 | - | - | - | 8 | 8 | 1 | 1 | - | - | 63 | - | 2886 | 1692 | |
| 43 | 9 | 172 | 2 | - | 2 | 1 | 4 | 4 | 2 | 2 | 2 | 15 | 1 | 3415 | 4637 |
| 3 | - | 6 | - | - | 4 | 4 | 2 | 2 | - | - | 6 | 6 | 181 | - | |
| 5 | - | 24 | - | - | 4 | 4 | 7 | 7 | 2 | - | 30 | 1 | 899 | 8452 | |
| - | - | - | - | - | 7 | 7 | 5 | 3 | - | - | 11 | 1 | 211 | 39 | |
| - | - | 3 | - | - | 1 | 1 | 1 | 1 | - | - | 3 | - | 1450 | 1300 | |
| 46 | 1 | 75 | - | - | 13 | 13 | 3 | 3 | 9 | - | 24 | - | 1453 | 396 | |
| 10 | 2 | 13 | 1 | 1 | 17 | 2 | 8 | 8 | 10 | 3 | 35 | 1 | 192 | 222 | |
| - | - | 20 | - | - | 8 | 8 | 6 | 6 | 1 | - | 4 | - | 1533 | - | |
| 12 | 10 | 13 | 1 | - | 6 | 6 | 2 | 2 | 2 | - | 6 | 6 | 415 | 93 | |
| - | - | - | - | - | 2 | 2 | 2 | 2 | - | - | 3 | 8 | 2593 | 1654 | |
| 21 | - | 29 | 1 | - | 7 | 7 | - | - | 14 | - | 3 | 3 | 3003 | 2682 | |
| - | - | 8 | - | - | 2 | 2 | - | - | - | - | 3 | - | 158 | 211 | |
| 27 | 1 | 11 | 2 | 8 | 5 | 5 | 1 | 1 | - | - | 7 | - | 1306 | 364 | |
| 3 | 1 | 21 | - | - | 4 | 4 | 1 | 1 | - | - | 9 | 9 | 1059 | 401 | |
| 12 | 1 | 3 | - | - | 4 | 4 | - | - | - | - | 7 | 2 | 352 | 58 | |
| 470 | 24 | 366 | 88 | - | 99 | 12 | 154 | 161 | 231 | 1283 | 74 | 74 | 48200 | 96826 | |
| 1 | - | 27 | - | - | 2 | 2 | 2 | 2 | - | - | 9 | 9 | 659 | 658 | |
| 1 | - | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 12 | |
| - | - | 1 | - | - | 4 | - | 4 | - | - | - | 23 | - | 1467 | 91 | |
| - | - | 29 | - | - | 15 | 1 | 1 | 1 | - | - | 24 | - | 2575 | 183 | |
| 4 | - | 11 | - | - | 13 | 1 | 3 | 2 | - | - | 5 | 1 | 1638 | 1072 | |
| 532 | - | 34 | 2 | - | 24 | 2 | 19 | 9 | - | - | 49 | 7 | 5457 | 12956 | |
| - | - | 2 | - | - | 2 | 1 | 4 | - | - | - | 38 | 1 | 864 | 359 | |
| 183 | - | 62 | 4 | 1 | 28 | 5 | 8 | 29 | - | - | 105 | 1 | 5548 | 33 | |
| 464 | - | 399 | 3 | 2 | 18 | 4 | 24 | 28 | - | - | 14 | 1 | 6919 | 17111 | |
| - | - | 15 | 1 | - | 19 | - | 11 | 3 | - | - | 13 | - | 3233 | 562 | |
| - | - | - | - | - | 18 | - | 24 | 1 | - | - | - | - | 4611 | 8670 | |
| 2064 | 76 | 1460 | 130 | 16 | 488 | 46 | 374 | 338 | 246 | 2241 | 123 | 2 | 136014 | 183177 | |

Tabell F.

**De vesentligste årsaker til 2nen klasses stempling og kassasjon av kjøtt
i året 1939.**

(Causes principales de la classification et des saisies.)

| Sjukdommer og feil | 2nen klasse | | | | | | | | | Kassert | | | | | | | | | |
|---|-------------|------|------|------|-----|-----|------|----|---------|---------|----|--------|------|-----|------|---------|------|---------|-----------|
| | Storfe | | | Hest | | | Svin | | | Sau | | | Geit | | | Spekalv | | | Andre dyr |
| | Storfe | Hest | | Svin | Sau | | Geit | | Spekalv | Gjøkalv | | Storfe | Hest | | Svin | Sau | Geit | Spekalv | Gjøkalv |
| Abnorm lukt, brunstlukt | 10 | - | 1047 | 196 | 63 | 34 | 1 | 1 | 4 | - | 14 | 3 | - | 20 | - | - | - | - | - |
| Abscess (byll) | 10 | 1 | 64 | 12 | 2 | - | - | - | 6 | - | 6 | 2 | - | - | - | - | - | - | - |
| Avmagring | 288 | 8 | 62 | 1164 | 55 | 188 | 16 | - | 7 | - | 2 | 24 | 220 | 37 | 1 | - | - | - | - |
| Aktinomykose | 2 | - | 1 | - | - | - | - | - | 1 | - | 1 | - | - | 1 | - | - | - | - | - |
| Bedervet eller slett behandlet, skittent | 195 | 4 | 68 | 333 | 4 | 611 | 50 | 13 | 25 | 3 | 29 | 75 | 17 | 351 | 23 | 2 | - | - | - |
| Benbrudd | 88 | 10 | 56 | 10 | 1 | - | 1 | - | 11 | - | 13 | - | 1 | - | - | - | - | - | - |
| Benskjørhet | 57 | 1 | 7 | 1 | - | 1 | 3 | - | 4 | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Beskadigelse, ytre | 103 | 14 | 66 | 33 | 2 | 88 | 3 | - | 10 | 3 | 10 | 1 | - | - | 23 | - | - | - | - |
| Blodurin | 1 | - | - | - | - | - | - | - | 5 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Brysthinnebetennelse | 46 | 1 | 56 | 33 | - | - | 1 | - | 7 | - | 1 | 5 | - | - | 6 | 2 | - | - | - |
| Bukhinnebetennelse | 167 | 3 | 37 | 13 | - | 20 | 6 | - | 60 | 3 | 29 | 24 | - | - | 105 | 7 | 1 | - | - |
| Borsjukdom | 36 | - | 11 | - | - | - | - | - | 13 | - | 2 | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| Diare | 2 | - | 2 | - | - | 19 | 1 | - | 6 | 1 | 1 | - | - | - | 161 | 1 | - | - | - |
| Forgiftning | - | 1 | 2 | - | - | - | - | - | 6 | 1 | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Fødselsbesvær | 81 | 3 | 17 | 67 | 2 | - | - | - | 11 | 1 | 5 | 12 | - | - | - | - | - | - | - |
| Gulsott | 6 | 1 | 8 | 78 | - | 64 | 2 | - | 2 | 1 | 4 | 10 | - | - | 250 | - | - | - | - |
| Hjernelidelse | 1 | - | 5 | - | - | - | 1 | - | - | 1 | 1 | - | - | - | 1 | - | - | - | - |
| Hjertesjukdom | 3 | 2 | 13 | 1 | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Hjertesekkbetennelse | 69 | - | - | - | - | - | - | - | 30 | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - |
| Hudsjukdom | - | 1 | 20 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Ikter | 1 | - | - | 6 | - | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Jurbetennelse | 102 | - | - | 9 | - | - | - | - | - | 16 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Kakeksi | 16 | - | - | 3 | - | 11 | - | - | 31 | 2 | 16 | 58 | 6 | 27 | 9 | - | - | - | - |
| Katarrfeber | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | 6 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Leddsjukdom | 37 | 3 | 100 | 9 | - | 81 | 3 | - | 4 | - | 14 | 4 | - | - | 151 | - | - | - | - |
| Leverlidelser | 8 | - | 1 | - | - | 2 | - | - | 8 | 2 | 1 | 3 | - | - | - | - | - | - | - |
| Lungelidelser | 20 | 5 | 22 | 1 | - | 2 | 1 | - | 5 | - | 12 | 2 | - | - | 2 | - | - | - | - |
| Mangelfull avblødning | 9 | - | 31 | 7 | - | 41 | 3 | - | 4 | - | 6 | 2 | - | - | 7 | - | - | - | - |
| Mage- og tarmlidelser | 87 | 13 | 17 | 5 | - | 130 | 5 | - | 16 | 8 | 8 | 10 | - | - | 344 | 7 | - | - | - |
| Melkefeber | 3 | - | - | - | - | - | - | - | 3 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Navleårebetennelse | - | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | 58 | - | - | - | - |
| Nyresjukdom | 42 | 2 | 44 | 11 | - | 34 | 3 | - | 31 | 5 | 23 | 25 | 1 | 30 | 4 | - | - | - | - |
| Nødslakting | 95 | 12 | 48 | 7 | - | 1 | 13 | 1 | 55 | 6 | 34 | 14 | 1 | 2 | 9 | - | - | - | - |
| Overdrift | 5 | 4 | 12 | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Parasitter | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Rachitis | 3 | - | 249 | - | - | - | - | - | - | 1 | - | 24 | 1 | - | - | - | - | - | - |
| Rødsjuke | - | - | 79 | - | - | - | - | - | - | 1 | - | 43 | - | - | - | - | - | - | - |
| Selvdøde | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 11 | 3 | 10 | 6 | - | 13 | 1 | - | - | - |
| Septiske tilstander | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 40 | - | 44 | 10 | 1 | 493 | - | - | - | - |
| Stivkrampe | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Svulster | 15 | 15 | 1 | - | - | - | - | - | - | 21 | 5 | 3 | - | - | 3 | - | - | - | - |
| Tinter | 4 | - | - | - | - | - | - | - | - | 2 | - | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Trommesjuke | 23 | - | - | - | - | 2 | 3 | - | 14 | - | - | 4 | - | - | 1 | 4 | - | - | - |
| Tuberkulose | 7 | - | 8 | - | - | - | - | - | 7 | - | 7 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Ufullbårne, umodne | - | - | 5 | 82 | - | 101 | - | - | - | - | - | - | - | - | 111 | - | - | - | - |
| Vattersott | 4 | - | 5 | 82 | - | 8 | - | - | 6 | - | 5 | 28 | - | - | 1 | 1 | - | - | - |
| Ødem og emfysem | 11 | - | 12 | 17 | - | 51 | 1 | - | 7 | 1 | - | 2 | - | - | 11 | 1 | - | - | - |
| Muskeldegenerasjon | - | - | 3 | 76 | - | 10 | 12 | - | 2 | - | 1 | - | - | - | 11 | 31 | - | - | - |
| Trikinose | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | - | - | - | - | - |
| Uremi | - | - | - | - | - | - | - | - | - | - | 1 | - | - | - | 1 | - | - | - | - |

Tabell G.

Tønnekjøtt-kontrollen 1939.
(Contrôle sur la viande en tonneaux de 1939.)

| Kommune | I alt innført, kilogram | | | | Beslaglagt, kilogram | | | | Hvorfra innført |
|------------------------|-------------------------|-------------|----------|--------------|----------------------|-------------|----------|--------------|--------------------|
| | Heste- kjøtt | Storfekjøtt | Saukjøtt | Orga- ner | Heste- kjøtt | Storfekjøtt | Saukjøtt | Orga- ner | |
| Ålesund | - | - | 20262 | - | - | - | - | 102 | - |
| | - | - | 3079 | - | - | - | - | 15 | - |
| | - | 10786 | 18542 | - | - | - | - | - | Argentina |
| Arendal | - | - | - | 274 | - | - | - | - | Island |
| | - | - | 54116 | - | - | - | - | - | Argentina |
| | - | - | - | 4159 | - | - | - | - | Danmark |
| Bergen | - | - | - | 722 | - | - | - | - | Island |
| | - | 6335 | 85815 | 9438 | - | - | - | - | Sverige |
| | - | - | - | 2047 | - | - | - | - | Holland |
| Bodø | - | - | - | 195 | - | - | - | - | Argentina |
| | - | - | - | 1589 | - | - | - | - | Danmark |
| | - | - | 166430 | - | - | - | - | - | England |
| Drammen | - | - | - | 2191 | - | - | - | - | Kina |
| | - | - | - | 5155 | - | - | - | - | Island |
| | - | - | - | 10529 | - | - | - | - | Sverige |
| Fredrikstad | - | - | 28172 | - | - | - | - | - | Holland |
| | - | - | 25910 | - | - | - | - | 910 | U. S. A. |
| | - | 2250 | 4500 | - | - | - | - | - | Argentina |
| Haugesund | - | - | 1980 | - | - | - | - | - | Island |
| | - | - | 18824 | - | - | - | - | - | Argentina |
| | - | - | 1019 | 1120* | - | - | - | - | Danmark |
| Horten | - | 14345 | 2250 | - | - | - | - | - | Argentina |
| | - | - | 23945 | - | - | - | - | - | Danmark |
| | - | - | - | 464 | - | - | - | - | Argentina |
| Kristiansand | - | - | 97895 | - | - | - | - | 1149 | Danmark |
| | - | 544 | - | - | - | - | - | - | Island |
| | - | 10651 | 52348 | 203709 | 17820 | 748 | 95 | 42 | U. S. A. |
| Oslo | - | - | 1323 | - | 12122 | - | - | - | Argentina |
| | - | - | - | - | 4303 | - | - | - | Danmark |
| | - | - | - | - | 54 | - | - | - | England |
| Skien | - | - | - | - | 7062 | - | - | - | Finnland |
| | - | - | - | 160070 | - | - | - | 4421 | Frankrike |
| | - | - | - | - | 25963 | - | - | - | Island |
| Skien | - | 17644 | 4798 | - | 1325 | - | - | - | Sverige |
| | - | 104227 | 1306 | - | 252978 | - | - | - | Uruguay |
| | - | 198 | - | - | - | - | - | - | U. S. A. |
| Skien | - | - | 1987 | - | 228 | - | 1987 | - | Kanada |
| | - | - | - | - | 39786 | - | - | - | Brasil |
| | - | - | - | - | 9834 | - | - | - | Kina |
| Skien | - | - | - | - | 758 | - | - | - | Holland |
| | - | - | - | - | 8 | - | - | - | Bulgaria |
| | - | - | - | - | 20 | - | - | - | Belgia |
| Skien | - | 5484 | - | - | - | - | - | - | Australia |
| | - | 9845 | 9500 | - | - | - | - | - | Litauen |
| | - | - | 31300 | - | - | - | - | 190 | Argentina |
| | - | - | 890 | - | - | - | - | - | Island |
| | - | - | - | - | - | - | - | - | U. S. A. |

* Svinekjøtt, tilbakevist.

Tabell G (forts.).

Tønnekjøtt-kontrollen 1939.
(Contrôle sur la viande en tonneaux de 1939.)

| Kommune | I alt innført, kilogram | | | | Beslaglagt, kilogram | | | | Hvorfra innført |
|------------------------|-------------------------|-------------|----------|--------------|----------------------|-------------|----------|--------------|--------------------|
| | Heste- kjøtt | Storfekjøtt | Saukjøtt | Orga- ner | Heste- kjøtt | Storfekjøtt | Saukjøtt | Orga- ner | |
| Stavanger . . . | - | - | 29033 | 650 | - | - | - | - | Argentina |
| | - | 272 | - | 3138 | - | - | - | - | Danmark |
| | - | - | - | 2128 | - | - | - | - | England |
| | - | - | 150983 | - | - | - | - | - | Island |
| | - | - | - | 4066 | - | - | - | - | Sverige |
| | - | - | - | 3856 | - | - | - | - | Holland |
| | - | - | - | 8285 | - | - | - | - | U. S. A. |
| | - | - | - | 1040 | - | - | - | - | Kina |
| Trondheim . . . | - | 3060 | 1800 | - | - | 180 | - | - | Argentina |
| | - | - | 6680 | - | - | - | - | - | Island |
| | - | 3444 | - | - | - | - | - | - | Sverige |
| | - | - | - | 4447 | - | - | - | - | U. S. A. |
| Tønsberg | - | 2227 | 1820 | - | - | - | - | - | Kina |
| | - | - | 13552 | - | - | - | - | - | Argentina |
| | - | 1365 | - | - | - | - | - | - | Island |
| | - | - | - | - | - | - | - | - | U. S. A. |
| I alt (<i>total</i>) | 115076 | 135455 | 1165984 | 438141 | 748 | 2262 | 6829 | 252 | |

Tillegg I.

Årsberetning for Veterinærinstituttet.

Beretning over innkommet undersøkelsesmateriale 1938.

Det er i alt foretatt 5348 bakteriologiske prøver.

Hertil kommer 22 752 undersøkelser av blodprøver for smittsom kasting og 43 587 undersøkelser av blodprøver for smittsom hønsetyfus.

Undersøkelsene fordeler seg som følger:

| <i>Storfø.</i> | | | | |
|-------------------------------------|-------|------------------------------------|----|---------------------------|
| Miltbrann | 417 | Forgiftninger (kjem. unders.) | 4 | |
| derav 78 positive | | derav 3 positive | | |
| Tuberkulose | 46 | Botryomykose | 1 | |
| derav 28 positive | | Paratyfus | 1 | |
| Melkeprøver t. u. f. mastit | 463 | Parasittære lidelser..... | 8 | |
| derav 258 positive | | derav 1 positiv | | |
| Forgiftninger (kjem. unders.) | 51 | Diverse | 30 | |
| derav 34 positive | | Negativt funn | 6 | |
| Lungelidelser..... | 26 | | | <u>Antall prøver 220</u> |
| Hjertelidelser | 5 | | | |
| Mage- og tarmlidelser | 15 | | | |
| Kalvedødelighet | 47 | | | |
| Svulstsjukdommer | 21 | | | |
| Parasittære lidelser..... | 14 | | | |
| Paratyfus | 5 | | | |
| derav 1 positiv | | | | |
| Diverse | 60 | | | |
| Negativt funn — uegnet —..... | 42 | | | |
| | | | | <u>Antall prøver 1212</u> |
| Blodprøver t. u. f. smitts. kasting | 22752 | | | |
| Derav positive | 886 | | | |
| » mistenklig .. | 48 | | | |
| | | | | |
| <i>Hesten.</i> | | | | |
| Blodprøver for snive | 33 | | | |
| Kverke | 13 | | | |
| derav 11 positive | | | | |
| Føllsjuke..... | 19 | | | |
| Svulstsjukdommer | 1 | | | |
| Mage- og tarmlidelser..... | 2 | | | |
| Suppurative lidelser | 9 | | | |
| Miltbrann | 91 | | | |
| derav 2 positive | | | | |
| Lungelidelser..... | 2 | | | <u>Antall prøver 363</u> |

| <i>Sau.</i> | | <i>Rev.</i> | |
|-----------------------------------|----------------------|-----------------------------------|-------------|
| Lungelidelser..... | 13 | Mage- og tarmlidelser | 247 |
| Mage- og tarmlidelser | 5 | Kjemiske unders. (forgiftning) .. | 32 |
| Kjem. unders. (forgiftning) | 3 | derav 26 positive | |
| derav 3 positive | | Ekskrementprøver | 66 |
| Parasittære lidelser..... | 12 | derav 16 positive parasitter | |
| Bråsott | 8 | Parasittære lidelser..... | 154 |
| derav 4 positive | | Nyre- og leverlidelser..... | 134 |
| Lammedødelighet | 2 | Mage-overfylling | 114 |
| Ekskrementprøver | 17 | Hvalpedødelighet..... | 179 |
| derav 3 positive | | Paratyfus | 143 |
| Miltbrann | 22 | derav 100 positive | |
| derav 1 positiv | | Hjertelidelser | 31 |
| Diverse | 21 | Tuberkulose | 1 |
| Negativt funn (uegnet) | 12 | Miltbrann | 1 |
| | <u>Antall prøver</u> | | |
| | <u>115</u> | | |
| <i>Geit.</i> | | | |
| Lungelidelser..... | 1 | Hvalpesjuke | 21 |
| Mage- og tarmlidelser | 2 | Lungelidelser..... | 58 |
| Parasittære lidelser..... | 14 | Peritonit | 2 |
| Tuberkulose | 9 | Diverse | 46 |
| derav 7 positive | | Negativt funn (uegnet)..... | 115 |
| Diverse | 4 | | |
| Negativt funn (uegnet)..... | 6 | <u>Antall prøver</u> | <u>1344</u> |
| | <u>36</u> | | |
| <i>Hund.</i> | | | |
| Kjemiske undersøkelser..... | 20 | <i>Mink.</i> | |
| derav 10 positive | | Mage- og tarmlidelser | 101 |
| Mage- og tarmlidelser | 2 | Lungelidelser..... | 12 |
| Parasittære lidelser..... | 2 | Ekskrementprøver | 2 |
| Furunkulose | 6 | Parasittære lidelser..... | 3 |
| Lungelidelser..... | 2 | Diverse | 47 |
| Diverse | 11 | Negativt funn | 25 |
| hvorav 1 positiv miltbrann | | | |
| Negativt funn (uegnet) | 10 | <u>Antall prøver</u> | <u>190</u> |
| | <u>53</u> | | |
| <i>Katt.</i> | | | |
| Forgiftninger..... | 2 | Diverse pelsdyr | 12 |
| Mage- og tarmlidelser | 5 | | |
| Parasittære lidelser..... | 3 | <i>Kanin.</i> | |
| Kattepest | 23 | Mage- og tarmlidelser | 14 |
| Diverse | 5 | Parasittære lidelser..... | 23 |
| Negativt funn (uegnet) | 1 | Ekskrementprøver | 61 |
| | <u>Antall prøver</u> | | |
| | <u>39</u> | hvorav koksidier 1 | |
| | | Lungelidelser..... | 3 |
| | | Tracheitis | 3 |
| | | Diverse | 4 |
| | | Negativt funn | 2 |
| | | <u>Antall prøver</u> | <u>110</u> |
| | | | |
| <i>Fjorfe.</i> | | | |
| Tuberkulose-undersøkelser | | Tuberkulose-undersøkelser | 21 |
| hvorav 9 positive | | | |
| Hønselammelse-undersøkelser | | Hønselammelse-undersøkelser | 37 |
| hvorav 18 positive | | | |

| | | | |
|------------------------------------|-------|-------------------------------------|-----|
| Leukemi | 151 | Pingvin | 1 |
| Svulstsjukdommer | 72 | Fisk | 7 |
| Stoffskifte-sjukdommer | 48 | | |
| Egglederbetennelse | 74 | Antall prøver | 103 |
| Mage- og tarmlidelser | 59 | | |
| Hjerte, lunge, milt, nyre | 11 | <i>Forskjellige undersøkelser.</i> | |
| Kro, krås | 3 | Rotter og mus | 18 |
| Betennelse i luftsekken..... | 1 | Marsvin | 1 |
| Forgiftninger (kjem. unders.) | 6 | Skilpadde | 1 |
| hvorav 4 positive | | Insekter og snyltere | 2 |
| Koksidiose | 269 | Medisiner og kjemikalier | 11 |
| Andre snyltere | 17 | Maling | 4 |
| Kloakkbeskadigelse (ytre vold) .. | 21 | Vann | 2 |
| Leverlidelser | 33 | Egg | 7 |
| Peritonit..... | 18 | Melk og fløte | 4 |
| Kyllingdødelighet | 224 | Kjøtt | 5 |
| Diverse | 23 | Materiale t. identisk prøve | 4 |
| Negativt funn (uegnet)..... | 114 | Åte | 1 |
| | | Bakteriekultur | 2 |
| Antall prøver | 1202 | Jordprøver t. u. f. miltbrann | 3 |
| Undersøkelser for hønsetyfus ... | 43587 | Salt lake..... | 1 |
| derav positive..... | 915 | Urinprøve | 1 |
| mistenkelige . | 41 | Ekskrementspr. fra menneske | 1 |
| negative | 42631 | | |
| | | Antall prøver | 69 |
| Forskjellig fjørfe | 25 | <i>Førprøver.</i> | |
| | | Høy og havre | 2 |
| <i>Vilt, fisk, div. fugler.</i> | | Tran..... | 3 |
| Elg | 32 | Mel | 166 |
| Rådyr | 9 | Melasse | 2 |
| Rein | 1 | Mais | 3 |
| Hare..... | 27 | Potetgress | 1 |
| Storfugl | 7 | | |
| Rype | 9 | Antall prøver | 177 |
| Div. småfugler | 10 | Kjøtprøver (fôr)..... | 77 |

H. Holth.

(Sign.)

Tillegg II.

Årsberetning for Veterinærinstituttet.

Beretning over innkommet undersøkelsesmateriale 1939.

| | | | |
|--|------|---|-----|
| Blodprøver for kasting og hønsetyfus fraregnet gir <u>5623 prøver.</u> | | | |
| Antall prøver: | | | |
| Kveget | 1894 | Mage- og tarmlideler | 13 |
| + 17274 blodprøver t. u. f. sm. kasting | | Kjem. unders., forgiftn. | 13 |
| Hest | 168 | derav 8 positive (1 spor av sink, 5 bly, 2 salt) | |
| Svin | 623 | Ekskrementprøver..... | 6 |
| Sau..... | 146 | derav 3 positive | |
| Geit | 6 | Urinprøver | 4 |
| Hund | 60 | derav 1 mist. | |
| Katt | 29 | Parasitter..... | 4 |
| Rev | 983 | Svulst | 23 |
| Mink | 184 | Suppurative lidelser | 1 |
| Div. pelsdyr..... | 10 | Paratyfus | 4 |
| Kanin | 54 | derav 1 positiv | |
| Fjørfe | 1100 | Kalvedødelighet..... | 51 |
| + 40974 hønsetyfusprøver | | derav 11 diplococcer, 29 coli, 1 pasteurella | |
| Forskj. fjørfe | 42 | Negative funn, uegnet..... | 58 |
| Vilt, fisk, fugl..... | 61 | Diverse | 28 |
| Div. undersøkelser..... | 53 | | |
| Kjøtprøver | 74 | <i>I alt 168 undersøkelser fra hesten.</i> | |
| Fôrprøver | 136 | Sniveprøver | 19÷ |
| Undersøkte prøver i alt <u>63871</u> | | Kverke | 12 |
| <i>Kjemiske analyser: 208.</i> | | derav 8 positive | |
| I alt 1894 undersøkelser fra kveget + 17274 kastingsprøver (derav 713 pos., 29 mist.). | | Miltbrann | 59÷ |
| Antall prøver: | | Føllsjuke | 1 |
| Miltbrann | 310 | Svulst | 7 |
| derav 31 positive | | Lungelidelse | 1 |
| Tuberkulose..... | 44 | Hudlidelser | 2÷ |
| derav 20 pos., 1 mist. | | Paratyfus | 11 |
| Melkepr. t. u. f. mastit | 1296 | derav 6 positive | |
| Lungelidelser | 17 | Ekskrementprøver..... | 12÷ |
| Hjertelidelser | 3 | Urinprøver | 4 |
| Leverlidelser | 9 | derav 1 positiv | |
| Urinveis-, nyrelidelser | 10 | Kjem. undersøkelser., forgiftn.. | 3÷ |
| | | Negative funn, uegnet..... | 13 |
| | | Diverse | 24 |
| | | <i>I alt 623 undersøkelser fra svinet.</i> | |
| | | Miltbrann, rødsjuke | 89 |
| | | derav 1 pos. miltbrann og 3 pos. rødsjuke | |

| | | |
|--|-----|---|
| Tuberkulose..... | 268 | <i>I alt 29 undersøkelser fra katt.</i> |
| derav 169 positive | | Antall prøver: |
| Svinesjuke | 18 | Mage- og tarmlideler |
| Andre lungelidelser | 24 | Kattepest |
| Hjertelidelse | 10 | Parasitter |
| Leverlidelse | 6 | Lungelidelser |
| Nyrelidelse | 5 | Trauma |
| Peritonit | 1 | Negative funn, uegnet..... |
| Anemi | 32 | <i>I alt 983 undersøkelser fra rev.</i> |
| Rachit | 4 | Lungelidelser |
| Hudlideler | 1 | Hjertelideler |
| Parasitter..... | 3 | Nyre- og leverlideler |
| Paratyfus | 4 | Mage- og tarmlideler |
| Kjem. undersøkelser, forgiftn. . | 6 | Mageoverfylling |
| (3 sink, 2 salt, 1 fosfor?) | | Tarmslyng |
| Smågrisdødelighet | 33 | Ekskrementprøver..... |
| derav 14 coli | | derav 15 positive |
| Mage- og tarmlideler | 40 | Parasitter |
| Negative funn, uegnet..... | 57 | Kjem. undersøkelser, forgiftn. . |
| Diverse | 22 | derav 35 positive (5 sink, 8 salt, 1 desinfeksjon, 12 før, 3 før + kobber, 6 spor av kobber) |
| <i>I alt 146 undersøkelser fra sau.</i> | | Paratyfus |
| Antall prøver: | | derav 49 positive |
| Lungelidelser | 4 | Hvalpesjuke |
| Mage- og tarmlideler | 3 | Hvalpedødelighet |
| Parasitter..... | 17 | derav 72 coli |
| Ekskrementprøver..... | 41 | Trauma |
| derav 7 positive | 4 | Negative funn..... |
| Bråsott | 16 | Uegnet |
| Lammedødelighet | 4 | Diverse |
| Kjem. undersøkelser, forgiftn. . | 33 | <i>I alt 184 undersøkelser fra mink.</i> |
| derav 3 positive (2 kobber, 1 rottegift) | 23 | Antall prøver: |
| Negative funn, uegnet..... | | Mage- og tarmlideler |
| Diverse | | Lungelidelser |
| <i>I alt 6 undersøkelser fra geit.</i> | | Parasitter |
| Parasitter | 3 | Ekskrementprøver..... |
| Laryngitis | 2 | Kjem. undersøkelser, forgiftn. . |
| Hjerneblødning | 1 | (sink) |
| <i>I alt 60 undersøkelser fra hund.</i> | | Negative funn, uegnet..... |
| Mage- og tarmlideler | 2 | Diverse |
| Lungelidelser | 2 | <i>I alt 10 undersøkelser fra div. pelsdyr.</i> |
| Furunkulose pusst. vaccine | 10 | Chinchilla |
| Ekskrementprøver..... | 1 | Fisher |
| Kjem. undersøkelser, forgiftn. . | 8 | <i>I alt 54 undersøkelser fra kanin.</i> |
| (3 barium, 2 stryknin, 1 fos- for, 1 fluor, 1 kobber) | | Mage- og tarmlideler |
| Negative funn, uegnet..... | 22 | Parasitære lidelser..... |
| Diverse | 15 | 23 |

| | | | |
|---|-------|--|-----|
| Lungelidelser | 3 | Svane..... | 1 |
| Ekskrementprøver..... | 13 | Due | 2 |
| Negative funn, uegnet..... | 3 | | |
| Diverse | 5 | <i>I alt 61 undersøkelser fra vilt, fisk og div. fugler.</i> | |
| <i>I alt 1100 undersøkelser fra fjørfe</i> | | | |
| + 40974 blodprøver t. u. f. hønsstyfus. | | | |
| Antall prøver: | | | |
| Tuberkulose..... | 31 | Elg | 6 |
| derav 27 positive | | Rådyr | 3 |
| Hønselammelse | 28 | Hare | 17 |
| Leukemi | 170 | Rype | 14 |
| Svulst | 44 | Storfugl..... | 9 |
| Stoffskiftesjukdommer..... | 21 | Fisk | 2 |
| Eggstokk, egglederbetennelse .. | 62 | Papegøye | 3 |
| Mage- og tarmlidelser | 22 | Fasan..... | 3 |
| Hjertelidelser | 3 | derav 1 med tub. | |
| Nyrelidelser | 4 | Spurv..... | 2 |
| Lungelidelse..... | 1 | Fugl | 2 |
| Miltlidelse..... | 1 | (art ikke angitt) | |
| Leverlidelser | 28 | <i>I alt 53 diverse undersøkelser.</i> | |
| Peritonit | 22 | Rotter | 2 |
| Kro- og kråslidelser | 3 | Mus | 2 |
| Indre blødning | 4 | Marsvin..... | 3 |
| Kjem. undersøkelser, forgiftn. .. | 6 | Insekt, snylttere | 5 |
| (4 sink, 1 fosfor?, 1?) | | Medisiner, kjemikalier | |
| Koksidier | 161 | Maling | 3 |
| Andre snylttere | 11 | Vann | 13 |
| Kloakkbeskadigelser..... | 16 | Diverse | 16 |
| Kyllingdødelighet | 131 | <i>I alt 210 førundersøkelser.</i> | |
| Blodprøver t. u. f. tyfus..... | 40974 | Antall prøver: 136. | |
| derav 704 pos. og 57 mist. | | Mel | 130 |
| Høner t. u. f. tyfus | 176 | Høy | 1 |
| derav 35 pos. og 2 mist. | | Ris | 1 |
| Negative funn, uegnet..... | 134 | Tran | 3 |
| Diverse | 21 | Myse | 1 |
| <i>I alt 42 undersøkelser fra forskjellig fjørfe.</i> | | | |
| Antall prøver: | | <i>Kjøttprøver: 74.</i> | |
| Kalkun | 10 | Hest | 5 |
| And | 21 | Ku | 30 |
| Gås | 8 | Svin | 6 |
| | | Geit | 1 |
| | | Rein | 1 |
| | | Hval | 28 |
| | | Fisk | 3 |

Norges Offisielle Statistikk, rekke IX.
(Statistique Officielle de la Norvège, série IX.)

Rekke IX.

Trykt 1940.

- Nr. 185. Skolestatistikk 1936—37. (*Instruction publique.*)
 - 186. Norges jernbaner 1938—39. (*Chemins de fer norvégiens.*)
 - 187. Kriminalstatistikk 1937 og 1938. (*Statistique de la criminalité pour les années 1937 et 1938.*)
 - 188. Norges industri 1938. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
 - 189. Skattestatistikken 1939—40. (*Répartition d'impôts.*)
 - 190. Telegrafverket 1938—39. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
 - 191. Jordbruksstillingen 20 juni 1939. Første hefte. Arealet, husdyrhøldet m. v. Herredsvise oppgaver. (*Recensement du 20 juin 1939. I. La superficie, animaux domestiques etc.*)
 - 192. Folkemengdens bevegelse 1938. (*Mouvement de la population.*)
 - 193. Sinnssykeasylenes virksomhet 1938. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
 - 194. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1938. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
 - 195. Norges fiskerier 1938. (*Grandes pêches maritimes.*)
 - 196. Norges kommunale finanser 1936—37. (*Finances des communes.*)
 - 197. Norges Postverk 1939. (*Statistique postale.*)
 - 198. Norges Handel 1939. (*Commerce.*)
 - 199. Skolestatistikk 1937—38. (*Instruction publique.*)
 - 200. Kommunenes gjeld m. v. pr. 30. juni 1940. (*Dette etc. des communes.*)
-

Rekke X.

Trykt 1941.

- Nr. 1. Bureising med statsstøtte 1921—36. Telling pr. 20. juni 1938. (*Colonisation en Norvège subventionnée par l'État 1921—36. Recensement au 20 juin 1938.*)
 - 2. Forsikringsselskaper 1939. (*Sociétés d'assurances.*)
 - 3. Syketrygden 1939. (*Assurance-maladie nationale.*)
 - 4. Norges bergverksdrift 1939. (*Mines et usines.*)
 - 5. Norges private aksjebanker og sparebanker 1939. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
 - 6. Meieribrukets i Norge 1939. (*L'industrie laitière de la Norvège 1939.*)
 - 7. Norges jernbaner 1939—40. (*Chemins de fer norvégiens.*)
 - 8. Det sivile veterinærvesen 1939. (*Service vétérinaire civil.*)
-

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:

Statistisk Årbok for Norge, siste årgang 1940. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Statistisk-økonomisk oversikt, siste årgang 1939. (*Aperçu de la situation économique en 1939.*)

Statistiske Meddelelser. Trykkes månedsvise. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)

Månedssoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvise. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)

Fortegnelse over Norges Officielle Statistik m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)

Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926. (*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok 1914—1916, 1919, 1920, 1926—1930 og 1934.

Norges Handel 1911—1915, 1921 og 1929.

7. mai 1941.